Az Ezeregyéjszaka legszebb meséi

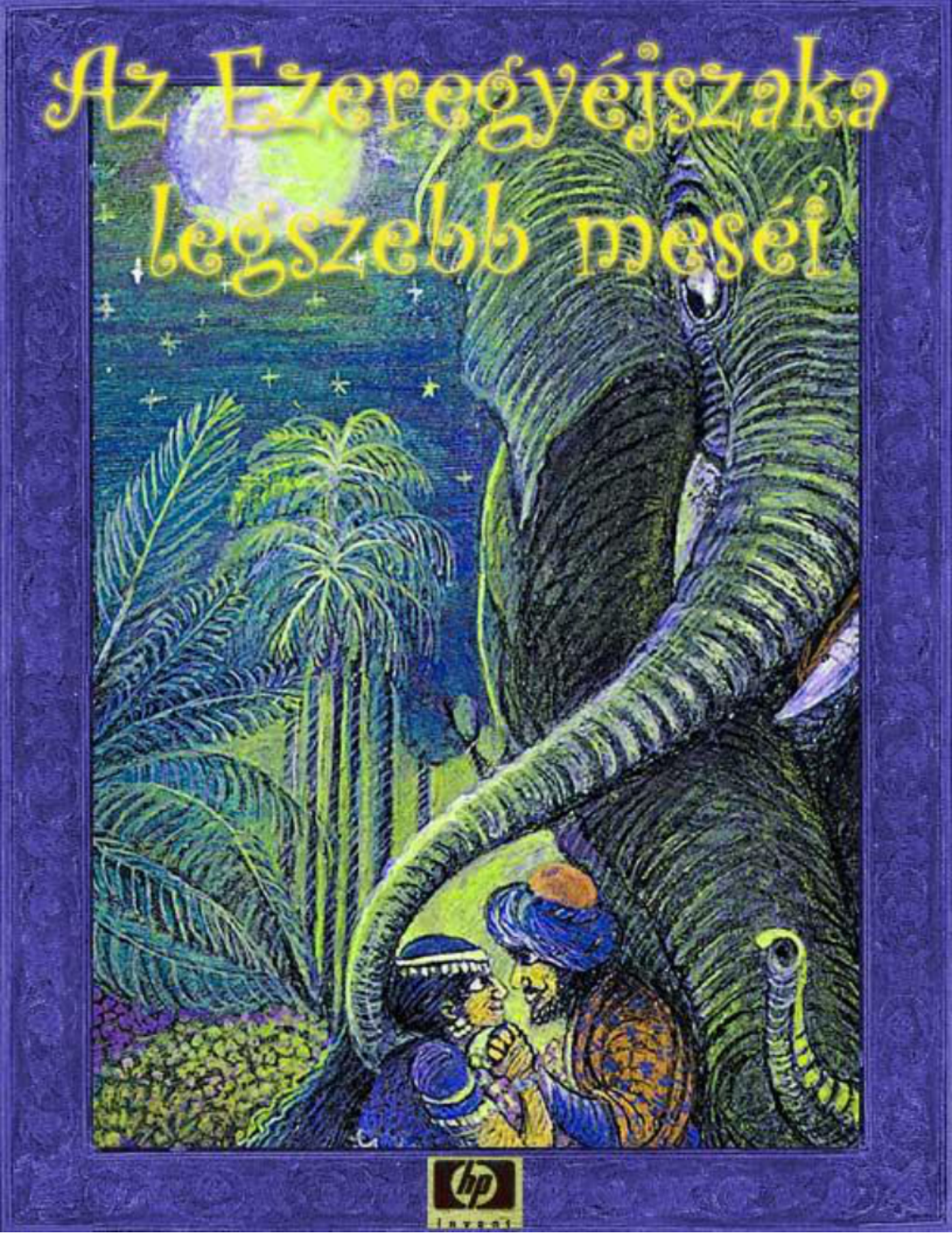

Tartalom
Impresszum

AZ EZEREGYÉJSZAKA LEGSZEBB MESÉI

Tartalom

Sahriár király és Sehrezád

Aladdin csodalámpája

A halász és a gonosz szellem

Tengerjáró Szindbád kalandjai

- Szindbád első útja
- Szindbád második útja
- Szindbád harmadik útja
- Szindbád negyedik útja
- Szindbád ötödik útja
- Szindbád hatodik útja

Szindbád hetedik útja

Ali baba és a negyven rabló

Az ébenfa ló

Hasszán

A kereskedő és a gonosz szellem

Ali Khodzsa és a bölcs kisfiú története

Sahriár király és Sehrezád

Élt hajdanában, réges-régen, India és Kína szigetein egy hatalmas király: Sahriárnak nevezték. Nagy hadserege, díszes őrsége volt, szolgák mérhetetlen serege és fényes kíséret vette körül. Birodalmán mély bölcsességgel és igazságszeretettel uralkodott, kiérdemelvén népei szeretetét.

Felesége azonban gonosz asszony volt. Sahriár király, amidőn rájött bűneire, halállal büntette, és elkeseredésében megfogadta, hogy ismét megházasodik, de mindig csak egy napra: egyik nap nőül vesz egy fiatal lányt, másnap pedig leütteti a fejét, így is cselekedett nap-nap után, három esztendőn keresztül. Mérhetetlen volt a kétségbeesés az egész országban, a nép jajveszékelt, a lányos családok szertefutottak; az egész fővárosban egyetlen felnőtt leány sem maradt. Amikor a király ismét megparancsolta vezírjének, hogy szokás szerint vezessen hozzá új menyasszonyt, a vezír hasztalan keresett: egy leányt se talált. Elkeseredetten, bánatosan és a király haragjától félve ment haza.

Ennek a vezírnek volt két leánya. A nagyobbikat Sehrezádnak hívták, a kisebbiket Dunjazádnak. Az idősebbik sok könyvet olvasott, jártas volt hajdani királyok élettörténetében, régi népek történelmében. Nevezetes volt arról is, hogy ezer könyvet gyűjtött össze a régi népek és királyok históriáiból, meg a költők műveiből. Ez a Sehrezád most megkérdezte apjától:

- Édesapám, miért változott meg úgy a kedved, miért vagy tele búval, gonddal?

A vezír leányának kérdésére elbeszélte elejétől végig a királlyal való dolgát. Mire Sehrezád így szólt:

- Kérve kérlek édesapám, adj engem feleségül a királyhoz! Vagy meghalok, és feláldozom magamat az igazhívők leányaiért, vagy életben maradok és akkor én mentem meg őket ettől a nagy veszedelemtől.

A vezír pedig ezt válaszolta:

- Az istenért! Soha! Kockára tennéd életedet?

De a leány hajthatatlan volt:

- Kár a szóért - mondotta - ennek meg kell lenni!

Mit tehetett a vezír egyebet: felöltöztette leányát menyegzői díszbe és elment, jelentette a királynak, hogy talált menyasszonyt, Sehrezád pedig így szólt a húgához:

- Ha én már a királynál leszek, érted küldök, és elhozatlak. Majd ha ott vagy, és alkalmasnak látod az időt, szólj hozzám ekképpen: »Testvérem, mesélj nekem valami érdekes történetet, hadd virrasszuk így át az éjszakát«. Mire én belefogok mesémbe, és ha Allah akarja, ebben rejlik a mi megszabadulásunk.

Ezután édesapja, a vezír elvezette Sehrezádot a királyhoz. Amikor ez megpillantotta, örömmel kérdezte:

- Hát elhoztad, akit kívántam?

- Parancsára, királyom - felelt a vezír.

Este, mikor nyugovóra tértek, Sehrezád sírva fakadt. A király megkérdezte, mi bántja.

- Ó, uram királyom - válaszol Sehrezád - lásd, van egy kedves húgom, tőle szeretnék elbúcsúzni.

A király elküldött Dunjazádért. Dunjazád megölelte nővérét, és leült a kerevet elé. Éjféltájban pedig így szólt nővéréhez:

- Ó, édes testvérem, szemünkre nem jön álom! Mesélj valami szép történetet, hadd szálljanak az álmatlan órák.

- Szíves örömest - felelt Sehrezád - ha a nemes király megengedi. A király is álmatlan volt és nyugtalan, örült hát, hogy mesét hallhat.

- Mesélj hát - mondotta.

Sehrezád nagy örömmel fogott első meséjébe. A király egész éjjel hallgatta. De Sehrezád csak a mese közepén tartott még és íme: a hajnal pirkadni kezdett; Sehrezád félbeszakította történetét. Dunjazád felkiáltott:

- Ó, be szép is a meséd, be kedves, be gyönyörű!

Sehrezád így felelt:

- Mi ez ahhoz képest, amit holnap éjszaka mesélhetnék, ha életem

megkímélné a király!

Mire a király így szólt magában:

- Allahra, nem fejeztetem le addig, míg meg nem hallom a mese másik felét.

Ezután kiment fogadótermébe. Ott állott a vezír, leánya halotti leplével kezében. A király parancsokat osztogatott, intézte az ország dolgait, míg csak a nap végére nem járt. A vezírnek egy szót sem szólt a történtekről. Az pedig nem szűnt meg álmélkodni. Mikor az udvar este szétoszlott, Sahriár király visszatért lakosztályába. S amint leszállt a második éjszaka, Dunjazád így szólt nővéréhez:

- Ó, kedves testvérem, mondd el történeted második felét is!

Sehrezád pedig így szólt:

- Boldogan és örömmel, ha a király is úgy akarja.

- Mesélj csak tovább! - mondotta a király, és Sehrezád tovább mesélt... tovább ezer éjszakán keresztül.

Sehrezádnak ez idő alatt három fiúgyermeke született. Mikor az ezeregyedik éjszaka bevégezte meséit, leborult a király lába elé, és így szólt hozzá:

- Ó, minden idők legnagyobb királya, én a te rabnőd vagyok. Ezeregy éjszakán át elmeséltem neked régi nemzetségek, régi idők népeinek

történetét. Kérhetlek-e téged most arra, hogy teljesítsd egy kívánságomat?

És a király így felelt:

- Csak szólj, Sehrezád, megadom, amit kívánsz.

Sehrezád pedig előhívatta a dajkákat, és ezt mondta nekik:

- Hozzátok be gyermekeimet!

Tüstént be is hozták a három kisfiút: egyik közülük már ment, a másik a földön csúszkált, a harmadik még csecsemő volt. Sehrezád a király elé lépett velük, és így szólt:

- Ó, királyom, íme a gyermekeid! Én most azért könyörgök hozzád: kímélj meg a haláltól e gyermekek kedvéért. Mert ha megöletsz, anyátlanul maradnak ezek a kicsinyek; nem lesz asszony, aki úgy gondozza őket, mint én.

A király könnyekre fakadt, szívéhez szorította kisfiáit, és így szólt:

- Ó, Sehrezád, én már a gyermekek születése előtt megkegyelmeztem neked, mert erényes, tisztalelkű, okos és jámbor vagy. Allah áldjon meg téged, apádat és anyádat, a tövet és a hajtást! Allah a tanum, hogy nem lesz semmi bántódásod!

Sehrezád megcsókolta a király kezét, leborult előtte, és végtelen boldogsággal mondta:

- Allah nyújtsa hosszúra életedet, és növelje méltóságodat és hatalmadat!

Nagy öröm támadt a palotában és városszerte; olyan éjszaka volt ez, amilyet kevés élő ember látott, világosabb volt, mint a fénylő nappal. Másnap reggel boldogan ébredt a király, összehívatta minden katonáját, a vezírnek pedig pompás, csillogó díszruhát ajándékozott, és így szólt hozzá:

- Allah áldjon meg, hogy hozzám adtad tündökletes lelkű leányodat. Megbántam immár, hogy oly sokat elpusztítottam népem leányai közül! És ez az ő érdeme! Okosnak, erkölcsösnek, tisztának és erényesnek ismertem meg őt, három fiúgyermekkel is megajándékozott, dicsértessék érte Allah!

A király díszes ruhákat ajándékozott a birodalom főembereinek, és elrendelte, hogy harminc napra ékesítsék fel a várost.

Fel is ékesítették hát pompásan a várost; ehhez foghatót eddig senki sem látott. Peregtek a dobok, szóltak a trombiták, egymást követték a vitézi játékok: részvevőiket a király dúsan megjutalmazta. A szegények közt is alamizsnát osztatott, és minden alattvalójára, birodalma minden népére kiterjesztette jótékony gondosságát. Ő, és országának népei jólétben, örömben, gyönyörűségben és boldogságban éltek, míg el nem érte őket az örömök elrontója és a kötelékek felbontója: a halál.

Tartalom

Aladdin csodalámpája

Kína egyik nagy városában élt egy szabó, akinek Musztafa Aladdin volt a neve. Ez a szabó alig tudta megkeresni a mindennapi kenyeret magának, feleségének és fiának, akit ugyancsak Aladdinnak neveztek. Nem volt elég a szegénység, Musztafa Aladdint az is bántotta, hogy a fia szófogadatlan, naplopó, szüntelenül játékon jár az esze, egész nap az utcán csatangol. Szerette volna megtanítani a maga mesterségére, de Aladdinnak nem fűlött a munkához a foga. Sokat búsult emiatt a szegény szabó, és addig búsult, addig emésztődött, mígnem a szüntelen emésztődés a sírba vitte.

Férje halála után az özvegyasszony eladott minden szerszámot, el a megmaradt posztót, és gyapotfonással szerezte meg a mindennapit. Aladdin ekkor már betöltötte a tizenötödik esztendejét, de még mindig az utcán kóborolt, a kisebb fiúkkal játszott, semmiféle mesterségre nem volt kedve. Egyszer, amint javában játszott a fiúkkal, egy idegen embernek megakadt rajta a szeme. Ez az idegen híres afrikai varázsló volt: egyenest Afrikából jött Kínába. Sokáig nézte a gyermekek játékát, aztán tovább ment, de közben valakitől megtudakolta, ki is ez az Aladdin. Visszatért a játszó gyermekekhez, félrehívta Aladdint, és megkérdezte tőle:

- Mondd, fiam, nem Musztafa, a szabó a te apád?

- Ő volt - felelte Aladdin - de már meghalt.

A varázsló összevissza ölelte, csókolta Aladdint mondván:

- Édes fiam, ne csodálkozzál, hogy megöleltelek, megcsókoltalak, mert én a nagybátyád vagyok. Messze földről jöttem haza, szülőhazámba.

Kikérdezte a fiút az anyjáról is, egy marék pénzt adott neki, és azt mondta:

- Most eredj haza, édes fiam, üzenem édesanyádnak, hogy holnap reggel meglátogatom.

Nagy örömmel futott haza Aladdin, elbeszélte, hogy kivel találkozott; hogy a nagybácsi pénzt is adott neki, és holnap reggel eljön látogatóba. Csodálkozott az asszony, mert a férjének volt ugyan egy testvére, de az réges-régen meghalt. Másnap újra találkozott Aladdin a varázslóval, az ismét megölelte, megcsókolta, és most már két aranyat adott neki azzal, hogy vigye haza, adja át édesanyjának, este majd maga is elmegy hozzájuk vacsorára. Még nagyobb volt az asszony álmélkodása, és most már kételkedni kezdett: vajon valóban meghalt-e férje testvére. Kisietett a piacra, és ott mindenféle finomságot vásárolt.

Este csakugyan megjött a varázsló, finom itókát és gyümölcsöt hozott. Asztalhoz ültek, s a varázsló így szólt:

- Ne csodálkozzál, kedves sógorasszony, hogy mostanáig sohasem láttál. Teljes negyven esztendeje hagytam el hazámat. Bejártam Indiát, Perzsiát, Arábiát, Egyiptomot. Legutóbb Afrikában laktam hosszú ideig. Ámde egyszerre csak elfogott a honvágy: nem volt többé maradásom.

Hirtelen Aladdinhoz fordult, és megkérdezte tőle:

- Tanultál-e valami mesterséget, fiam?

Aladdin zavartan sütötte le szemét; anyja válaszolt helyette. Őszintén megvallotta az igazat, hogy Aladdin naplopó, szüntelen az utcán

csavarog, és nem akar semmiféle mesterséget tanulni. Ő pedig már nem sokáig bírja a munkát. El is határozta, hogy legközelebb bezárja az ajtót a fia előtt: fel is út, le is út.

- Ejnye, ejnye - mondta a varázsló - hát semmiféle mesterség nem ízlik neked, fiam? Ha netalán kereskedő szeretnél lenni, szívesen nyitok neked boltot, megveszem a legdrágább és legfinomabb kelméket, így aztán sok pénzre tehetsz szert.

Aladdinnak nagy kedve támadt a kereskedésre. Másnap reggel a varázsló elvitte egy árushoz, ott a legfinomabb ruhába öltöztette, azután sorra látogatták az előkelőbb üzleteket, megnézték a szultán palotájának termeit (már amelyekbe szabad volt a bejárás). Végül a varázsló szállására tértek, ahol már egybegyűltek azok a kereskedők, akiket a varázsló ebédre hívott, hogy Aladdint bemutassa nekik.

Este a varázsló hazakísérte Aladdint. Anyja oda volt a boldogságtól, amikor Aladdinon megpillantotta a finom ruhát. Nem győzött hálálkodni a varázslónak, akiről most már szentül hitte, hogy a férje testvére. A varázsló azzal búcsúzott, hogy reggel eljön Aladdinért, és bejárják együtt a város csodaszép kertjeit. Ennek igen örült a fiú, mert a város kapuján túl még sohasem járt. Reggel jókor ébredt, izgatottan várta nagybátyját: jött is a varázsló. Azonmód elindultak, s csakhamar egy kapuhoz értek, mely szebbnél szebb, pompásabbnál pompásabb palotákra nyílt. Minden palotát körös-körül gyönyörű kert övezett, s ezekbe a kertekbe szabadon bemehetett akárki.

Aladdinnak csak úgy káprázott a szeme a szép látnivalóktól, észre sem vette, hogy már messze-messze járnak. Elhagyták a palotákat, és olyan kertbe léptek, amelyben nem állt palota, volt azonban szökőkút. Amellé telepedtek. Ekkor a varázsló mindenféle pompás ételt és gyümölcsöt vett elő a batyujából. Amikor aztán eleget ettek és pihentek, folytatták útjukat.

Nagy síkságra értek, amelyet magas hegyek vettek körül.

Aladdin már iszonyúan fáradt volt, arra kérte hát a nagybátyját: térjenek vissza. De a varázsló biztatta, hogy csak jöjjön, szeretne még egy kertet mutatni neki; szebb az valamennyinél.

Tovább mentek. Egyszerre csak két magas hegy közé jutottak.

- Helyben vagyunk - mondta a varázsló. - Édes fiam, olyan csodadolgokat látsz most, aminőket még nem látott emberi szem. Elébb azonban gyújts rőzsét, hogy tüzet gyújthassunk.

Aladdin hamarosan összegyűjtött egy halom rőzsét. A varázsló meggyújtotta, aztán füstölőszert dobott a tűzbe, mire hatalmas füstfelhő csapott a magasba. A varázsló mormolt valamit, de ebből Aladdin semmit sem értett. Egyszerre csak közvetlenül előttük kissé megnyílt a föld, és egy jókora kő emelkedett ki belőle, közepén egy bronzgyűrűvel. Iszonyúan megijedt Aladdin, ijedtében el akart futni, de a varázsló durván visszarántotta, és úgy pofon ütötte a szegény fiút, hogy orrán-száján megeredt a vér.

- Miért ütött meg, kedves bácsikám? - kérdezte sírva Aladdin.

- Tudd meg, hogy én apád helyett apád vagyok - felelt a varázsló - nem tartozom neked számadással. Különben - fordította szelídebbre a szavát - ne félj, cselekedjél akképpen, ahogy én meghagyom, majd meglátod, milyen nagy hasznodra lesz. E kő alatt, amelytől úgy megijedtél, rengeteg kincs fekszik. Mind a tied lesz, ha megfogadod a szavamat. Neked kell azonban bemenned a kincseskamrába, mert nekem nem szabad. Gyere hát, fogd meg a gyűrűt, emeld fel a követ.

Aladdin megfogta a gyűrűt és íme: a kő pehelyként felemelkedett. Aztán benézett a nyíláson. Mély barlangot látott, s a barlangban egy kis ajtót és néhány lépcsőt.

- Most figyelj ide - mondta a varázsló. - Ezeken a lépcsőkön lemégy. Az utolsó lépcsőnél nyitott ajtót találsz, azon át egy nagy boltozatos helyiségbe jutsz, amelyből három terem nyílik. A három teremben pedig jobbfelől is, balfelől is, négy nagy bronzedény, mind telis-tele arannyal, ezüsttel. Mielőtt az első terembe lépnél, öltözékedet jó szorosan csavard a tested köré. Csendesen menj végig a termeken, a falhoz közel ne lépj, semmihez hozzá ne nyúlj, mert akár a bronzedényeket, akár a falakat érinted: halál fia vagy. A harmadik teremből kertbe jutsz, szebbnél szebb gyümölcsfák vannak benne. De meg ne állj: addig menj, amíg egy széles teraszhoz nem érsz. Ötven lépcsőfok visz erre a teraszra. Ott aztán egy vakablakra lelsz, a vakablakban pedig egy égő lámpára. Ezt a lámpát vedd fel, oltsd el, a lámpa belét hajítsd el, az olajat ontsd ki, a lámpát pedig rejtsd el a kebledbe.

A varázsló lehúzott ujjáról egy gyűrűt, és Aladdin ujjara húzta. Azt mondta, hogy a gyűrű minden bajtól megóvja a fiút.

- Most pedig - szólt - indulj, édes fiam, majd meglátod, hogy a világ minden királyánál gazdagabbak leszünk.

Aladdin lement a lépcsőn, végigment a termeken, aztán a kertbe jutott. A fák ragyogóbbnál ragyogóbb gyümölcsöket teremtek, ám ezek nem is voltak igazi gyümölcsök, hanem drágakövek. Aladdinnak ugyan sejtelme sem volt az értékükről, neki csak a csillogásuk-villogásuk tetszett. Teleszedte velük a zsebét, majd megtalálta és keblébe dugta a lámpát, végül ugyanazon az úton, amelyen jött, visszament a nyíláshoz. A varázsló már türelmetlenül várta.

- Nyújtsa a kezét, bácsikám - kiáltotta Aladdin. - Segítsen ki innen.

- Előbb add ide a lámpát - mondta a varázsló - hiszen az akadályoz a járásban.

- Dehogy akadályoz - mondta Aladdin - segítsen csak fel, édes bátyám, tüstént odaadom.

A varázsló azt hitte, hogy Aladdin azért nem akarja oda adni a lámpát, mert észrevette annak bűvös erejét. Rettenetes haragra lobbant, füstölőszert dobott a tűzbe, varázsszavakat mormolt fölötte, és íme: a kő hirtelen visszafordult a nyílásra, és elzárta az utat Aladdin elől. A varázsló mindjárt indult is vissza Afrikába.

Szegény Aladdin, hasztalan kiáltozott, hasztalan sírt, könyörgött, hogy eressze ki a nagybácsi, inkább odaadja neki a lámpát; a varázsló már messze járt. Aladdin visszament hát a lépcsőn, ismét átvágott a termeken. Nézett jobbra, nézett balra, hátha valahol ajtót talál, amelyen kijuthat. De bizony nem talált. Kimerülten rogyott össze a lépcsőfokon, úgy várta szomorú halálát.

Már három napja emésztődött a barlangban, amikor véletlenül megdörzsölte a gyűrűt. Abban a pillanatban egy óriás, félelmetes külsejű szellem toppant elébe.

- Mit kívánsz? - kérdezte a szellem. - Aki a gyűrűt ujján viseli, annak rabszolgája vagyok és rabszolgája valamennyi társam.

- Nem bánom, akárki vagy - mondotta Aladdin - csak szabadíts ki innen.

Abban a pillanatban megnyílt a föld, és Aladdin ismét ott találta magát azon a helyen, ahol a varázslóval állott. Hazatért édesanyjához. Otthon a nagy éhségtől, a fáradtságtól, a sok gyötrődéstől ájultan esett össze.

Amikor magához tért, és evett egy keveset, elbeszélte édesanyjának, mi történt vele. Csak úgy szakadt az átok a szegény asszony szájából: átkozta a lelketlen varázslót, aki így megcsalta őt, és így megkínozta a fiát.

Másnap reggel felébredt Aladdin és reggelit kért. Csakhogy egy falat kenyér sem volt a háznál. Volt azonban a szegény asszonynak egy kevés gyapotfonala: elsietett vele a piacra, hátha kap érte annyit, hogy kitelik az árából a reggeli is, az ebéd is, a vacsora is.

- Ne vidd most a fonalat, édesanyám - mondta Aladdin - vidd ezt a lámpát, többet adnak érte.

Az asszony fogta a lámpát, de mert igen piszkosnak találta, vizes homokkal súrolni kezdte. Ámde alig ért a lámpához, egy óriás állott elébe, és így szólt:

- Mit kívánsz? Rabszolgája vagyok annak, aki e lámpát kezében tartja és rabszolgája valamennyi társam.

Az asszony ijedtében elájult. De bezzeg nem ájult el Aladdin! Gyorsan felkapta a lámpát, és így szólt:

- Azt kívánom, hogy hozz nekünk ennivalót.

Azonmód eltűnt a szellem. De a következő szempillantásban már egy jókora ezüsttállal, tizenkét ezüsttányérral, hat nagy fehér kenyérrel, két palack finom borral, két ezüst pohárral és sokféle finomabbnál finomabb étellel tért vissza. Mindezt letette a díványra, azzal eltűnt. Csakhamar magához tért az asszony is; szeme-szája elállt az ámulattól a sok minden jó láttára. Amikor aztán magához tért a csodálkozásból, megkérdezte Aladdint, honnét került oda az a sokféle jó.

- Most elébb csak együnk, édesanyám, majd elmondom - felelte Aladdin.

Hát ettek, ittak egész nap, közben a gyönyörű szép tányérokat, poharakat csodálták, de arról sejtelmük sem volt, hogy az mind csupa színezüst. Amikor aztán jól ettek-ittak, Aladdin elbeszélte, mi történt, amíg anyja eszméletlenül hevert a földön.

- Ó, fiam, fiam, - sopánkodott az asszony - mit beszélsz? Még sohasem hallottam senkitől, hogy szellemet látott volna. Ha van is szellem, miért nekem jelent meg, és miért nem neked, akinek már egyszer megjelent?

Mondta Aladdin:

- Neked, édesanyám, nem az a szellem jelent meg, amelyik nekem. Ezek a szellemek nagyságra egyformák, de más az arcok és a ruhájuk, aszerint, hogy melyik úrnak a szolgái. Aki nekem a kincseskamrában megjelent, az a gyűrű szolgája volt, aki meg neked jelent meg, az a lámpa szolgája volt.

- Mit mondasz? - szörnyülködött az asszony. - Hát a lámpád miatt fordult hozzám az a szörnyeteg? Vidd a szemem elől, én hozzá többet nem nyúlok. Legjobb lesz, ha eladod a lámpát is, a gyűrűt is.

- Nem, nem, édesanyám - mondotta Aladdin - nem adom el egyiket sem. A varázsló nem ok nélkül tette meg a nagy utat ezért a lámpáért. Most csak arra legyen gondunk, hogy a lámpa titkát senkinek el ne áruljuk. A gyűrűt sem adom el, mert az még sok veszedelemtől óvhat meg mindkettőnket.

Az asszony belenyugodott fia akaratába, és másnap, amikorra már minden elfogyott, amit a szellem hozott, Aladdin köpenye alá rejtett egy ezüsttányért, és eladta az egyik zsibárusnak egy aranyért, noha a tányér éppen hetvenkét aranyat ért. Aladdinnak azonban sejtelme sem volt a tányér értékéről, örült, hogy egy aranyat kapott érte. A péknél kenyeret vásárolt, a megmaradt pénzt pedig átadta anyjának; néhány napig abból éltek. Lassanként eladták mind a tizenkét ezüsttányért a zsibárusnak, aki minden tányérért egy-egy aranyat adott. Aztán a tálra került a sor: tíz aranyat kaptak érte.

Amikor a tíz arany is elfogyott, Aladdin megdörzsölte a lámpát, és mivel gyöngédebben dörzsölte, mint édesanyja, a szellem is szelídebb hangon kérdezte, hogy mit kíván. Ételt, italt kívánt Aladdin. A következő szempillantásban már jött is a szellem, éppen olyan tállal, tányérokkal, poharakkal, mint először. Hozott finom ételt, italt is, aztán eltűnt.

Ismét jól éltek, amíg ételben-italban tartott, s aztán megint csak sor került az ezüsttányérokra. Aladdin elindult a zsibárushoz egy tányérral. De útközben megállította egy öreg aranyműves, figyelmeztette, hogy ne vigye többé a zsibárushoz az eladnivalóját, mert nem adja meg az árát. Szívesen megvásárolja ő is, illendő árat fizet a tányérért, de ha Aladdin ezzel nem elégszik meg, ajánl ő más becsületes kereskedőt.

Amikor az aranyműves megpillantotta az ezüsttányért, s megtudta, hogy a zsibárus csak egy aranyat fizetett ilyen tányérért, felháborodottan kiáltott fel:

- Micsoda csaló! Hiszen ez a tányér hetvenkét aranyat ér! Én megadom a tányérod teljes árát, mivel mi aranyművesek nem az ezüstön akarunk nyerni, hanem a rajta végzett munkán.

Ezután Aladdin mindig az öreg aranyművesnek adta el a tányérokat, végül a tálat is. S ámbár sok pénzt szerzett így, igen szerényen éltek s anyja csak annyit költött a ruházatára, amennyit a gyapotfonással

szerzett, így éltek sok esztendőn át az aranyművestől kapott aranyakból.

Aladdin pedig eljárogatott az arany-, ezüst- és selyemkereskedők boltjába. Sok pallérozott fejű emberrel megismerkedett, a velük való társalkodásban csiszolta elméjét, művelődött. Megismerte drágaköveinek igazi értékét; tudta immár, hogy velük az ékszeresek drágakövei sem nagyság, sem szépség dolgában nem versenyezhetnek. Ám ő minderről az édesanyjának sem szólt. Ennek köszönhette nagy szerencséjét, amely hamarosan bekövetkezett.

Telt, múlt az idő, Aladdin egyszer éppen akkor sétált az utcán, amikor kihirdették a szultán parancsolatját, hogy minden ember zárja be házát és boltját, és ki ne mozduljon onnan, amíg a szultán leánya, Badrulbudur hercegnő, a fürdőbe megy, meg onnan visszajön.

Aladdin szerette volna látni a szultán leányát. Sikerült is meglesnie. Földbe gyökeredzett a lába, amikor megpillantotta a hercegnőt. Álmodni se merte volna, hogy ilyen gyönyörű szép teremtés is van a világon.

E naptól kezdve megváltozott Aladdin. Amilyen vidám volt eddig, olyan szomorú lett most. Hiába faggatta édesanyja, hogy mi bántja; egy szóval sem válaszolt, naphosszat a díványon hevert, és elméje szüntelen a csodaszép szultánlány körül kerengett. Végre mégiscsak megszólalt. Nem tudta tovább rejtegetni titkát. Azt mondta: egy élete, egy halála, addig meg nem nyugszik, amíg feleségül nem veszi a szultán leányát.

- Ó, ó, édes fiam - szörnyülködött az anyja - talán bizony megháborodtál?

- Nem, édesanyám, nem háborodott meg az én elmém, és most már azt mondom, hogy megkéretem a hercegnő kezét, mégpedig általad

kéretem meg.

- Általam? - rémüldözött az asszony. - Arra gondolsz, hogy én majd a szultán színe elé állok? És hogy mersz a szultán leányára gondolni, te, a szegény szabó fia? Hiszen a szultán még hercegnek sem akármelyiknek adja oda a leányát, hogyan adná hát neked?

- Ezt én mind jól megfontoltam - mondotta Aladdin - és halld ismét: általad akarom megkéretni a hercegnőt! És te nem is tagadhatod meg a kívánságomat, ha nem akarod, hogy meghaljak.

- Ó - ó fiam, ha legalább magunkfajtabéli lányt akarnál megkéretni velem! De még akkor is előbb valami mesterségbe kellene fognod! Hogy menjek én a szultán udvarába? Hogy adjam elő óhajtásodat? Hiszen bolondnak néznének engem, és csúfosan kikergetnének. Arra pedig gondoltál-e, hogy ajándék nélkül meg sem lehet jelenni a szultán előtt, és ha küldenél is ajándékot, küldhetnél te annyit, hogy azért hozzád, a szabó fiához adja a leányát?

- Hiszen ha csak ajándékon múlnék a dolog - mondotta Aladdin - akkor nem búsulnék, mert most már megmondhatom neked, hogy ez az üvegnek vélt fényes holmi csupa olyan értékes drágakő, hogy talán még a szultánnak sincs hozzájuk hasonló. Hozd be csak, anyám, a porcelántálat, öntsük bele drágaköveinket, rendezzük el őket színük szerint, hadd lássuk; hogy mutatnak így együtt?

Beleöntötték a drágaköveket a nagy porcelántálba, Aladdin elrendezte őket színük szerint, aztán nézték, nézték, sokáig nézték a nap világánál, csoda, hogy meg nem vakultak a nagy fényességtől, a nagy csillogástól. Annyit immár elismert az asszony, hogy ilyen ajándékot bizony elfogadhat a szultán is. De most meg azt hajtogatta, hogy ő nem tudja majd előadni a fia kívánságát. Végül is majd a sok-sok drágakő ottmarad a szultánnál, a hercegnő meg nem lesz Aladdin felesége. De hiába beszélt az asszony, nem tudott ellenállni Aladdin kérésének. Másnap aztán fogta a kendővel lekötött porcelántálat, úgy ment fel a szultán palotájába.

Éppen jókor, mert törvénynap volt. Együtt voltak a főbb emberek, és az ilyen törvénynapon rendszerint megjelent a szultán is.

Az asszony belépett egy nagy terembe, amely már tele volt ügyes-bajos emberekkel. Közéjük furakodott, úgy állt, hogy a szultán észrevehesse őt, ámde olyan sokan voltak, hogy Aladdin anyjára nem került sor. Nem került sor másnap sem, és nem került sor harmadszorra, negyedszerre és ki tudja hányadszorra sem. Talán soha nem is kerül sor rája, ha minden alkalommal szembe nem áll a szultánnal, aki végre is észrevette, és amikor a gyűlés után visszavonult a szobájába, azt mondta a nagyvezírnek:

- Egy szegény asszony már jó ideje minden törvénynapra eljön, kendőben rejteget valamit. Nem tudod, mi a kívánsága?

- Nem tudom, felség, valószínű, hogy valami jelentéktelen dolog miatt jött panaszra.

- Akármi is a panasza, legközelebb vezettesd elém - parancsolta a szultán.

Másnap csakugyan a szultán színe elé került Aladdin anyja. Földre borult, és úgy maradt, amíg nem szólt a szultán:

- Kelj fel, szegény asszony, mondd el panaszodat.

- Ó, felséges uram, nincs nekem panaszom. Kéréssel jöttem, olyan kéréssel, hogy alig merem előadni. Kérem felségedet, bocsásson meg nekem, szegény ügyefogyott asszonynak, hogy kérésemmel ide merészkedtem.

A szultán mindenkit kiküldött a teremből, csupán a nagyvezír maradt mellette, aztán intett az asszonynak, hogy beszéljen. Az asszony szép sorjában mindent elmondott. A szultánon éppenséggel nem látszott, hogy haragudnék a vakmerő kérés miatt. Megkérdezte, mi van a kendő alatt.

Sokáig szólni sem tudott a szultán, amikor megpillantotta a temérdek drágakövet, amelyekhez hasonló még az ő kincstárában sem volt. Hosszan, sokáig szótlanul nézte, csodálta a kincseket, végre aztán a nagyvezírhez fordult, és azt kérdezte:

- Mit szólsz ehhez az ajándékhoz? Mondjad, nem méltó lányomhoz az az ember, aki ilyen csodaszép ajándékokkal kedveskedik?

A nagyvezír ugyancsak megzavarodott, nem tudta hirtelenjében mit válaszoljon, hisz pár napja még arról beszélt a szultán, hogy az ő fiának szánja a leányát.

Közelebb lépett a szultánhoz, és egész halkan, hogy az asszony ne hallja, így szólt:

- Valóban, felség, ez az ajándék méltó a hercegnőhöz. De kérlek, felséges uram, halaszd el három hónapra elhatározásodat. Hiszem, hogy három hónap múlva az én fiam is küld olyan ajándékot, mint Aladdin.

A szultán ugyan meg volt győződve arról, hegy a nagyvezír fia nem tud ilyen ajándékot szerezni, mégis azt mondta Aladdin anyjának:

- Jó asszony, elfogadom az ajándékot, de azt üzenem a fiadnak, hogy három hónapig várjon a válaszra. Akkor ismét eljöhetsz.

Csak úgy repült haza a szegény asszony! Már messziről látta Aladdin, hogy jó hírrel jön.

- Nem kell meghalnod, édes fiam! - kiáltott, és elmondta, hogy mivel bocsátotta el a szultán.

Aladdinnál boldogabb ember nem volt a föld kerekén! Folyton-folyvást számlálta a napokat, az órákat, a pillanatokat, így telt el két hónap. Ekkor egy este, lámpagyújtásnál észrevette Aladdin anyja, hogy nincs otthon olaj. Gyorsan elsietett hát a városba, hogy olajat vegyen. Az egész város lobogódíszben volt, házak és boltok kivilágítva, csak úgy nyüzsögtek az utcákon a férfiak és asszonyok: szebbnél szebb, drága ékszerekkel díszített ruhákban pompáztak.

- Miféle ünnepség van ma? - kérdezte az asszony a boltban.

- Hát te nem tudod? - csodálkozott a boltos. - A szultán lánya ma este üli menyegzőjét a nagyvezír fiával!

Hiszen éppen eleget hallott a szegény asszony! Magánkívül futott haza, és így kiáltott:

- Fiam, édes fiam, vége, mindennek vége! A szultán nem tartotta meg ígéretét. A leányát ma este feleségül adja a nagyvezír fiához.

Mintha villám csapott volna le mellette, úgy állt egy-két pillanatig Aladdin, de menten eszébe jutott a lámpa, elővette, megdörzsölte: azonmód ott termett a szellem.

- Most nem ennivalót kérek tőled - mondotta Aladdin. - A szultán nekem ígérte leánya kezét. Csupán azt kötötte ki, hogy várjak három hónapig. De megszegte szavát, mert ma este a nagyvezír fiával házasítja össze leányát. Azt kívánom tehát tőled, hogy amikor az ifjú pár pihenni tér, hozd ide ágyastól, mindenestől mind a kettőt.

- Úgy lesz - válaszolt a szellem, és nyomban eltűnt.

Akkor Aladdin asztalhoz ült, nyugodtan megvacsorázott, de nem feküdt le, várta az ifjú párt.

Amint a vendégek eltávoztak a szultán palotájából, a vőlegény és a menyasszony a szobájába vonult. Mihelyt mind a ketten lefeküdtek, betoppant a szellem, felkapta a széles ágyat, és a következő pillanatban letette Aladdin szobájában.

- Fogd ezt az embert, zárd el valahol, aztán napkeltekor vidd vissza a palotába - parancsolta Aladdin.

Nosza, felkapta a szellem a vőlegényt, egy-kettőre elvitte, egy szűk odúba bezárta: rálehelt, ettől úgy elaludt a nagyvezír fia, hogy reggelig meg se moccant.

Aladdin pedig így szólt a hercegnőhöz:

- Imádott hercegnőm, ne félj tőlem, mert ámbár kimondhatatlanul szeretlek, át nem lépem a köteles tisztelet határait. Azért tettem, amit tettem, hogy ne légy hitvese egy érdemetlen férfinek, hiszen a szultán szavát adta, hogy hozzám ad feleségül.

Ám a hercegnő ijedelmében alig hallotta, mit mond Aladdin. Aladdin

nem is magyarázkodott tovább, hanem lefeküdt aludni.

Amint lefeküdt, mindjárt el is aludt, reggelig fel sem ébredt. Bezzeg a hercegnő egész éjjel nem hunyta le a szemét. Reggel korán jött a szellem, a nagyvezír fiát visszahozta ágyába, aztán mind a két ágyat felkapta, és visszavitte a palotába.

Alig tűnt el a szellem (akit sem a nagyvezír fia, sem a hercegnő nem látott, mert csak Aladdin láthatta), jött a szultán, hogy meglátogassa az ifjú párt. A vőlegény, mikor meghallotta, hogy közeledik valaki, öltözőszobájába futott. A szultán belépett, szokása szerint megcsókolta leányát. Csodálkozva látta, hogy a hercegnő milyen szomorú. Hiába becézte, hiába szólt hozzá, néma maradt. A szultán ijedten sietett a szultánnéhoz, és elpanaszolta neki, milyen szomorúnak látta leányát.

Sietett a szultánné is leányához, és addig faggatta, amíg az elmondta neki az első éjszaka csodálatos történetét.

- Igen jól tetted - mondta a szultán felesége - hogy nem szóltál erről édesapádnak. Másnak se szólj, mert még őrültnek fognak tartani.

De a hercegnő váltig erősítette, hogy úgy történt minden, amint ő elbeszélte.

Végül is így szólt anyjához:

- Kérdezd meg a férjemet, ő sem mondhat mást.

A szultán felesége visszasietett szobájába, hívatta vejét, kikérdezte. Ám az szégyellette megvallani az igazat, és azt mondta: bizonyosan álmodta a hercegnői amit anyjának elmondott.

Jöttek a szolgálólányok a hercegnőhöz, felöltöztették, tovább folyt a lakodalom. Este azonban, amikor az ifjú pár visszavonult szobájába, megjelent a szellem, felkapta a széles ágyat, vitte Aladdinhoz. A vőlegény ismét egy szűk odúban fagyoskodott, de reggel a szellem megint csak visszavitte az ifjú párt a szultán palotájába.

Jött a szultán érdeklődni: a vőlegény most is öltözőszobájába menekült, a hercegnő pedig most sem akart válaszolni az apjának, mire az oly szörnyű haragra lobbant, hogy halállal fenyegette meg leányát. Végül is elejétől végig elmondta a hercegnő, mi történt vele.

- Rosszul tetted, édes leányom, hogy tegnap reggel eltitkoltad előttem, ami veled történt. De ne félj, majd gondoskodom én arról, hogy ne zavarják meg többé az éjszakádat.

Azzal visszament a szultán a szobájába, hívatta a nagyvezírt, elmondta neki, amit a lányától hallott, és meghagyta, hogy kérdezze meg a fiát is, hogyan s miképpen történt az a csodálatos dolog. A nagyvezír tüstént a fiához ment, elmondta, mit hallott a szultántól, és megkérdezte, igaz-e?

A fiú szó szerint azt mondta, amit a hercegnő, végül kijelentette, bármilyen nagy tisztesség is, hogy a szultán veje lehet, inkább meghal, hogysem még egy olyan szörnyű éjszakát átszenvedjen.

- Bizonyosan így gondolkozik a hercegnő is, legjobb lesz hát, ha elválunk - mondotta.

A nagyvezír szívére vette a fia kérését, sietett vissza a szultánhoz, tanácsolta, hogy válasszák el egymástól az ifjú párt, mert lám, így mind a kettő boldogtalan lesz. A szultán igazat adott a nagyvezírnek, és egyszeriben megszüntették az ünnepséget a palotában, a városban:

az egész országban.

Senki sem tudta, mi lehet az oka ennek a hirtelen válásnak, csak Aladdin, kívüle pedig a szultán meg a nagyvezír, de azt már ők sem tudták, hogy a válás igazi okozója Aladdin.

Aladdin most már csak arra várt, hogy múljék el a három hónap. A harmadik hónap utolsó napján felküldte anyját a palotába. Az asszony megállt az ügyes-bajos emberek közt, de úgy, hogy a szultán megláthassa. Mindjárt észre is vette a szultán, s intett a nagyvezírnek hogy vezettesse elé.

- Mit kívánsz? - kérdezte, amikor az asszonyt eléje vezették.

- Felséges szultánom, a fiam küldött, hogy emlékeztessem felségedet az ígéretre. Ma telt le a három hónap.

A szultán nem válaszolt. Visszavonult szobájába a nagyvezírrel, és azon tanakodott vele, hogyan s miként bújjon ki ígérete alól. A nagyvezír azt tanácsolta, kérjen Aladdintól oly sok ajándékot, amennyit a világ leggazdagabb embere sem tudna adni. Tetszett ez a tanács a szultánnak, behívatta az asszonyt, és mondotta:

- Jó asszony, én megtartom szavamat, de addig mégsem adhatott leányomat a fiadhoz, amíg nem tudom, hogy elég gazdag-e hozzá. Azt üzenem hát neki, küldjön negyven arany tálat, mind a negyven legyen tele drágakövekkel, a negyven tálat hozza negyven fekete rabszolga, vezesse őket negyven fehér rabszolga, csupa daliás ifjú és valamennyi a legfinomabb ruhában jöjjön. Ha ezt a feltételemet teljesíti, övé a leányom!

Hej, nagy bánat nehezedett az asszony szívére! Egész úton sóhajtozott, alig tudta elmondani, mit kíván a szultán.

- Sose búsuljon, édesanyám - mondta Aladdin nagy örömmel. - Csak menjen, és készítse el az ebédet, a többi az én dolgom.

Aladdin, amint anyja kiment a konyhába, elővette a lámpát, megdörzsölte. Egyszeriben ott termett a szellem és kérdezte: mi a parancsa?

Szép sorjában elmondta Aladdin, amit tőle a szultán kívánt.

A szellem eltűnt, és a következő pillanatban már meg is jelentek a fekete meg a fehér rabszolgák. A fekete rabszolgák fején nagy aranytál, valamennyi teli drágakövekkel, a fehér rabszolgák pedig a legfinomabb, a legpompásabb ruhában. Közben Aladdin édesanyja bejött a konyhából. Szeme-szája elállt a csodálkozástól, de Aladdin nem engedte, hogy sokáig álmélkodjék: arra kérte, hogy tüstént menjen a palotába, és adja át az ajándékot a szultánnak. El is indultak a fekete rabszolgák párosával, minden két fekete rabszolga előtt két fehér rabszolga ment. Emberi szó nem tudja elmondani, micsoda csődület támadt az utcákon, amerre a negyven fehér és negyven fekete rabszolga elvonult.

Egyenesen a törvénytevő terembe mentek, ott a rabszolgák szépen sorba álltak a terem két oldalán, a tálakat letették a szultán elé, leborultak és homlokukkal érintették a szőnyeget, hasonlóképpen tettek a fehér rabszolgák is. A fekete rabszolgák aztán felkeltek, levették a tálakról a kendőt, keresztbe fonták karjukat, és úgy álltak, mintha földbe gyökeredzett volna a lábuk. Ekkor pedig előlépett Aladdin anyja, és így szólt:

- Felséges szultánom, - az én fiam, Aladdin, elküldte a kívánt ajándékokat. Fogadja kegyesen felséged, és fogadja kegyesen a hercegnő is.

A szultán azt se tudta, mit beszél Aladdin anyja, csak úgy káprázott a szeme a szertelen ragyogástól. Ámult, bámult, elállt szeme-szája. Szót sem szólt az asszonyhoz, hanem amikor magához tért a nagy álmélkodástól, a nagyvezírhez fordult, és megkérdezte:

- No, most mit szólsz? Még most is méltatlannak találod leányomhoz azt az embert, aki ilyen drága ajándékot tud küldeni?

Hát bizony nem mondhatott egyebet a nagyvezír, hogy aki ezt az ajándékot küldte, csakugyan méltó a hercegnő kezére, így vélekedtek a főbb emberek is mind.

Most aztán Aladdin anyjához fordult a szultán, és mondotta neki:

- Eredj, jó asszony, mondd meg a fiadnak, tárt karokkal várom, övé a leányom.

A szultán a negyven tálat átvitette a hercegnő szobájába, a fekete meg fehér rabszolgákat sorba állíttatta az udvaron, hadd lássa a hercegnő, hogy igaz valóság Aladdin gazdagsága. Eközben Aladdin anyja hazaért. Aladdin nyomban megdörzsölte a lámpát, s hogy a szellem megjelent, megparancsolta neki: tüstént készítsen fürdőt, és olyan fényes ruhát hozzon, amilyent még soha senki nem viselt. Egy-kettőre teljesült a parancs: a szellem önmagát is, Aladdint is láthatatlanná tette, fürdőbe vitte, ott láthatatlan kezek fürdették, dörzsölték, a legfinomabb kenőcsökkel kenegették a fiút. Aztán felöltöztették a legtündöklőbb ruhába, olyan tündöklőbe, amilyet még nem látott emberi szem.

Aladdin, amikor a szellem hazavitte, paripát parancsolt, olyan szépet, amilyen még a szultánnak sincs: aranytól, gyémánttól, drágakövektől ragyogjon annak kantárja, nyerge. Állítson eléje, mögéje húsz rabszolgát, mind a negyvenen a legfényesebb ruha ragyogjon. Hozzon hat rabszolganőt édesanyjának, és egyúttal méltó öltözéket is.

Végezetül megparancsolta, hogy hozzon tíz zacskóban tíz-tízezer aranyat.

A következő pillanatban már jött is a szellem a paripával, a negyven rabszolgával, a hat rabszolganővel és a tíz zacskó arannyal. A tíz zacskóból négyet édesanyjának adott Aladdin, a többit odaadta a rabszolgáknak, és megparancsolta nekik, hogy amerre elhaladnak, szórják a nép közé az aranyat.

- Felség - mondotta Aladdin - bocsásson meg, hogy szememet a hercegnőre mertem emelni, hiszen én felséged rabszolgája vagyok, de meghalnék bánatomban, ha el nem nyerhetném az ő kezét.

Mérhetetlen nagy csődület támadt az utcán, amerre elhaladtak, mert a rabszolgák két marékkal szórták az aranyat. Aladdinnak még a lába nyomát is áldotta a nép. A szultán már a trónján ült, amikor Aladdin a palotába lépett. Ott voltak az udvarbéli nagyok is, ragyogó ruhában. De mi volt az ő ruhájuk ragyogása az Aladdinéhoz képest. Még rabszolgáinak is fényesebb ruhájuk volt, mint a szultánnak és az udvarbélieknek. Bezzeg, a szultán nem is várta, hogy Aladdin földre boruljon előtte, hanem néhány lépéssel elébe ment, megcsókolta, aztán maga és a nagyvezír közé ültette.

A szultán megnyugtatta Aladdint, majd bevezette egy nagy terembe, ahol csak két személyre volt terítve. Csak ketten, a szultán és Aladdin ültek asztalhoz, az udvarbéli nagy urak körülállták az asztalt, és felszolgáltak nekik. Ebéd alatt örömmel tapasztalta a szultán, hogy Aladdin, ha szegény származású is, művelt ember és amint vége volt az ebédnek, elkészíttette a házasságlevelet. Aztán megkérdezte, hogy most mindjárt akarja-e megtartani a menyegzőt, Aladdin azonban azt felelte, hogy szeretné, ha saját palotájában lenne az esküvő, s csak annyit kért a szultántól, hogy engedje meg, hogy azt a palotát az ő palotájával szemben építtesse fel.

A szultán jó szívvel teljesítette Aladdin kívánságát. Aladdin tehát elbúcsúzott, felpattant a lovára. Otthon megdörzsölte a lámpát, és

megparancsolta a szellemnek, hogy a szultán palotájával átellenben építsen neki palotát. Azt mondta:

- Nem bánom, akármilyen kőből építed a palotát, csupán az a kívánságom, hogy a nagyterem kupolás legyen, négy fala arannyal és ezüsttel legyen bevonva, mind a négy falon legyen hat-hat rácsos ablak, gyémánttal, rubinnal és smaragddal ékesítve, a huszonnégy ablak közül azonban egy maradjon befejezetlenül. Legyen a palotában kincseskamra, telis-tele arannyal, ezüsttel. Legyenek konyhák és kamrák, egész esztendőre élelmiszer a kamrákban, legyen egy márvány istálló és benne a legszebb paripák, a paripák mellett istállómesterek, lovászok és kocsisok. A palotában legyen elegendő cselédség a hercegnő szolgálatára, és az én szolgálatomra. Egyéb kívánságom most nincs.

A következő pillanatban már kész is volt a palota az utolsó szegig úgy, ahogy Aladdin kívánta. Aladdin, amikor kicsodálkozta magát, még csak azt kívánta a szellemtől, hogy a szultán palotájának a kapujától a hercegnő szobájáig olyan pompás szőnyeget terítsen, amilyent még nem látott emberi szem. Aladdinnak ez a kívánsága is teljesült.

Támadt is másnap mérhetetlen csodálkozás, amikor a szultán és a többiek megpillantották Aladdin palotáját!

- Ez varázslat műve - mondta a nagyvezír a szultánnak.

- Miért tartod varázslatnak? - kérdezte a szultán. - Mi a csodálatos abban, hogy a dúsgazdag Aladdin ily hamar felépíttette a palotát?

Eközben megkezdődött a törvénytevő gyűlés. Aladdin anyja is felöltözött a legszebb ruhába, a hat rabszolganőjével felment a szultán palotájába, s jelentette a szultánnak, hogy kegyes engedelmével Badrulbudur hercegnőt este átvezeti Aladdin palotájába. Aladdin, mihelyt édesanyja eltávozott, kebelébe rejtette a lámpát, felült a

lovára, és kíséretével együtt a szultán udvarába lovagolt. Akkor már a város egész népe az Aladdin palotáját csodálta, nem tudták elgondolni (hogyan is tudták volna?), hogy ez a palota egyetlen egy éjjel milyen úton-módon épülhetett fel.

Aladdin anyját, amikor megérkezett a szultán palotájába, kürtök és trombiták harsogása közt vezették a hercegnő szobájába. Az elébe sietett, megölelte, megcsókolta, maga mellé ültette, mindenféle édességgel kedveskedett neki. Eközben a rabszolganők a hercegnőt olyan tündöklő ruhába öltöztették, amilyent még nem látott a világ. Majd a hercegnő elbúcsúzott édesapjától és száz rabszolganő és száz testőr kíséretében, Aladdin anyjának oldalán, kürtök és trombiták harsogása közt átvonult Aladdin palotájába.

Aladdin a palota kapujában várta a hercegnőt, elébe sietett, mélyen meghajolt előtte, és így szólt hozzá:

- Ó, hercegnő, a te szép szemed és bájod az oka, hogy én vakmerőségemben rád emeltem szememet, és mindent elkövettem, hogy enyém légy.

- Aladdin herceg - válaszolt a hercegnő - nem tagadom, hogy apám parancsának engedelmeskedtem, de most, hogy látlak, parancs nélkül is szívesen leszek a feleséged.

Aladdin megcsókolta a hercegnő kezét, majd fölvezette az ebédlőterembe, ahol már meg volt terítve. Aranytálak, aranytányérok, aranyserlegek, aranypoharak álltak az asztalon. Az ifjú pár és Aladdin édesanyja asztalhoz ültek. Zene zendült, de olyan szép, amilyent még a hercegnő sem hallott soha. Majd gyönyörűséges ének következett. Azt azonban még csak nem is sejtette a hercegnő, hogy láthatatlan tündérek énekelnek, akiket a szellem rendelt oda. Az ének után ismét megszólalt a zene, és szebbnél szebb ifjak és leányok lejtettek végig a termen. Később Aladdin és a hercegnő is táncra perdült. De ekkor a többi pár nyomtalanul eltűnt, Aladdin és a hercegnő magukra maradtak.

Másnap reggel Aladdin fényes kísérettel átment a szultán palotájába, és ebédre hívta a szultánt, a nagyvezírt meg a főbb urakat. Mivelhogy a két palota közel volt egymáshoz, a szultán is, az urak is mind gyalog mentek, és nőttön-nőtt csodálkozásuk már akkor is, amikor csak kívülről látták a palotát, de amikor beléptek a palotába, s különösen a huszonnégy ablakos terembe, elállt szemük-szájuk a csodálkozástól.

- No, fiam - mondotta a szultán - sok országot-világot bejártam, sok gyönyörűséges palotát láttam, de a tiedhez hasonló gyönyörűségeset még soha. Különösen csodaszép ez a terem, csak azt nem értem, miért maradt félbe a huszonnegyedik ablaka?

Aladdin így felelt:

- Semmi másért, csupán azért, mert meg akarom kérni felségedet, hogy fejeztesse be ezt az ablakot, hadd emlékeztessen engem halálomig felséged kegyére.

- Hát ezt a kívánságodat jó szívvel teljesítem - mondotta a szultán, és nyomban meg is parancsolta a nagyvezírnek, hogy az ablak díszítését fejeztesse be.

Mire megebédeltek, már ott is voltak az ékszerészek, ám amikor ezek megvizsgálták a félbemaradt ablakot, összesúgtak, aztán megszólalt az udvari ékszerész, és szégyenkezve vallotta be, hogy a város valamennyi ékszerészének nincs annyi drágaköve, amennyi erre az ablakra kellene.

- Akkor válogassatok az én kincstáramból - mondta a szultán - ott van elég.

Kiválogatták a legszebb drágaköveket, azokat is, amelyeket Aladdintól kapott ajándékba a szultán. Odavitték a kincstár minden ékszerét, de mivel ez sem volt elég, felhasználták a nagyvezír valamennyi drágakövét is. Ám így is csak a fele készült el az ablaknak.

Ekkor aztán Aladdin megelégelte a tréfát, visszaküldte a drágaköveket a szultánnak is, meg a nagyvezírnek is, megdörzsölte lámpáját, és megparancsolta a szellemnek, hogy fejezze be a huszonnegyedik ablakot. Be is fejezte a következő pillanatban. De még csak most csodálkozott igazán a szultán. Még aznap átment Aladdinhoz megtudakolni, miért küldte vissza a drágaköveket.

Majd visszament a palotába, és nem győzte magasztalni vejét a nagyvezír előtt, ez azonban csak csóválta a fejét, végül pedig így szólt:

- Varázslat ez, felséges uram.

- Jó, jó, ezt már többször mondtad, de hát belőled az irigység beszél - mondotta a szultán.

*

Telt, múlt az idő. Aladdin rendszerint naponta kiment a városba, és mindig két rabszolga kísérte, ezek két marékkal szórták a nép közé az aranyat. Néha-néha vadászgatott is, s bármerre járt, mindenütt aranyat szóratott. Csuda-e, hogy áldották Aladdint, és még a szultánnál is jobban szerették?

Az afrikai varázsló pedig egyre inkább emésztette magát bánatában és

haragjában. Bánta a kárbaveszett tengernyi fáradságot: hogy a jó falat már majdnem az övé volt, mikor elkapták előle. De nem hagyott fel a reménnyel, hogy egyszer mégiscsak megszerezheti a lámpát. Egy napon elővette a varázsszerszámait, és azok tudtul adták neki, hogy Aladdin nem halt ám meg, mint ahogy ő sokáig hitte! Él, sőt a szultán leányát vette feleségül!

Ettől a pillanattól nem volt maradása a varázslónak. Útra készülődött, lóra ült, így ment országról országra, míg végre megérkezett Aladdin városába. Bármerre járt, városszerte Aladdinról hallott, az ő csodaszép palotájáról és bőkezűségéről. A varázsló úgyszólván meg sem pihent, hanem elindult, hogy lássa Aladdin palotáját, és ahogy megpillantotta ezt a csodálatos épületet, egyszeriben bizonyos volt abban, hogy ezt Aladdin semmi másnak nem köszönheti, egyedül a csodalámpának.

Most már csakugyan nem volt nyugodalma sem éjjel, sem nappal, szüntelen azon törte a fejét, hogyan kaparinthatja meg a csodalámpát. Hazament a szállására, előszedte varázsszereit, és ezekből megtudta, hogy a csodalámpa a palotában van. No, csakhogy ennyit tudott! Most már megszerzi, ha addig él is! Hallotta, hogy Aladdin hosszabb időre vadászni ment, fogta magát, vett tizenkét fényesre csiszolt lámpát, beletette őket egy kosárba, a kosarat karjára akasztotta és végig az utcákon, amíg Aladdin palotája felé haladt, szüntelenül ezt kiabálta:

- Ki cserél régi lámpát új lámpáért?

Nagyok és gyermekek, akik ezt hallották, mind a varázslóhoz csődültek, és kacagtak rajta, hogy miféle bolond ember lehet ez: régi lámpáért új lámpát kínál. Bánta is a varázsló! Hadd kacagjanak! Ő csak tovább ment, s kiáltozta szüntelen:

- Kinek kell új lámpa régiért?

Amikor Aladdin palotája elé ért, a hercegnő a huszonnégy ablakos

terem egyik ablakában könyökölt, és mert oly nagy volt a lárma lent az utcán, s nem tudta mi történt, leszalasztott egy rabszolganőt: tudja meg a lárma okát. A rabszolganő csakhamar visszajött, és jelentette.

- Itt lóg a sarokban egy régi lámpa - mondta egy másik rabszolganő - érdemes volna elcserélni újért. Hadd lássuk, igazat szól-e az a bolond ember?

A hercegnőnek tetszett a tréfa, s mert sejtelme sem volt arról, hogy ez a lámpa: csodalámpa, megengedte, hogy elcseréljék. Hamarosan meg is történt a csere, s bezzeg a varázsló nem árulta tovább portékáit, amint megkaparintotta a csodalámpát. Kisietett a városból, ott egy helyen leült, megvárta, amíg besötétedik, akkor megdörzsölte a lámpát, azonmód előtte termett a szellem, és megkérdezte:

- Mit kívánsz? Itt vagyok, rabszolgád vagyok.

- Azt parancsolom, hogy emeld fel az Aladdin palotáját a kincsekkel, és a benne lakókkal együtt, vidd el Afrikába, és tedd le ebben meg ebben a városban.

Nyomban eltűnt a szellem, és virradatkor hűlt helye maradt a palotának. Ott volt az már akkor rég Afrikában, a varázsló városában.

A szultán minden reggel kiült erkélyére, hogy onnan gyönyörködjék Aladdin palotájában. Kiült ezen a reggelen is és íme: volt palota, nincs palota. Először azt hitte: álmodik talán, majd megdörzsölte szemét, hátha köd takarja el a palotát. De bizony az ég tiszta kék volt. Összecsapta a kezét, és könnyek hullottak szakállára. Hívatta a nagyvezírt, és megkérdezte tőle:

- Láttad-e Aladdin palotáját?

- Ott jöttem el mellette - felelte a nagyvezír - de bizony ezúttal nem néztem fel rá.

- No, ha nem, eredj ki az erkélyre, és nézd meg. Kiment a nagyvezír az erkélyre, tüstént vissza is fordult, és így szólt a szultánhoz, nagy diadallal:

- Lám-lám, felséges szultánom, mindig mondtam, hogy ez a palota varázslat műve volt, de felséged nem hitt a szavamnak.

Rettentő haragra lobbant a szultán! Nyomban megparancsolta, hogy küldjenek harminc lovast Aladdin után, kötözzék meg, s úgy hozzák elébe.

Alig érnek ki a városból a lovasok, szembejön velük Aladdin. Éppen hazafelé tartott a vadászatról.

- A felséges szultán küldött érted - jelentette a csapat vezetője. - Meghagyta, hogy kísérjünk a palotába, mert mielőbb látni akar!

Aladdin semmi rosszat sem sejtve lovagolt előre, de amikor a város kapujához ért, a lovasemberek közrefogták, leszállították lováról, vastag láncot kötöttek nyakára, s annál fogva vezették végig a városon. Ám alig tudtak ép bőrrel bejutni a palota kapuján, mert az emberek, amikor észrevették, mi történt Aladdinnal, ki akarták szabadítani, átkozódtak, szitkozódtak, követ hajigáltak a lovasokra.

Ott ült a szultán az erkélyen, ott volt a nagyvezír is, és ott volt már a hóhér is. Szóhoz sem engedte jutni Aladdint a szultán, hanem intett a hóhérnak, hogy vágja le a fejét. A hóhér levette a láncot Aladdin nyakáról, letérdepeltette, bekötötte szemét, aztán kihúzta kardját,

háromszor megforgatta a levegőben, és várta a szultán parancsát, mikor sújtson le Aladdinra.

Eközben a nép körülfogta a palotát, egy részük köveket dobált az udvarba, más részük létrákat támasztott a falnak, felmásztak a létrákon, s fenyegették a szultánt, hogy azonnal elpusztítják a palotát és minden lakóját, ha Aladdint a legkisebb bántódás éri.

A szultán bizony megijedt a nép haragjától. Megnyugtatta őket, hogy Aladdinnak nem lesz bántódása. Erre a nép eloszlott. Aladdin pedig, midőn szeméről leoldották a kendőt, elfogódottan kérdezte:

- Ó, felséges uram, ugyan mi bűnt követtem el, hogy halálra szántál engem?

- Még kérdezed? - kiáltott a szultán. - Nézz oda, mutasd meg, hol a palotád? S hol a leányom?

- Felség! - szólt Aladdin, aki csaknem eszméletét vesztette, látván, hogy eltűnt a palotája - való igaz, hogy palotám nincs a helyén, ám azt sem tudom, hol lehet most. De esküszöm, felséges uram, hogy a palota eltűnésében nem vagyok bűnös.

- Mit bánom én, hová lett a palotád! - mennydörgőit a szultán. - Én a leányomat kérem tőled számon, nem a palotádat. Tudd meg, ha elő nem teremted a leányomat, levágatom a fejedet!

- Felséges uram - mondotta Aladdin - adjon nekem negyven napi haladékot. Ha azalatt vissza nem hozom a leányát, vágassa le a fejem.

A szultán megadta a negyven napi haladékot, Aladdin pedig

kitámolygott a palotából. Házról házra járt, mindenütt kérdezősködött: nem látták-e a palotáját? Mindenki azt hitte, hogy szegény Aladdin megháborodott.

Három nap és három éjjel szüntelen bolyongott a városban, nem evett, nem ivott. Aztán kiment a mezőre, ott leült a folyó partján, tűnődött, kesergett magában, és mivel semmi reménye nem volt, hogy feleségét és palotáját megtalálja, elhatározta, hogy a folyóba öli magát. Mohamedán szokás szerint előbb imádkozott, aztán a folyó fölé hajolt, hogy kezét és arcát megmossa, de abban a szempillantásban megcsúszott alatta a folyó ázott partja, Aladdin ijedtében megkapaszkodott egy nagy kőbe, és akaratlanul hozzádörzsölte a gyűrűt, amelyet valamikor a varázslótól kapott. Azonmód előtte termett a gyűrű szelleme.

- Mit kívánsz? - kérdezte a szellem. - Aki ezt a gyűrűt ujján viseli, annak én a szolgája vagyok.

- Ó, szellem - sóhajtott Aladdin - mentsd meg az életemet másodszor is, vidd vissza helyére a palotámat!

- Ezt én nem tehetem - mondotta a szellem - mivel én csak a gyűrű szolgája vagyok. Fordulj a lámpa szolgájához.

- Vígy hát oda - parancsolta Aladdin - ahol a palotám van, és tégy le Badrulbudur hercegnő ablaka alatt.

A szellem tüstént felvette Aladdint, és a következő pillanatban Afrikában tette le, palotája előtt, éppen a hercegnő ablaka alatt.

Sötét este volt, Aladdin egy kissé távolabb ment a palotától, majd leheveredett egy fa tövébe, és ott mélyen elaludt. Reggel aztán, amint fölébredt, visszament a palotához és fel-alá sétált a hercegnő ablaka

alatt.

Egyszerre csak az egyik rabszolganő, miközben a többiek a hercegnőt öltöztették, kitekintett az ablakon, és nagyot sikoltott:

- Itt van Aladdin herceg!

A hercegnő magánkívül futott az ablakhoz, és hát csakugyan ott látta Aladdint.

Éppen abban a pillanatban nézett fel az ablakra.

- Jer, jer, siess - kiáltott le a hercegnő - kinyittatom a titkos ajtót, azon át bejöhetsz hozzám.

Egy szempillantás múlva már felesége szobájában volt Aladdin. Ölelésnek, csóknak alig szakadt vége. Kiörvendezvén magukat, Aladdin megkérdezte a hercegnőt, nem tudja-e, hova lett az a régi lámpa, mely a huszonnégy ablakos szobában a sarokban lógott.

- Ó, drága uram - mondotta a hercegnő - sejtettem, hogy a régi lámpa okozta a mi szerencsétlenségünket.

Aztán elbeszélte, mint cserélte el a régi lámpát az afrikai varázsló új lámpájáért.

- És tudod-e, hová tette a lámpát?

- Mindig a keblében hordja - felelt a hercegnő. - Azt hiszi, hogy a szultán kivégeztetett téged, és azt akarja, hogy menjek hozzá feleségül. Félek, hogy egyszer vége szakad türelmének, és erőszakkal kényszerít a házasságra.

- Majd túljárunk az eszén - mondotta Aladdin. - Én most bemegyek a városba, délben visszajövök, addig kigondolok valamit. Alighanem más ruhában jövök vissza, parancsold meg hát a rabszolganőknek, hogy nyissák ki a titkos ajtót, ha kopogtatok.

Elment Aladdin, és még be sem ért a városba, ruhát cserélt egy parasztemberrel. Valami drága port vásárolt a városban, visszasietett a feleségéhez, és előadta tervét. Azt tanácsolta a hercegnőnek: vegye fel a legszebb ruháját, fogadja nyájasan az afrikai varázslót, hívja meg vacsorára, kérje meg, hogy hozzon neki finom afrikai borokat, mert szeretné megízlelni azokat. Aztán keverje italába a port, majd amikor a varázsló már eleget ivott, cserélje el poharát az övével. Ha a varázsló megissza az italt, három napig fel sem ébred, úgy elalszik.

- Akkor én - mondta Aladdin - előlépek rejtekemből, elveszem tőle a lámpát, és reggel már te is, én is otthon ébredünk fel.

Így szólt Aladdin, elbúcsúzott feleségétől, de a palota közelében maradt. Várta, mikor megy fel a palotába a varázsló. Odafenn minden úgy történt, amiként azt Aladdin tanácsolta. A varázsló, mihelyt kiürítette a poharat, eszméletlenül terült el a földön. Jött is Aladdin tüstént, a hercegnőt szobájába küldte, aztán gondoskodott arról is, hogy minden cseléd bent legyen a palotában. Ekkor kivette a lámpát a varázsló kebléből, megdörzsölte. A szellem elébe toppant, és megkérdezte:

- Mit kívánsz?

- Azt - felelte Aladdin, - hogy ezt a palotát vidd vissza abba a városba,

és arra a helyre, ahol azelőtt állott.

Azonmód eltűnt a szellem, és a palota másnap reggel ott állott a régi helyén.

A szultán, amióta eltűnt a palota, a palotával a leánya, mindegyre az erkélyen ült, sóhajtozott, sírdogált, hátha egyszer csoda történik, és visszakerül a palota és a palotával a leánya. Kiment hát azon a reggelen is az erkélyre, amidőn Aladdin palotája visszakerült, és lám, most csakúgy nem akart hinni szemének, amiként nem akart hinni a palota eltűnésekor. Ám addig dörzsölte szemét, míg végre is meggyőződött arról, hogy nem álmodik. Nyomban átsietett Aladdin palotájába. Aladdin éppen ott állott a huszonnégy ablakos terem egyik ablakában, látta, hogy jön a szultán, elébe sietett, mély meghajlással üdvözölte. A szultán így szólt:

- Addig nem beszélek veled, míg leányomat nem láttam!

- Jöjjön hát, felség - mondta Aladdin, s felkísérte a szultánt a hercegnő szobájába. Most volt még csak nagy az öröm! Vége-hossza nem volt ölelésnek, csóknak.

- Most pedig, beszélj, édes leányom - szólott a szultán. - Tudom, hogy sokat szenvedtél: ne titkolj előttem semmit.

- Bizony, sokat szenvedtem, édesapám, nem tagadom - mondotta a hercegnő - mert féltem, hogy Aladdint megölted. És sokat szenvedtem a gonosz varázslótól, aki a palotával együtt elrabolt, és azt akarta, hogy a felesége legyek.

Ezután azt is elbeszélte a hercegnő, hogyan csalta el a gonosz varázsló a csodalámpát, amelynek erejét ő nem ismerte.

- Felség - vette át a szót Aladdin - csak annyit teszek a hercegnő elbeszéléséhez, hogy íme, itt van az afrikai varázsló, még mindig alszik. Ha felébred, bánj vele érdeme szerint.

Csakhamar felébredt a gonosz varázsló, de nem sokáig maradt ébren, mert azonmód vitték a vesztőhelyre, és leütötték a fejét. Akkor aztán megharsantak a kürtök és a trombiták, zengett, zúgott a palota, összegyűltek mind az udvarbéli urak, s tíz nap és tíz éjjel szüntelenül szólt a muzsika meg a dal. Széles e világon mindenfelé híre ment a nagy vigasságnak.

Így menekült meg Aladdin másodízben is a hajszál híján biztos életveszélyből. De nem ez volt az utolsó: fenyegette még egy veszedelem, amint ez itt következik.

*

Az afrikai varázslónak volt egy testvéröccse is. Az is éppen olyan jártas volt a bűvös mesterségben, de gonoszságban, gaz fondorlatokban még felül is múlta bátyját. Mivel többnyire más helyen tartózkodtak - megesett, hogy egyik keleten, másik nyugaton - szokásuk volt, hogy minden esztendőben, varázserejük segítségével hírt adjanak egymásnak: hol-merre járnak, hogy megy dolguk, nincs-e egyiknek a másikra szüksége.

Rövid idővel azután, hogy az afrikai varázsló áldozatul esett Aladdin ellen űzött mesterkedéseinek, az öccse, aki éppen messze-messze élt Afrikától, már szeretett volna hallani bátyjáról: vajon hol-merre jár, hogy-mint él, mit csinál. Elővette hát a homokjóslathoz való varázstábláját, homokot szórt rá, és amikor a rajta megjelent

vonásokat gondosan megvizsgálta, megdöbbenve látta, hogy bátyja már nem él. Aztán azt is megmutatta a homokvarázs, hogy Kínában pusztult el csúfosan, Kína ilyen meg ilyen nevű városában, és azt is, hogy vesztét egy Aladdin nevű ember okozta.

Mikor a varázsló ily módon megtudta bátyja szomorú sorsát, nem vesztegette idejét siránkozással: avval már úgyse támasztotta volna fel. Bosszút esküdött, lóra pattant, útnak indult Kína felé. Sietett, törtetett árkon-bokron, hegyen-völgyön, szárazon-vízen, száz veszélyen át, meg nem pihent, amíg el nem ért Kínába, annak is a varázstábla-megjelölte fővárosába. Érezte, hogy jó helyen jár, szállást is fogadott mindjárt.

Másnap megindult, szemügyre vette a várost. Nem a szépségeit bámulta, ügyet se vetett rájuk. A legnépesebb helyeket kereste fel és hegyezte a fülét, miről is beszélnek az emberek. Egy szórakozóhelyen mindenféle játék folyt, a társaság egy része játszott, a többi tereferélt. Egyik a napi eseményekről beszélt, másik a maga ügyeiről, ismét mások egy Fatime nevű jámbor asszony szinte csodatevő erejű erényeit és mély vallásosságát magasztalták. A varázslónak eszébe ötlött, hogy ez a nő hasznára lehetne terveiben. Félrevonta a társaság egy tagját, és megkérte, mondja el neki bőven, mit tud arról a szent asszonyról és csodatételeiről.

- Micsoda? - kiáltott föl az ember. - Itt vagy a városban, és még nem hallottál Fatime csodáiról? Te szegény, biztos idegen vagy, hogy nem tudsz ennek a szent nőnek böjtölésben, lemondásban, tiszta vezeklő jámborságban töltött életéről.

- Úgy van - felelte a varázsló - idegen vagyok, csak tegnap érkeztem várostokba. Nagyon kérlek, világosíts föl ennek a szent asszonynak csodatételeiről, meg arról, hol találhatok rá, mivel nagy szerencsétlenség ért engem, és szeretnék hozzá fordulni, hogy imádsága erejével váltson meg szenvedéseimtől.

Ennek hallatán a városi ember nem győzte eléggé magasztalni Fatime csodáit, jámborságát és istenfélelmét, azután kezénél fogva kivezette

az idegent a városból, és megmutatta neki, merre vezet az út egy kis hegytetőre, a remete-asszony barlangjához. Az afrikai megköszönte szívességét, és visszaindult fogadójába. Úgy hozta a sors, hogy Fatime éppen másnap jött be a városba.

Amikor a varázsló reggel kilépett a házból, nagy csődületet látott az utcán, odament, hogy megnézze, mi történt. Ekkor megpillantotta Fatimét, akihez egymás után járultak az emberek áldásáért és imádságáért. Akit megérintett, annak rögtön elmúlt a fájdalma. A varázsló követte Fatimét, egészen haza a barlangjáig, és várta, hogy beesteledjék. Akkor belopózott a barlangba. A jámbor asszony egy pokrócon feküdt és aludt. Az afrikai odalépett, ráült, mellének szegezte a tőrét, és nagyot kiáltott. A nő erre felijedt, és holtra rémülten látta, hogy egy ember ül a mellén, kezében kivont tőr, és meg akarja ölni. Reszketett félelmében, a varázsló pedig így szólt hozzá:

- Jól vigyázz! Ha egy szót szólsz vagy kiáltasz, tüstént megöllek! Kelj fel és tégy aszerint, ahogy parancsolom.

Aztán megesküdött, hogy nem gyilkolja meg, ha Fatime mindent megtesz, amit ő kíván tőle. Ekkor az asszony felkelt, az afrikai pedig azt mondta neki:

- Add ide a ruhádat, itt van helyette az enyém.

Fatime odaadta neki ruháit, fejkendőit, leplét és fátylát. A varázsló így szólt:

- Most még kenj be valamivel, hogy az arcom színe hasonlatos legyen a tiedhez.

Fatime bement a barlang mélyébe, előhozott egy tégely kenőcsöt,

bedörzsölte vele a férfi arcát, amitől a bőre egészen az övéhez lett hasonló. Aztán odaadta neki a botját, megmutatta, hogyan járjon és miként viselkedjék, ha a városba megy. Végül nyakába akasztotta olvasóját, és tükröt tartott elébe:

- Nézd meg magadat, szakasztott olyan vagy, mint én.

Így is volt. De mihelyt az afrikainak így teljesült minden kívánsága, esküjét hűtlenül megszegve, megölte a szegény asszonyt. Aztán lement a városba, és Aladdin palotája elé állott. Hamarosan körülvették az emberek, mert Fatimének hitték, ő meg egészen úgy viselkedett, mint az asszony: kezét a betegek fájó testrészeire tette, másokért meg egy-egy imát mondott. Nagy volt a csődület és a lárma körülötte, úgyhogy Badrulbudur hercegnő is figyelmes lett rá, és leküldte egy szolgáját, nézze meg, mi történik odalenn.

Amikor az jelentette, hogy a szent Fatime van ott, Badrulbudur ismét leküldte, hogy szeretné látni, és áldását elnyerni, mivel oly sokat hallott már a jámbor nő csodáiról és erényeiről. Kéreti, jöjjön fel hozzá. Fel is ment az afrikai varázsló Fatime képében, buzgón mormolva imáit, úgyhogy emberfia nem sejthette a valót. Badrulbudur hercegnő kedvesen üdvözölte, maga mellé ültette, és így szólt:

- Fatime, asszonyom, azt szeretném, ha mindig nálam maradnál, hogy mi is részesedjünk veled együtt az áldásban, és követhessük jámbor életed példáját!

Éppen erre vágyott a gaz varázsló, hogy tovább szőhesse álnok terveit. Ezért így felelt:

- Ó, úrnőm, szegény asszony vagyok, pusztaság a tanyám, nem érdemlem, hogy királyi palotában lakjam.

Ám a hercegnő tovább erősködött, hogy olyan lakóhelyet ad neki, ahol nyugodtan élheti szent életét és még jobban szolgálhatja istent, mint a barlangjában. Mire az afrikai ezt mondta:

- Hallom és engedelmeskedem, úrnőm, nem ellenkezem tovább. Csak arra kérlek, engedd meg, hogy magamban legyek, igyam és egyem kis kamrámban, és ne háborgasson senki. Nem kell nekem finom étel; küldj szolgálóddal naponta egy darab kenyeret, egy ital vizet, és ha kedvem támad enni, hadd egyek egyedül a kamrámban.

A gazember azért beszélt így, hogy arcfátyolát ne kelljen ebéd közben felemelnie és fölfedni áruló bajuszát, szakállát. A hercegnő mindebbe beleegyezett. Bevezette az álöltözetű varázslót a számára kijelölt helyiségbe, ahol nyugalomban és kényelemben lakhatik. Azután megmutatta neki a huszonnégy ablakos, drágaköves termet és megkérdezte:

- Hogy tetszik ez a palota, Fatime?

- Istenemre, lányom - felelt a varázsló - csodaszép ez, nincsen párja a világon, de bármilyen pompás is, egy valami mégis hiányzik belőle.

A hercegnő kérdésére, hogy mi az, így szólt:

- Úrnőm, ha a palotád kupolájában a rukhmadár tojását felakaszthatnád, kastélyod lenne a legkülönb a világon.

- Micsoda madár az, és hol találni a tojását? - kérdezte a hercegnő.

Az afrikai így válaszolt:

- Úrnőm, óriási madár az: tevét, elefántot emel fel karmaival, olyan hatalmas és erős, hogy el is repül velük. A Kaf hegyén található, és annak az építőmesternek, aki ezt a kastélyt építette, hatalmában van, hogy elhozza e madár tojásait.

Amikor estefelé Aladdin hazatért a vadászatról, Badrulbudur hercegnő csókkal-öleléssel üdvözölte. De amint Aladdin szemügyre vette, úgy tűnt fel neki, mintha valami bánata volna feleségének, nem olyan nevetőskedvű, mint máskor. Meg is kérdezte tőle, mi bántja, miért szomorú.

- Nem bánt engem semmi - felelte a hercegnő - csak azt hittem, édes uram, hogy tökéletes a palotánk. Holott, Aladdin, szemem fénye, ha a kupola felső emeletén a rukhmadár tojása függne, csupán akkor nem lenne a mi palotánkhoz fogható sehol.

Aladdin így szólt:

- Ez hát a bánatod? Sohase legyen ennél nagyobb! Légy vidám és mindig mondd meg, ha valamit kívánsz: előteremtem én azt egykettőre, a föld alól is!

Amint így megvigasztalta feleségét, Aladdin tüstént visszavonult szobájába, fogta lámpáját, megdörzsölte. Rögtön megjelent egy szellem és így szólt:

- Mit kívánsz? Teljesítem.

- Azt kívánom, hozd el a rukhmadár tojásait, és akaszd fel a palotám kupolájában.

Amint a szellem meghallotta Aladdin szavait, elsötétült az arca és felbőszültén, mennydörgő hangon rivallt rá:

- Te hálátlan! Nem éred be avval, hogy én, meg a lámpa többi szelleme mind szolgálatodra állunk, most még azt is kívánod, hogy az úrnőnket hozzuk ide neked, és te meg a feleséged kedvtelésére a kupoládba akasszuk? Megérdemelnétek, hogy nyomban felperzseljelek, és a levegőbe szórjam a hamvatokat. De mivel ártatlanok vagytok ebben a kívánságban, ez egyszer megbocsátok. Aki bűnös benne, az az afrikai varázsló öccse, aki Fatime képében, Fatime ruháiban öltözve nálatok lakik. A te elveszejtésedre jött ide, hogy bosszút álljon bátyjáért. Ő bújtatta fel a feleségedet is, hogy ilyet kérjen tőled!

A szellem eltűnt. Aladdinnak minden porcikája remegett attól, amit hallott. De aztán visszatért a bátorsága, és bement feleségéhez. Úgy tett, mintha fejfájás kínozná, mivel tudta, hogy Fatime gyógyító erejéről híres. Felesége el is hívatta mindjárt az ál-Fatimét, hogy tegye kezét a fájó főre. Aladdin tisztelettel üdvözölte a varázslót, mintha az igazi Fatime volna, és megkérte, enyhítsen szenvedésén. A gaz varázsló alig hitt a fülének: hisz ez volt az, amit leginkább óhajtott! Odalépett Aladdinhoz, hogy fejére tegye kezét, de a másik kezével ruhái alá nyúlt és előhúzta tőrét, hogy megölje vele Aladdint. Aladdin azonban résen volt, kicsavarta kezéből a tőrt, és mélyen a varázsló szívébe döfte. Badrulbudur nagyot sikoltott:

- Mit vétett neked ez az erényes, szent asszony, hogy vérét ontod, és ilyen bűnt követsz el? Nem félsz az istentől, hogy megölted Fatimét, ezt a híres csodatevő, jámbor asszonyt?

Aladdin így felelt:

- Nem Fatimét öltem meg, hanem Fatime gyilkosát. Ez annak a gonosz afrikai boszorkánymesternek a testvére, aki téged palotástul Afrikába

varázsolt. Ez az álnok ember fondorlattal megölte Fatimét, és az ő képében beférkőzött ide, hogy bosszút álljon bátyjáért. Ő biztatott fel, hogy rukhtojást kérj tőlem, csakhogy elpusztíthasson. Ha kételkedel szavamban, gyere ide, és nézd meg, kit szúrtam le.

És felemelte a varázsló arcáról a fátylat. Badrulbudur odatekintve: szakállas férfiarcot pillantott meg. Ekkor felismerte, mi a valóság, és így szólt Aladdinhoz:

- Ó, kedvesem, immár másodszor döntöttelek életveszélybe!

Aladdin így felelt:

- Semmi az, úrnőm, szép szemeid kedvéért mindent szívesen fogadok tőled.

És erre Badrulbudur férje karjai közé vetette magát, megcsókolta, és így szólt:

- Ó, édesem, hisz minden azért történt, mert úgy szeretlek. Én nem tudtam semmiről!

Így még nagyobbra nőtt egymás iránt való szeretetük.

Ugyanez idő tájt eljött hozzájuk a szultán. Elmondották neki a varázsló öccsének történetét, és megmutatták holttestét. A szultán elégette, és szerteszóratta hamvait.

Attól fogva Aladdin és ifjú hitvese vidáman és boldogan éltek. Amikor

a szultán egy idő múlva meghalt, Aladdin ült az ország trónjára és igazságosan uralkodott alattvalói felett, ezért mindenki szerette. Így éltek, ifjú nejével, Badrulbudur hercegnővel kellemesen, vidáman és elégedetten, amíg el nem jött értük az örömök megrontója, a kötelékek megbontója, a halál.

Tartalom

A halász és a gonosz szellem

Élt egyszer egy szegény halász, akinek az volt a szokása, hogy naponként csak négyszer merítette hálóját a vízbe. De ez éppen elég volt, hogy magának és három leányának a szükséges élelmet megszerezze. Történt egyszer, alkonyattájt, hogy egy döglött szamarat fogott ki a vízből. Igen elszomorodott ezen a szegény halász, mert nemcsak hogy csalódott reményében, hanem szétszakadt a hálója is. Nagy nehezen megfoltozta a hálót, aztán ismét a vízbe eresztette. Nemsokára egy homokkal teli nagy fazekat fogott ki. Harmadszor sem járt jobban.

Amikor meg negyedszer is kiemelte hálóját a vízből, egy nagy, ólommal lezárt rézpalackot talált benne, amelyre Salamon próféta pecsétje volt rányomva. Tüstént kinyitotta a palackot késével, a palack azonban üres volt. Ám egyszerre csak füst szállt ki belőle, s ez a füst szétterült a földön, aztán tovább terült, gomolygott, mígnem a tengert is beborította, majd fölszállt a felhők felé. Amikor a füst egészen kipárolgott a palackból, összesűrűsödött, s óriási szellemmé változott: lába a földet érte, feje pedig a fellegeket verte. A szegény halász egész testében reszketett, mint a nyárfalevél.

Megszólalt a szellem, s mondotta, amint következik:

- Ó, Salamon, Allah prófétája, többé sohasem leszek engedetlen hozzád, híven teljesítem minden parancsodat.

Most már a halász is megszólalt:

- Ó, szellem, a mi Salamonunk ennek előtte sok száz esztendővel halt meg, hogyan kerültél te ebbe a palackba?

A szellem nem felelt erre a kérdésre, hanem azt mondta:

- Tudd meg, hogy azonnal megöllek!

- Miért akarsz megölni? - kérdezte a halász. - Azért talán, mert a tenger fenekéről felhoztalak, s a fogságodból megszabadítottalak?

- Márpedig meg kell halnod - mondta a szellem. - De te határozhatod meg, hogy milyen halállal akarsz meghalni. Ha meghallod a történetemet, belátod, hogy nem cselekedhetem másként. Hallgass hát ide! Én a pártütő szellemek közé tartozom, és nem engedelmeskedtem Salamonnak, Allah prófétájának. A próféta azzal büntetett, hogy bezáratott ebbe a rézpalackba, lezárt pecsétjével, és megparancsolta egy másik szellemnek, hogy dobjon a vízbe.

- Már kétszáz esztendeje voltam a tenger fenekén - folytatta - amikor elhatároztam, hogy gazdag emberré teszem azt, aki a következő kétszáz év folyamán kiszabadít. Ám eltelt kétszáz esztendő, aztán ismét kétszáz és senki sem szabadított ki. Akkor azt határoztam, hogy megszabadítómnak megnyitom a föld minden kincsét. De nem szabadított meg senki se. A következő kétszáz esztendőben megszabadítómat szultánná akartam tenni és naponként három kívánságát teljesíteni, de ez sem segített. Ekkor aztán rettentő haragomban elhatároztam, hogy azt, aki kifog a vízből, és kinyitja a palackot, megölöm. Ez után szabadítottál meg te engem, beláthatod hát, hogy meg kell tartanom szavamat.

Könyörgött a szegény halász, hogy ne ölje meg, de hasztalan. Ekkor aztán így töprengett magában: »Én ember vagyok, ő meg szellem, engem Allah nagyobb ésszel áldott meg, mint őt, tehát túl fogok járni az eszén«. Kevés gondolkodás után ezt mondta a szellemnek:

- Allahra mondd, akinek neve rajta áll Salamon pecsétjén, az igazat válaszolod-e nekem, ha valamit kérdek tőled?

A szellem, amint Allah nevét hallotta, reszketni kezdett, és így szólt:

- Kérdezz, de csak röviden.

- Azt kérdem tőled Allah nevére, be voltál-e zárva ebbe a palackba?

- Be - felelte a szellem.

- Hazudsz - mondta a halász - hiszen a kezed sem fér el ebben a palackban, hogyan férhetett el az egész tested?

Erre a szellem lassan-lassan ismét füstté változott, a füst felszállt a levegőbe, szétterült a tengeren és a szárazföld felett, végül összehúzódott, és eltűnt a palackban. Akkor kikiáltott a palackból:

- No ugye, látod, hogy a palackban vagyok? Hiszel hát nekem?

A halász azonban az ólommal nagy hirtelen elzárta a palackot, rányomta a pecsétet és mondotta:

- Visszadoblak a tengerbe, és figyelmeztetek minden halászt, hogy ki ne húzzanak, mert megölöd a megszabadítódat.

Amikor a szellem látta, hogy a halász túljárt az eszén, könyörögve könyörgött, és minden jót ígért, ha szabadon ereszti.

- Hazudsz, nem hiszek neked - mondta a halász. - Mi ketten a görög királyhoz és Dubán orvoshoz vagyunk hasonlók.

- Miért? - kérdezte a szellem.

- Mindjárt elmondom.

A GÖRÖG KIRÁLY ÉS DUBÁN TÖRTÉNETE

- Lakott valamelyik perzsa városban - kezdte elbeszélését a halász - egy király, aki Görögország felett is uralkodott. Ennek a királynak a testét mindenféle csúnya kiütés borította. A világ minden részéből hívattak híres orvosokat, de egy sem tudta meggyógyítani. Egyszer aztán egy Dubán nevű görög orvos érkezett a városba, egyenesen a palotába ment, és felajánlotta, hogy meggyógyítja a királyt anélkül, hogy valami orvosságot adna be neki, vagy akárcsak megdörzsölné is a testét.

- Ha úgy lesz, amint mondod, gazdaggá teszlek gyermekeiddel együtt - mondotta a király - élethossziglan a palotámban lakhatsz, és az én asztalomnál étkezhetsz. Ám mondd meg előre, hogy mikor, mennyi idő alatt gyógyítasz meg.

- Holnap meggyógyítalak, ha Allah is így akarja - mondta az orvos.

Másnap ismét megjelent az orvos, és a miniszterek színe előtt egy dorongot nyújtott át a királynak e szavakkal:

- Felséges királyom, vedd ezt a dorongot, menj ki udvari embereiddel a rétre, játsszál »kiütőst«: üsd a labdát a doronggal, amennyire csak bírod, hogy mennél messzebb repüljön, mindaddig, amíg a kezed meg nem izzad. Ezzel a nedvességgel húzódik be karodba az orvosság, s terjed szét egész testedben. Labdázás után pedig térj vissza palotádba, fürödjél meg, és aludjál jól. Mire felébredsz, már meg is gyógyultál.

A király úgy tett, amint az orvos javasolta, és teljesen eltűnt testéről a kiütés.

Gazdagon megjutalmazta az orvost, és attól kezdve ő lett a legbizalmasabb barátja.

Volt azonban a királynak egy irigy vezírje, aki módfelett bosszankodott azon, hogy a király ennyire kitünteti az orvost. Egyszer aztán azt mondta a királynak:

- Felséges uram, úgy látom, hogy ellenségeddel cselekszel jót.

- Ki az én ellenségem? - kérdezte a király.

- Senki más, mint Dubán orvos, aki életedre tör.

- Belőled az irigység beszél - mondta a király. - Most még gazdagabbá teszem ezt az embert, és még inkább ragaszkodom hozzá. Ha reád hallgatnék, éppen úgy megbánnám, amint Szindbád király megbánta, hogy hűséges sólymát megölte.

- Hogyan történt ez, ó királyom? - kérdezte a vezír.

- Mindjárt elmondom, figyelj ide.

A KIRÁLY ÉS A SÓLYOM TÖRTÉNETE

- Egy perzsa szultánnak - beszélte a király - volt egy sólyma. Annyira szerette, hogy annak éjjel-nappal a közelében kellett tartózkodnia. Egyszer, amikor a király vadászaton volt, és kedves sólymát a tenyerén vitte, a hajtókörben egy gazella bukkant fel.

Most még szorosabbra fogták a kört a vadászok és a gazella egyenesen a királynak futott, hátsó lábára ült, és úgy tett, mintha hódolatát akarta volna kifejezni a király iránt. A király lehajolt a gazellához, a gazella azonban átugrott a király feje fölött, és elvágtatott. Nyomban repítette a király a sólymot a menekülő vad után, s az utol is érte. A király aztán a gazella lenyúzott bőrét a nyergére akasztotta.

Forró meleg napon történt ez, és a végtelen pusztaságon, ahol a vadászat folyt, egy csepp víz nem sok, annyi sem volt. A király is, lova is majd elepedt a nagy szomjúságtól. Végre aztán egy fát pillantott meg a király, melyről valami nedvesség csepegett. Alája tartotta csészéjét, de mikor az megtelt, a sólyom csőrével hirtelen-váratlan kiütötte a király kezéből. Másodszor is megtöltötte csészéjét a király, de ugyanúgy járt másodszor is. Megtöltötte harmadszor is és a lovának akarta nyújtani, mikor a sólyom hozzácsapott szárnyával és a csésze újból kiesett a király kezéből. Szörnyű haragra gerjedt a király, és haragjában levágta a sólyom szárnyát. A sólyom fejével szüntelenül a fa felé integetett, mindaddig, mígnem a király arra felé nézett, és ott egy kígyót pillantott meg. Most már látta a király, hogy miféle nedvesség folyt a csészébe.

A kígyóból folyt az, és a kígyó mérge volt.

Képzelheted, mily rettenetesen megbánta haragját a király, és mily szomorúan tért vissza arra a helyre, ahol a kíséretét hagyta.

Amikor mind együtt voltak, a sólyom panaszos hangot hallatott, és holtan esett a földre. Ez volt a király büntetése, amiért oly kegyetlen volt a hűséges állathoz.

- Mi rosszat tett nekem Dubán orvos - mondta a vezír - hogy én az ő halálát kívánnám? Nem bántott ő engem. Én azonban szeretlek téged, ó, király, és aggódom az életedért, azért intelek vigyázatra. Ha nem mondok igazat, tedd velem azt, amit egy király tett hűtlen vezírével.

- Hogyan történt az? - kérdezte a király.

- Íme, halljad, felséges királyom.

AZ ÁRMÁNYOS VEZÍR TÖRTÉNETE

Volt egyszer egy király, annak egyetlen fia, aki szenvedélyes vadász volt. A király megparancsolta az egyik vezírnek, hogy mindenütt kísérje a fiát, el ne maradjon mellőle. Egyszer aztán mind a ketten vadászni mentek.

Amint egy pusztaságban haladnak, a vezír megpillantott egy vadat, és erősen biztatta a királyfit, hogy vegye üldözőbe. A királyfi hallgatott a

vezír szavára, s a vad után vetette magát. Addig űzte, addig kergette, amíg egyszerre csak azon kapta magát, hogy eltévedt, és nem tudja, hová, merre forduljon. Ment jobbra, ment balra, előre, hátra, hát egyszer csak egy lányt pillantott meg, aki keservesen sírt.

A királyfi a lányhoz sietett, megkérdezte, honnan jön, mi a bánata?

- Én egy indiai király lánya vagyok - felelte a lány. - Nagy társasággal keltem útra, egyszer azonban, amíg aludtam, a társaságom otthagyott. Most nem tudom, mit tegyek, merre forduljak ebben az idegen országban.

A királyfi megsajnálta a lányt, felvette a lovára, háta mögé ültette. Amikor azonban egy romhoz értek, a lány leugrott a lóról, farkassá változott, és bekiáltott az omladékon a fiaihoz:

- Jertek, jertek, hoztam nektek egy jó kövér falatot!

A királyfinak sem kellett több, megsarkantyúzta lovát, vágtatott szélnél, a gondolatnál is sebesebben és szerencsésen hazaért. Otthon aztán elbeszélte apjának, hogy mi történt vele, és elpanaszolta, hogy a vezír felbiztatta őt a vad üldözésére, de ő maga nem tartott vele.

Rettentő haragra lobbant a király, nyomban kivégeztette az ármányos vezírt.

- Mihelyt Dubán orvos idejött - folytatta az elbeszélését a görög király vezíre - te minden jóval elhalmoztad őt, felséges királyom, és ő most életedre tör. Mert tudd meg, ó, király, hogy ő kém, akit egy idegen fejedelem küldött ide, hogy téged elveszejtsen. Nem emlékszel, hogyan gyógyította meg betegségedet egyszerűen azzal, hogy valamit a kezedbe adott?

- De, emlékszem - mondta a király.

- No hát - folytatta a vezír - épp olyan könnyen megeshetik, hogy majd olyasvalamit ad a kezedbe, amitől meghalsz.

- Igazad van, vezír - mondotta a király. - Dubán valóban könnyen megmérgezhet engem. De mondjad, mit tegyek?

- Üttesd le a fejét!

- Ez lesz a legjobb - hagyta helyben a király.

Amikor Dubán belépett a királyhoz, és hallotta, hogy mivel vádolják, így szólt:

- Hagyd meg életemet, ó, király, s Allah megtartja a tiedet is. Ha életemet elveszed, Allah elveszi a tiedet is.

De nem használt az orvos könyörgése. Csak annyit engedett meg a király, hogy hazamehessen, elrendezze a temetését, alamizsnát osszon, és elkészítse végrendeletét.

Amikor Dubán megkapta az engedelmet a hazamenetelre, azt mondta a királynak, hogy van neki egy kitűnő könyve, azt neki ajándékozza, mert ez a könyv megérdemli, hogy kincstárában őriztesse.

- Mi teszi oly érdekessé ezt a könyvet? - kérdezte a király.

- Nagy titkok vannak benne - felelt az orvos. - Az első ez: ha megöletsz engem és azután lapozol a könyvben egészen a hetedik oldalig és ezen az oldalon elolvasol három sort, s aztán három kérdést intézel hozzám: a fejem minden kérdésre válaszolni fog.

Egy nap múlva már vissza is tért az orvos, ment egyenesen a palotába, ahol már együtt voltak az ország főbb emberei.

Dubán átnyújtotta a könyvet, és arra kérte a királyt, hogy kivégeztetése után a fejét tétesse egy tálba.

- Most már egész bizonyosan megöletlek - mondotta a király - hogy lássam, mit fog majd beszélni velem a fejed.

Levágatta az orvos fejét, és egy tálba tétette.

A fej pedig megszólalt:

- Most már felnyithatod a könyvet, ó, király!

A király felnyitotta a könyvet, minthogy azonban a lapok összeragadtak, ujját megnedvesítette az ajkán, hogy elválassza őket egymástól, így ért a hetedik oldalhoz anélkül, hogy valami írást talált volna. Egyszerre azonban szédülni kezdett, mert a lapok meg voltak mérgezve. A méreg behatolt a király testébe. Holtan esett a földre, és ugyanakkor végképp meghalt az orvos feje is.

- Látod - mondta most a halász a szellemnek - ha a király életben hagyja az orvost, Allah őt is megtartja. Éppen úgy teszek én is: mivel

meg akartál ölni, visszadoblak a tenger fenekére.

- Ó, halász, ne büntess meg engem - kiáltott a szellem - hisz az embereknek mindig nemesebben kell cselekedniök, mint a szellemeknek.

- Nem bocsátok meg neked - mondotta a halász - mert én is sokáig könyörögtem neked, mégis meg akartál ölni engem, jóllehet ártatlan vagyok, és kiszabadítottalak fogságodból.

- Engedj szabadon - könyörgött újra a szellem - ígérem, hogy gazdaggá teszlek, és sohasem bántalak.

Amikor aztán megesküdött Allah nevére, a halász végre is kinyitotta a palackot. Ismét füst szállt fel a magasba, szellemmé vált, lábával széttörte a palackot, aztán elrepült a tenger felé.

A halász nagy aggodalomban volt, hátha a szellem nem tartja meg esküjét. Emlékeztette is esküjére. De a szellem nevetett, és hívta a halászt, hogy csak kövesse őt. Ment is a halász utána a pusztaságon, melynek közepén, négy hegy közé zárva, volt egy tó. Itt megálltak. A szellem meghagyta a halásznak, hogy vesse hálóját a tóba. A halász bevetette a hálót. Amikor aztán kiemelte, szeme-szája elállt a csodálkozástól, mert a hálóban négy hal volt, mégpedig egy vörös, egy fehér, egy kék és egy sárga színű.

- Vidd ezeket a halakat a szultánhoz - mondta a szellem - meglásd, gazdag emberré tesz. De figyelmeztetlek, hogy ebben a tóban naponként csak egyszer halásszál, ne többször.

E szavak után a szellem lába belegyökeredzett a földbe, a föld megnyílt, a szellem pedig eltűnt a nyíláson. A halász boldogan tért vissza a városba, és vitte a négy halat a szultán palotájába. Az száz

dénárt adott a halásznak, és meghagyta, hogy vigye a halakat a konyhára. A szakácsné mindjárt serpenyőbe tette a négy halat, de alig kezdte sütni, megnyílt a fal, a nyílásban egy csodaszép asszony jelent meg, s így szólt:

- Halljátok-e halak, megtartjátok amit ígértetek?

A szakácsné a rémülettől ájultán esett össze, de a szép asszony megismételte a kérdést, a halak pedig fölemelték fejüket, és tiszta érthető hangon mondták:

- Ha te visszatérsz, visszatérünk mi is. Ha te hű maradsz, hívek maradunk mi is.

E felelet után a szép asszony felborította a serpenyőt, és eltűnt a fal nyílásán át. Amikor a szakácsné magához tért, rettenetesen kétségbeesett, mert a halak mind ott hevertek a földön, összeégve. Amikor a szultán vezíre erről értesült, hívatta a halászt, hogy hozzon más halat, de olyat, amilyet először hozott. A halász ment is nyomban. Ismét fogott négy halat, átadta a vezírnek, az meg a szakácsnénak, és megparancsolta, hogy az ő jelenlétében süsse meg, mert látni akarja, mi történik a halakkal. De most is éppen úgy történt minden, mint először, és a vezír elhatározta, hogy tudtára adja a szultánnak ezt a csodálatos dolgot.

- Hát ez igazán csodálatos! - mondotta a szultán. - Magam is látni akarom.

Nyomban újabb halért küldték a halászt, ez jött is hamarosan a négy hallal, de alig tette serpenyőbe a szakácsné, szétnyílt a fal, a nyíláson egy óriási fekete rabszolga jelent meg, szót váltott a halakkal, és felborította a serpenyőt. Ennek láttára rettenetesen megijedt a szultán. Mindjárt sejtette, hogy ezek nem lehetnek igazi halak, s hogy ami itt történik, valami különös, csodálatos dolog. Elhatározta, hogy addig

nem nyugszik, amíg ennek végére nem jár.

Hívatta a halászt, és megkérdezte, hogy hol fogta a halakat.

A halász megmondta. De ilyen tóról senki sem tudott. Ekkor a szultán megparancsolta, hogy néhány katona kísérje el a halászt a tóhoz, aztán ő maga is odamegy a vezírrel. Hamarosan odaértek a tóhoz, amelyet idáig csakugyan senki sem látott. Amikor a tó partján felverték a sátrakat, a szultán halkan, hogy más ne hallja, ezt mondta a vezírnek:

- Elhatároztam, hogy a tarka halak titkának végére járok. Te menj haza a kísérettel, mondjad, hogy beteg vagyok, senkit sem akarok látni. Remélem, hogy három nap múlva ismét otthon leszek.

Amint magára maradt, nekivágott a hegynek, egész éjjel ment, mendegélt, míg virradatkor valami feketeséget nem látott a messzeségben. Amikor közelebb ért hozzá, látta, hogy palota, mégpedig fekete kőből épült, vaslemezzel fedett palota.

Kopogtatott a kapun, de senki sem válaszolt. Belökte a kapu egyik szárnyát, nagyot kiáltott, de senki sem felelt. Belépett a palotába, de a fényes, bútorozott termekben sem talált senkit. Egyszerre csak, egy nagy terem mellett, amelyben szökőkút hűsítette a levegőt, és mindenféle szép madár repkedett, szomorú dalt hallott. A szomszéd szobában dalolt valaki, igen kellemes hangon.

Benyitott a szobába, és íme egy szép ifjú ült ott, mégpedig trónszéken. A szultán üdvözölte az ifjút, ez meg bocsánatot kért, hogy nem áll fel, de nem tud megmozdulni. A szultán megnyugtatta, és elmondotta, milyen ügyben jár itt: meg akarja ismerni a tó meg a színes halak titkát, és meg akarja ismerni ennek a fekete palotának és szomorú gazdájának történetét.

Az ifjú most sírva fakadt, és megmutatta a szultánnak, hogy ő csak félig élő ember, testének másik fele fekete kő. Mélyen elszomorodott a szultán, és kérte az ifjút, beszélje el, miként jutott e szörnyű sorsra.

- Csodálatos történet az én történetem - mondta az ifjú -, csodálatos a halak története is. Figyelj, elbeszélem neked. Az én atyám e város királya volt, halála után én örököltem a trónját, aztán feleségül vettem unokanővéremet, akit szívből szerettem. Egy napon azonban felfedeztem, hogy a feleségem elvetemedett, gonosz varázsló. Ezt én szemére is lobbantottam, amire ő haragosan felugrott, suttogott valamit, amit nem értettem, végül így kiáltott:

- Tested egyik fele változzék kővé!

- E szavakra testem egyik fele valóban kővé változott. Sem állni, sem menni, sem aludni nem tudok, sem élő, sem halott nem vagyok. A gonosz asszony a várost is elvarázsolta, valamennyi utcájával, házával, kertjével és terével. A város lakói mohamedánok, keresztények, zsidók és tűzimádók voltak. A mohamedánokat fehér halakká változtatta, a keresztényeket kék halakká, a zsidókat sárga halakká, a tűzimádókat vörösökké, így változott át a sziget is tóvá, amelyet négy hegy vesz körül.

- Hol van az a boszorkány? - kérdezte a szultán.

- Ezzel a teremmel átellenben lakik - mondotta az ifjú - és minden naplementekor a nyugat felőli lakosztályba megy.

A szultán nyomban a mondott szobába sietett, és ott elrejtőzött. Este, amikor a varázslónő megjelent; kivont karddal elébe toppant, és kényszerítette, hogy boldogtalan férjét oldja fel a varázslat alól. Az asszony kiment a szobából, a szultán azonban nyomon követte. Ott

kint az asszony egy tálat megtöltött vízzel, valamit mormogott fölötte, erre a víz forrni, buzogni kezdett. Ezzel a vízzel aztán megfecskendezte férjét, mondván:

- Nyerd vissza ismét régi alakodat!

Abban a pillanatban felkelt az ifjú, ép volt egész testében, és végtelen boldog a lelkében.

Ekkor a szultán újra megfenyegette kardjával a boszorkányt, és arra kényszerítette, hogy a város és a sziget valamennyi lakosát is oldja fel a varázslat alól.

A gonosz asszony nyomban feloldotta a varázslat alól az embereket. Aztán a tóhoz sietett, és a tó felett is néhány szót mondott, mire a halak táncba fogtak, felszabadultak a varázslat alól, és ismét emberré lettek: ettek, ittak, jöttek, mentek, adtak, vettek, csereberéltek, mint annak előtte. Az asszony pedig nyomtalanul eltűnt, senki se látta többé. Az ifjú király magánkívül csókolta meg a szultán kezét, úgy hálálkodott az iránta és népe iránt tanúsított jóságáért. Ekkor a szultán, akinek nem volt gyermeke, fiává fogadta az ifjút és hazavitte székvárosába.

Teljes esztendő beletelt, amíg hazaérkezett. Felült trónjára, és a vezírnek és az ország főbbjeinek elmondott mindent, amit látott és tapasztalt. Akkor aztán hívatta a halászt, gazdagon megajándékozta, s megtette kincstárnokának.

Tartalom

Tengerjáró Szindbád kalandjai

Harun-al-Rasid fejedelem uralkodása alatt élt Bagdad városában egy ember: Teherhordó Szindbádnak hívták. Szegény sorban volt, terheket cipelt a fején, így tengette életét. Történt pedig vele egyszer, hogy igen súlyos csomagot vitt. Roppant meleg volt, majd leroskadt terhe alatt, csörgött róla a veríték, a hőség iszonyúan nyomasztotta. Épp egy kereskedő kapuja mellett haladt el; az út a kapu előtt fel volt söpörve, meg volt öntözve; ez egészen felfrissítette a levegőt. A kapu mellett pedig széles kőpad állt. A teherhordó lerakta málháját erre a padra, hogy megpihenjen, és hogy friss levegőt szívjon. A kapun át tiszta szellő, kellemes illat fuvallt rá, és ez nagy gyönyörrel töltötte el.

Leült a pad végébe, fentről húrok pengetése, lant zengése hallatszott. Szívderítő hangokat, válogatott szavalatokat hallott, és hallotta a madarak dalát: a gerlicéket és az ezerszavú csalogányt, a rigót, a fülemülét és az örvös galambot. Elcsodálkozott magában, és örömre vidult a szíve. Közelebb lépett a kapuhoz, és megpillantott a ház bejáratán túl egy óriás kertet, benne szolgákat, rabszolgákat, inasokat, kísérőket. És látott még sok mindent, amit csak királyok és császárok körül lehet látni. És megcsapta a jó és nemes ételek minden fajtájának, a finom italoknak illata is. Égnek emelve tekintetét, így szólt:

- Dicsértessél uram, teremtőm, te kegyosztó, aki elhalmozod azt, akit akarsz, és nem kell számot adnod tetteidről. Mindenre van hatalmad; magasztaltassék a te neved! Gazdaggá teszed, akit akarsz, és szegénnyé, akit akarsz, felmagasztalod, akit akarsz, és megalázod, akit akarsz. Elhalmoztad jóságoddal szolgáid közül azt, akit kiválasztottál. Íme, e ház gazdája is bőven részesült a te adományaidban, élvezi a kellemes illatokat; az ízletes ételek, a válogatott italok minden fajtáját. Mert bizony te azt ítéled oda teremtményeidnek, amit akarsz, és amit számukra rendeltél. És egyik fáradt, a másik jól kipihent; ez boldog, az pedig, miként én, a vesződség, a megaláztatás teljességében nyűgölődik.

És ezt a verset szavalta:

Keserves életem örömtelen, sötét,

Míg mások élvezik szelíd árny hűvösét,

Minden kis porcikám izzad, kínban feszül,

Vállamra a teher mindjobban nehezül.

Más e világ minden kincsében válogat,

A sors nem hoz reá sanyargó napokat,

Nyakába végzete nyűgös terhet nem ad,

Örül, eszik, iszik egy hosszú élten át.

Pedig mind ugyanúgy a porból eredünk,

Egyenlő embersors a földi életünk!

És mégis: bús koldus, fanyar ecet vagyok,

Az meg bor, mely nemes kristályon átragyog...

Bocsáss meg, istenem, hogy szolgád ily merész.

Hogy zúgolódni mer, hisz csak jó, mit te tész!

Amikor befejezte szavait Teherhordó Szindbád, nekikészült, hogy fölvegye terhét, és tovább menjen. És íme, akkor kilépett a kapun egy fiatal, széparcú, sudártermetű, gyönyörűségesen öltözött ifjú, és így szólt hozzá:

- Engedelmeskedjél uram szavának, aki magához hívat téged.

A teherhordó húzódozott, de lehetetlen volt ellenkeznie. Letette hát

málháját a kapushoz az előcsarnokba, és belépett a fiúval a ház bejáratán. Szemügyre vette a gyönyörű épületet.

Csupa kellemesség, csupa fenség. Aztán a hatalmas nagyteremben nézett körül; nemes urakat és előkelő személyiségeket látott benne; a terem színültig volt ezerféle virággal: csak úgy illatozott minden. Sokfajta csemege és friss gyümölcs volt ott, rengeteg drága étel s italok, a legnemesebb szőlőtőről. Hangszerek és gyönyörű lányok vidították a lelkeket. A nagyterem főhelyén hatalmas, tiszteletreméltó férfi ült, halántékát már megütötte a dér; szép megjelenésű, tetszetős külsejű, tiszteletet parancsoló, méltóságos, ragyogó és díszes jelenség.

Teherhordó Szindbád elámult, és így szólt magában:

- Istenemre, ez a hely a Paradicsom kertjének egy darabja, vagy pedig valami királynak vagy császárnak a kastélya.

Aztán az udvariasság parancsát követve, üdvözölte a jelenlévőket, áldást kért rájuk, és megcsókolta a földet színük előtt. Majd felegyenesedett, és alázatosan lehajtotta fejét.

A ház ura engedélyt adott neki, hogy közéjük üljön. Leült. - Ekkor a ház ura közelebb hívta magához, és nyájas szóval beszélni kezdett hozzá. Üdvözölte, majd válogatott, finom, ízletes drága ételeket hordatott fel neki. Teherhordó Szindbád pedig elmondta az áldást, és evett, mígnem jóllakott, aztán felfohászkodott:

- Dicsértessék Allah! - majd megmosakodott, és köszönetet mondott a háziaknak.

A ház ura ekkor így szólt:

- Isten hozott, és áldott legyen a napod. De mondd, mi a neved, és áruld el, mi a foglalkozásod.

Szindbád így felelt:

- Ó, uram, az én nevem Teherhordó Szindbád, és az emberek holmiját cipelem a fejemen, abból élek.

Elmosolyodott a ház ura, és így szólt:

- Tudd meg, ó Teherhordó, hogy engem épp úgy hívnak, akárcsak téged, mert én a Tengerjáró Szindbád vagyok. Szeretném, ha elmondanád nekünk azt a verset, amelyet a kapuban szavaltál.

Elszégyellte magát a teherhordó, és így szólt:

- Kérlek, ne haragudj rám, mert bizony a fáradság, a vesződség meg a nincstelenség rászoktattak engem az illetlenségre és otrombaságra.

A házigazda ezt mondta:

- Ne szégyenkezzél, hisz a testvérem vagy, és ismételd el azokat a verssorokat. Nagyon tetszett nekem, amint a kapuban szavaltad.

Végül is a teherhordó elmondta a verset. Az úr elragadtatással hallgatta, és így szólt:

- Csodálatos az én történetem: rendre elmesélem hát neked mindazt,

ami velem történt, mielőtt ebbe a boldog sorba kerültem. Csak roppant fáradozások, óriási erőfeszítések és nagy veszedelmek árán jutottam idáig. Mennyit kínlódtam és küszködtem fiatal éveimben! Hét utazást tettem, és mind a hét utazásnak érdekesnél érdekesebb a története.

Tartalom

Szindbád első útja

Ti, kedves vendégeim, tudjátok, hogy atyám földben, aranyban és drága áruban rengeteg vagyont hagyott reám. Könnyelmű életét éltem mulatós barátaimmal. Azt hittem, hogy a nagy vagyonnak sohasem lesz vége. Egyszerre aztán arra ébredtem, hogy volt vagyon, nincs vagyon. Sokáig tanakodtam magamban, mihez kezdjek. Végül abban állapodtam meg, hogy eladom bútoraimat, ruháimat s minden ingóságomat, az értük kapott pénzen mindenféle portékát vásárolok, és útra kelek velük. Áruimat egy Basrah felé vitorlázó hajón helyeztem el.

Sok kereskedő utazott velem, s valahány városban kikötöttünk, mindenütt adtunk, vettünk, csereberéltünk. Végre olyan szigetre értünk, amely tele volt szebbnél szebb fákkal és az egész valami nagy mulatókertnek látszott. A hajóskapitány kikötött, s többen partra szálltunk a szigeten, tüzet raktunk, és asztalt terítettünk. Egyikünk mosta a ruháját, a másik főzött, a harmadik sétálni ment, jókedvűek voltunk, s ettünk, ittunk, amennyi belénk fért.

Egyszerre csak rettenetes, rémült hangon kiáltott felénk a hajóskapitány:

- Gyorsan, vissza a hajóra, utasok! Hagyjatok ott mindent, mert a sziget, amelyen vagytok, nem sziget, hanem nagy hal. A hátán tüzet raktatok; az most égeti, és már meg is mozdult, hogy veletek együtt a tengerbe merüljön.

A kapitány még szinte be sem végezhette szavait: az egész sziget - mármint a hal - a tengerbe bukott a hátán levő utasokkal együtt. Rajtam kívül mind belevesztek a tengerbe, én egy szál deszkán menekültem meg, amelyen az utasok a fehérneműiket mosták.

A kapitány, mihelyt látta, hogy elsüllyed a »sziget«, kifeszítette a vitorlákat, és továbbállt a hajón maradt utasokkal. Hasztalan kiáltoztam: oly messzire távolodott a hajó, hogy nem hallották meg a hangomat.

Másnap reggel, az erős hullámzás egy sziget partjára sodort. Minthogy a part meredek volt, egy fa lecsüngő ágába kapaszkodtam, felmásztam e fára s onnét le, a szigetre. Nagy kimerültségemben eszméletlenül terültem el a földön, s meg sem mozdultam másnap reggelig. A nap már jó magasan járt, amikor felébredtem. Fáradtan tovább vánszorogtam, közben a fák gyümölcséből enyhítettem éhségemet, s a patakok vizéből szomjúságomat. A sziget közepén édesvizű forrás akadt utamba: mellé heveredtem, s itt maradtam egy nap s egy éjjel. Az alvás és a pihenés visszaadta erőmet. A fák árnyékában fel s alá sétálgatván, egyszerre csak egy lovat pillantottam meg, amely hangosan nyerített. Nyomban azután egy férfi hangját hallottam. Azt kérdezte, honnan jövök, és melyik ország a hazám.

Megmondtam. Majd elbeszéltem, mi minden történt velem. Erre a férfi kézen fogott, és egy szép nagy barlangba vezetett. Leültetett, ételt tett elém, s amikor jóllaktam, tudatta velem, hogy ő Mihrdzsán király főistállómestere, a király lovászainak és más szolgáinak felügyelője.

- Ezen a szigeten legelnek és nevelkednek a legszebb és legjobb lovak - mondotta a főistállómester. - Most szándékozunk éppen haza menni. Magunkkal viszünk téged is. Szerencséd, hogy itt találtál minket, máskülönben soha nem jutottál volna emberlakta helyre.

Amikor elkövetkezett az utazás napja, útra keltünk. Rengeteg nehézséggel küzdöttünk meg, amíg Mihrdzsán király városába eljutottunk. A főistállómester elbeszélte történetemet a királynak. A király barátságosan fogadott, új ruhát ajándékozott nekem, és megbízott a tenger partjának felügyeletével. Valahányszor kereskedők vagy más utazók jártak itt, nem mulasztottam el kérdezősködni Bagdadról, de senki sem ismerte azt a várost. Bár jó dolgom volt a király udvarában, mindjobban hatalmába kerített a honvágy. Egyszer

aztán rendes szokásom szerint kimentem a tenger partjára, ahol éppen akkor kötött ki egy gazdagon megrakott hajó. Amikor már mindent kihordtak a partra, így szólt hozzám a kapitány:

- Még sok más portéka van a hajón, amelyeknek a tulajdonosáról nem tudjuk, meghalt-e vagy él-e még valahol.

- Ki volt az az utas? - kérdeztem a kapitányt.

- Tengerjáró Szindbád - felelte a kapitány. - Az én hajómon indult el Bagdadból. Most el akarjuk adni portékáját, hogy aztán az árát hazavigyük családjának.

Ekkor ezt mondtam a kapitánynak:

- Tengerjáró Szindbád én vagyok, kapitány úr, tehát a portéka az enyém.

A kapitány először nem akart hinni szavaimnak, csak akkor, amidőn emlékeztettem beszélgetésünkre, és amidőn az utasok közül is többen megismertek és örömmel üdvözöltek.

Felnyitottam poggyászaimat, néhány drága árut a királynak ajándékoztam, aki viszont engem ajándékozott meg. A többi árut eladtam, és sok pénzt kaptam értük. Aztán más árut vásároltam, azokat a hajóra vitettem, s magam is felszálltam.

Visszafelé szerencsésen utaztunk, s jó egészségben értem haza Bagdadba. Rokonaim és barátaim nagy örömmel fogadtak, hiszen mind halottnak véltek. Nemsokára még szebb házakat vettem és visszavásároltam mindama földeket is, melyeket korábban

elprédáltam. Ennyi, amit első utamról mondhatok.

- De íme, már itt az este, maradj nálam - mondotta Teherhordó Szindbádnak - vacsorálj velünk. Holnap gyere el ismét, s akkor elbeszélem második utazásomat.

Vacsora után Szindbád száz dinárt adott teherhordó névrokonának, ez pedig boldogan ment haza.

Másnap idejében ott volt Teherhordó Szindbád Tengerjáró Szindbádnál, ott voltak a jó barátok is. S miután jól megebédeltek, Tengerjáró Szindbád belefogott második útjának elbeszélésébe.

Tartalom

Szindbád második útja

- Első utazásom után ismét nagy jólétben éltem - kezdte Szindbád - de ez nem tartott sokáig; egyszer ismét elfogott a vágy, hogy útra keljek. Összevásároltam egy csomó árut, s hajóra szálltam. Többen mentünk kereskedők a hajón, szigetről szigetre, országról országra, városról városra. Megnéztünk minden nevezetességet s előnyös csereüzleteket kötöttünk. Egyszer egy olyan szigeten léptünk partra, amely gazdag volt különböző gyümölcsökben, virágokban és madarakban, de annyira elhagyatott, hogy nem állt rajta egyetlen lakóház, nem élt rajta egyetlen emberi lélek. Jártunk-keltünk a csudaszép szigeten, s nem győztünk eléggé gyönyörködni a természet gazdag ajándékaiban. Aztán leültem egy forrás mellé, odahozattam szolgámmal az ennivalót. Jól ettem, ittam; a szolgát visszaküldtem a hajóra, majd pedig leheveredtem, és hamarosan elért az álom.

Amikor felébredtem, hűlt helye volt a hajónak; mindenki megfeledkezett rólam. A hajó nélkülem ment tovább. Képzelhetitek bosszúságomat és kétségbeesésemet. Súlyos szemrehányásokkal illettem magamat, hogy másodszor is útra keltem, holott családommal boldogan és megelégedetten élhettem volna. Bódultan jártam-keltem erre, arra, mindenfelé, aztán felmásztam egy magas fára, hogy nagyobb területet tekinthessek végig. De hiába: nem láttam egyebet, mint az eget és a tengert. Végre mégis megpillantottam valami fehérséget, leszálltam a fáról, elindultam a fehérség irányába. Már messziről megállapítottam, hogy ez a fehérség nem más, mint egy nagy kupola. Mihelyt közelebb értem a kupolához, láthattam, finom selyemsima a felülete. A kupola kerülete, becslésem szerint ötven lépés lehetett.

Naplemente táján hirtelen elsötétedett az ég, mintha felhő borult volna a földre. Feltekintettem: hát egy hatalmas testű, óriási madarat pillantottam meg. Szélesre tárt szárnyakkal lebegett az űrben, és röptében elsötétítette a napot a sziget felett. Elbámultam, és eszembe jutott egy történet, amelyet egyszer utazóktól meg világot látott emberektől hallottam. A szóbeszéd szerint él valamely szigeten egy

óriásmadár, amelynek rukh a neve és elefántokkal eteti a kicsinyeit.

Ez az óriásmadár tehát a rukh volt. Csak később jutott eszembe, hogy az a nagy fehérség: ennek a madárnak a tojása. És valóban: a madár éppen rajta ült. Míg a madár a tojáson ült s két lábát jó messze előrenyújtotta, vakmerő gondolatom támadt. Leoldottam turbánomról a kendőt, s jó erősen a madár lábához kötöztem magam. Úgy okoskodtam, hogy a madár reggel bizonyosan elrepül valamerre, s hátha oly földre repül, ahol emberek laknak, és ott leszáll velem.

Másnap reggel a madár csakugyan fölrepült, s oly magasan szállott, hogy semmit sem láttam magam alatt. Látszott a repülésén, hogy nem érzi a súlyomat, oly gyorsan repült. Egyszerre aztán oly hirtelen szállott le a földre, hogy szinte elveszítettem az eszméletemet. Miközben a lehető leggyorsabban leoldottam magamat a lábáról, észrevettem, hogy a rukh-madár egy iszonyú nagy kígyót tart a csőrében. A hely, ahol leszállott, jókora emelkedés volt, alattam széles völgy terült el, melyet felhőbe nyúló hegyek vettek körül. Elindultam, hogy szétnézzek a völgyben. És íme: csaknem földbe gyökeredzett a lábam a nagy csodálkozástól: rengeteg gyémánt hevert a földön. De a gyémántok között egy sereg óriáskígyó nyüzsgött. Oly hosszúak és vastagok voltak, mint egy-egy nagy datolyafa, mindenik könnyen elnyelhetett volna egy nagy elefántot. Napközben ezek a kígyók a rukh-madártól való félelmükben barlangok mélyén tanyáztak, s csak éjjel jöttek elő.

Fölfedeztem egy szűk nyílású nagy barlangot, ide húzódtam éjjelre; a bejárat elé egy nagy követ hengerítettem. Reggel, amikor kiléptem a barlangból, a hegyről egy levágott állat hullott le a völgybe, nem messze tőlem. Eszembe jutott, miről beszélt nekem régebben egy kereskedő. Van egy völgy, mondotta, amelyet gyémántkövek borítanak, de oly mélyen fekszik, hogy senki oda le nem ereszkedhetik. Hogy megszerezhessék a gyémántot, a kereskedők cselhez folyamodnak. Leölnek egy bárányt, bőrét lenyúzzák, a húst pedig ledobják a völgybe. A gyémántok a friss meleg húshoz tapadnak. A rukh-madár aztán leszáll a húsért a völgybe, fölrepül vele a hegyre. Ekkor a kereskedők szörnyű kiáltozásukkal úgy megijesztik, hogy a madár kiejti a húst a csőréből, a kereskedők pedig leszedik a húsra tapadt gyémántokat.

Összeszedtem egy sereg gyémántot, megtömtem velük a zsebeimet, aztán a turbánkendőmmel jó szorosan odakötöztem magam a levágott állathoz. Nem sokáig kellett várakoznom, leszállott a rukh-madár, karmaival megragadta a bárányhúst, s vele együtt engem is felrepített a hegy tetejére. Ott voltak már a kereskedők, rettentő nagy lármával fogadták a rukh-madarat. A rukh kiejtette csőréből a húst, s azzal együtt én is a földre pottyantam. Én már eloldottam magamat, amikor az egyik kereskedő odaért. Egy fia gyémántot se talált a húson.

- Ó, jaj - sopánkodott - hiábavaló volt minden fáradozásom!

Ugyancsak megijedt, amikor meglátott engem.

- Ne félj testvér - mondtam neki - én is ember vagyok, akárcsak te, és csodálatos módon kerültem ide. S hogy kárt ne vallj, gyémántjaimból többet adok neked, mint amennyit ennek az állatnak a húsán találhattál volna.

Odajött a többi kereskedő is. Roppant csodálkoztak, amikor a kalandomat elbeszéltem. Annak a kereskedőnek, akivel először találkoztam, jó marék gyémántot adtam, a többit pedig eladtam társainak. Aztán ismét hazautaztam, és szerencsésen megérkeztem Basrahba. A szigetek között, amelyeket meglátogattunk, volt olyan, amelyiken egyszarvú él. Ez az elefántnál is nagyobb és erősebb állat szabadon legel, akár a bivaly s az orrán hosszú, erős szarva van. Olyan erős ez az állat, hogy a szarvával keresztülfúrja az elefántot, aztán felkapja a fejére, s addig viszi, amíg az elefánt el nem pusztul. Nyáron azonban, ha az elefánt zsírja a szemébe folyik, megvakul tőle. Ilyenkor lecsap rá a rukh-madár, megragadja karmaival mind a kettőt, az elefántot is meg az orrszarvút is, és felviszi őket fészkébe, a fiainak.

Basrahból Bagdadba utaztam, hol családom és barátaim rendkívül örvendtek a viszontlátásnak.

Szindbád ezzel bevégezte második utazásának elbeszélését, száz aranypénzt adott a teherhordónak, s meghívta másnapra, hogy harmadik utazásának történetét is hallgassa meg.

Tartalom

Szindbád harmadik útja

Szindbád másnap ebéd után belefogott a harmadik utazás történetébe is.

- Miután egy ideig igen kellemesen éltem Bagdadban, ismét nagy kedvem támadt az utazásra, mert hát olyan az ember: kedveli a változatosságot, a kalandokat. Feledtem minden korábbi szenvedést, rengeteg árut vásároltam össze, s elutaztam Basrahba. Amint itt a tenger partján fel-alá sétálok, egy nagy hajót látok, s rajta sok előkelő kereskedőt: odavittem áruimat. Sokáig utaztunk minden baj nélkül, és sokat nyertünk az eladott árukon. Egy nap azonban, amikor a legjobb kedvben ültünk az asztal körül, szörnyű siránkozással fut hozzánk a kapitány, haját tépi, ruháját szaggatja, és szívszakadva jajgat:

- Ó jaj, uraim, mind elvesztünk! A vihar eltérített utunkból, és szerencsétlenségünkre a majomszigetre sodort, ahol a majmok oly sűrűn ugrálnak az ember körül, mint a sáskák. Erről a szigetről ember még nem került vissza elevenen.

A kapitány horgonyt vetett, bevonta a vitorlákat. Oly hirtelen lepték el a majmok a hajót és oly tömegben, hogy sem elpusztítani, sem elűzni nem tudtuk őket. Aztán nagy hirtelen kettérágták a horgonyt és a vitorla köteleit, a hajót kivitték a szárazföldre, minket kiszállítottak, aztán eltűntek a hajóval és mindennel, ami benne volt. Mi összevissza jártuk a szigetet, sejtelmünk sem volt arról, mi lesz velünk, aztán mindenfelé keresgéltünk, hátha valami ennivalót, gyümölcsöt vagy növényt találunk. Amint ide-oda kószáltunk, egyszerre csak egy nagy, magas palotát pillantottunk meg, szárnyas kapuja ébenfából volt. Bementünk a palota udvarára, ahol egy nagy csomó nyers- és szárazfa volt felhalmozva. Mivel kegyetlenül fáradtak voltunk, ott maradtunk az udvarban, ahol különben nem lehetett látni élő lelket.

De íme, hirtelenül-váratlanul szörnyű zúgást-búgást hallottunk, s úgy éreztük, hogy lábunk alatt reszket a föld. Egy fekete, ember formájú, pálmafa magasságú szörnyeteget pillantottunk meg. Felénk tartott. Két szeme olyan volt, akár két eleven láng, szemfogai akkorák, mint a vaddisznó agyara, szája akár a kút nyílása, ajka úgy lógott le a mellére, mint a tevéé, füle takaróként borult a vállára, karmai olyanok voltak, akár az oroszláné. Az óriás leült egy padra, hogy pihenjen egy keveset. Majd ránk nézett, mi meg reszketve álltunk előtte, nem tudva, hogy mi lesz velünk. Ekkor megragadta a kapitányt és megölte. Aztán tüzet rakott, megsütötte rajta a kapitányt, s vacsorára mind egy falásig meg is ette.

Aztán leheveredett a padra, s végighorkolta az éjszakát.

Hajnalra kelve az óriás elment a palotából, mi pedig azon tanácskoztunk, miképpen védjük meg magunkat, hiszen sejtettük, hogy ránk is sor kerül. Úgy terveztük, hogy megöljük az emberevő óriást. Én még azt is javasoltam, hogy előbb építsünk tutajt, tartsuk készenlétben a parton, s ha megöltük az óriást, cselekedhetünk majd, amint kedvünk tartja. Ha pedig nem sikerül a tervünk, elmenekülhetünk a tutajon. Társaim elfogadták javaslatomat. Nagy fáradsággal összeróttuk a tutajt, majd visszamentünk a palotába, mivel sehol másutt nem érezhettük magunkat biztonságban.

Az óriás eljött másnap is, megint megette egy társunkat. Aztán lefeküdt a padra, s elaludt. Amikor már javában horkolt, a parázsban izzóra melegítettünk két vasnyársat, és beledöftük az óriás szemébe. Félelmetesen ordított az óriás, összevissza futkosott az udvaron, hogy megfogjon minket, de ez nem sikerült neki.

Rettenetes üvöltéssel távozott a palotából, mi pedig siettünk a tenger partjára, tutajunkhoz. Úgy okoskodtunk, hogyha az óriás nem tér vissza naplementéig, akkor valószínűleg elpusztult, ha pedig visszatér, elmenekülünk a tutajon.

Miközben erről tanakodtunk, megpillantottuk az óriást két más

társával, akik még erősebbek és szörnyűbbek voltak, mint a megvakított. Társaira támaszkodott, és úgy ment vissza a palotába. Siettünk a tutajhoz, ráültünk, és kieveztünk rajta a nyílt tengerre. Az óriások észrevettek bennünket, s szörnyű nagy köveket dobáltak utánunk. Egyik társunkat el is találta a kő, s ez mindjárt szörnyethalt, szegény. Nem sokáig hajóztunk a tutajon, amikor egy szigethez értünk. Fákat, csörgedező patakokat, énekes madarakat találtunk rajta. A fáradtságtól, éhségtől és ijedtségtől teljesen kimerülten heveredtünk le egy fa alá.

De alig szenderültünk el, erős zajra ébredtünk: egy szörnyű nagy kígyó tekerődzött egyenesen felénk. Ez a rettenetes állat nagy hirtelen megragadta egyik társamat, egy szempillantás alatt lenyelte, s tovább csúszott. Nagy aggodalomban jártuk most már körül a szigetét, hogy biztos helyet keressünk magunknak. Végre találtunk is egy magas fát. Felmásztunk rá, azzal a gondolattal, hogy majd ott töltjük az éjszakát. De alig voltunk ott egy-két percig, utánunk mászott a kígyó, megragadta a társamat, az utolsót, és elnyelte a szerencsétlent.

Másnap reggel egy csomó fát és ágat gyűjtöttem össze, kalyibát építettem, hogy így védekezzem a kígyó ellen. Este el is jött a kígyó, de nem fért hozzám, csak szüntelen sziszegéssel tekergett a kalyibám körül, így folyt ez egész éjjel. Napkeltekor eltűnt. Reggel újra körüljártam a szigetet, és egy magaslat tetejéről, nagy örömömre, hajót pillantottam meg. Addig kiáltoztam, mígnem meghallották hangomat. Néhány ember csónakon értem jött, felvettek a hajóra, ennem, innom adtak. Amikor erőre kaptam, elbeszéltem nekik életem egész történetét, születésemtől mindmáig.

Csodálkozva hallgattak, aztán lehúzták rólam szétszaggatott ruhámat, a tengerbe dobták, s új ruhát adtak rám. A sok szenvedés után ismét oly jól éreztem magamat, hogy azt hittem, álmodom. Hosszú ideig kedvező széllel haladtunk, aztán kikötöttünk Al-Szaláhita szigeténél, ahol a szantálfa terem. Útitársaim, akik jobbára kereskedők voltak, kivitték áruikat a partra, hogy eladják vagy elcseréljék. Ekkor hozzám lépett a kapitány, és ezt mondotta:

- Te idegen vagy és szegény, sokat is szenvedtél, szeretnék hát jót

tenni veled. A hajómon van valami áru, egy bagdadi kereskedőé, aki több esztendővel ezelőtt a hajón utazott. Akkor vigyázatlanságból egy szigeten felejtettük, ő ott nyilván elpusztult. El akarjuk adni a holmiját, hogy az árát visszatérésünk után átadhassuk örököseinek. Te eladhatnád ezeket, s megfelelő jutalmat kapnál a fáradságodért.

Hej, nagy volt az örömem, amikor ezt hallottam!

- Ó, kapitány és ti kereskedők - kiáltottam fel - én vagyok Tengerjáró Szindbád, ezek az én áruim!

Csakhamar mind körém gyűltek, az egyik hitt a szavamnak, a másik csalónak tartott. Egyszerre azonban egyikük elém lépett, üdvözölt, és ezt mondotta:

- Igazat beszéltél, Szindbád. Ezek a te áruid!

Majd a körülállókhoz fordult, és így szólt:

- Csak az imént beszéltem el nektek azt a csudálatos dolgot, amely velem gyémántkereső utamban történt. A hegyről egy darab húst dobtam le a völgybe. A húshoz egy ember volt kötve, s azzal a rukh-madár felszállt a hegyre. Ez az ember Szindbád volt, akinek tele volt a zsebe gyémánttal, s abból egy jó marékkal ajándékozott meg engem. Együtt utaztam vele Basrahig, ahonnan ő Bagdadba ment. Hogy közben mi történt vele, nem tudom, de hálát adok Allahnak, hogy itt találom őt, s bizonyíthatom, hogy igazat beszél.

Miután még megneveztem a kapitánynak az ismertető jegyeket is, amelyekről meg lehetett ismerni az árukat, átadták azokat nekem. Valamennyit nagy nyereséggel adtam el. A szigetről Indiába utaztunk, ahol mindenféle fűszerszámot vásároltam, aztán hosszú utazás után rengeteg pénzzel és portékával visszakerültem Bagdadba. Sok

ajándékot hoztam barátaimnak és rokonaimnak, sok özvegyet és árvát ruháztam fel, és éltem ismét nagy örömben és boldogságban.

Így végződött harmadik utazásom.

Most aztán asztalhoz ültek, megvacsoráztak, vacsora után Szindbád száz aranyat adott a teherhordónak s megkérte, hogy jöjjön el másnap is, és akkor elbeszéli negyedik utazását.

Tartalom

Szindbád negyedik útja

Tudjátok meg, testvéreim, hogy amint Bagdad városába visszatértem, feledve minden viszontagságot, atyámfiai, barátaim és pajtásaim körében pompás, örömökkel teli dús kényelemben éltem. A gyöngyéletben elfeledkeztem minden megélt viszontagságról, mígnem csökönyös lelkem ismét azt sugallotta, hogy az idegen emberek országába utazzam. Fölébredt bennem a vágy, hogy idegen embereket lássak, adják-vegyék, pénzt keressek. El is határoztam magam erre; tengeri útra alkalmas, nagy értékű árukat szereztem be, még több bálát csomagoltam össze, mint régebben, és Bagdadból Basrahba mentem. Itt hajóra tettem rakományomat, és a város leggazdagabb kereskedőinek társaságában elvitorláztam.

Hajónk kifutott a tengerre, bősz hullámok verték-csapkodták. Több éjen-napon át, utaztunk szigetről szigetre, tengerről tengerre. De egy napon ellenszél támadt. A kapitány attól félvén, hogy a nyílt tengeren elpusztulunk, horgonyt vetett a tenger közepén. Ebben az állapotunkban, szorongatott helyzetünkben Allahhoz imádkoztunk, de egyszerre hatalmas vihar tört ránk, apróra szaggatta vitorláinkat, az emberek pedig minden rakományukkal, terhükkel és vagyonukkal a tengerbe zuhantak. Közöttük voltam én is. Úsztam a tengerben vagy félnapig, és már veszve éreztem magam, de Allah - magasztaltassék az ő neve! - egy hajódeszkát küldött utamba. Erre több kereskedővel együtt felkapaszkodtam.

Így hányódtunk egy nap és egy éjszaka. Lábunkkal hajtottuk a deszkát, a szél meg a víz is segítségünkre volt. A második napon, reggeltájban, vihar kerekedett, háborgott a tenger, a hullámok kivetettek minket egy szigetre. Csaknem holtra váltunk az álmatlanságtól és fáradtságtól, a hidegtől, az éhségtől, a szomjúságtól és a szüntelen rettegéstől. Végigvánszorogtunk a parton, és mivel jócskán találtunk rajta füvet, füvet ettünk, hogy valamennyire visszanyerjük erőnket. A sziget partján töltöttük az éjszakát. Mikor pedig bíbor hajnal virradt az éjszakára, fölkeltünk, és széltében-hosszában bebarangoltuk a szigetet.

A távolban lakóházat pillantottunk meg. Feléje tartottunk, megálltunk a bejáratnál. És íme: egy csapat meztelen ember rohant ki a házból, szó nélkül megragadtak, és királyuk elé hurcoltak. A király parancsára leültünk. Valamiféle ismeretlen ételt tettek elénk, életünkben még sohase láttunk olyat. Társaim megkóstolták, én undorodtam tőle, nem nyúltam hozzá. Allahnak jóságából esett ez így: mert ez által maradtam életben. Mert társaim, alighogy ettek, az ételtől elvesztették eszüket, és miként az elmeháborodottak, csak tömték bendőjüket, és egészen kikeltek régi magukból. Aztán a bennszülöttek kókuszolajat adtak inniok, és be is dörzsölték őket vele. Azok pedig, mihelyt ittak az olajból, elforgatták szemüket, és olyan módon kezdtek falni, ahogy azelőtt nem volt szokásuk.

Elrémültem rajtuk, és szántam őket, bár én is féltem a meztelen emberektől és aggasztott a magam sorsa is. Amikor aztán jobban szemügyre vettem ezeket az embereket, rájöttem, hogy varázslók, királyuk pedig emberevő. Mindenkit, akire a völgyben vagy az utakon ráakadtak, királyuk elé hurcoltak, megetették avval a bizonyos étellel, és bedörzsölték az olajjal. Ettől a foglyoknak kitágult a gyomruk, nagyétűek lettek, az eszüket meg elvesztették, gondolkodóképességük eltűnt, és olyanok lettek, akár a gyöngeelméjűek. Ilyenkor addig tömték őket az étellel meg az olajjal, mígnem jó kövérre meghíztak. Akkor aztán levágták, és királyuk számára megsütötték a szerencsétleneket.

Mikor ezt láttam, keservesen bánkódtam magam és társaim sorsán, míg ők kábulatukban észre sem vették, mi történik velük. Egy vadember keze alá kerültek, ez mindennap legelőre hajtotta őket, akár a marhákat. Én a félelemtől meg az éhségtől csonttá-bőrré soványodtam. Az emberevők, látván, milyen rossz bőrben vagyok, otthagytak, megfeledkezdtek rólam. Nem gondoltak velem, ügyet sem vetett rám senki. Egy napon azért sikerült megszöknöm előlük, és bejártam a szigetet. Nemsokára egy pásztorra leltem, aki valami magas emelvényen ült a víz közepén. Amikor jobban szemügyre vettem, ráismertem: ez volt az az ember, akire társaim legeltetését bízták. Amikor megpillantott, és észrevette, hogy épeszű vagyok és semmi bajom, felém intett, és azt mondta:

- Fordulj sarkon és indulj el a jobb kéz felé vezető úton, az elvezet a Szultán Útjára.

Megfogadtam a szavát, jobbra fordultam, félelmemben hol futottam, hol meg lassítottam lépteimet, hogy megpihenjek. Végül is szem elől vesztettem azt az embert. Eközben már leáldozott a nap, besötétedett, leültem, hogy megpihenjek. Aludni szerettem volna, de a félelemtől, éhségtől és fáradtságtól nem jött álom a szememre. Ezért éjféltájt ismét felkerekedtem, és tovább kóboroltam a szigeten, amíg nemsokára rávirradt az éjszakára a bíbor hajnal. A nap a dombok és völgyek fölé emelkedett, én pedig szomjúságban és fáradtságomban addig ettem a szigeten termő növényekből és füvekből, míg jól nem laktam, és életkedvem vissza nem tért. Aztán felkeltem és tovább vándoroltam, hét nap, hét éjjel. Ha megéheztem, füvet ettem.

A nyolcadik napon a távolban valami bizonytalan körvonalú csoportot pillantottam, meg. Arrafelé tartottam, naplemente után oda is értem. Amint félelemtől reszkető szívvel - emlékezve mindarra, amit életemben végigszenvedtem - fürkészőn odanézek, hát, íme, egy sereg embert látok, akik borsót gyűjtenek.

Amikor közelükbe értem, hozzám futottak, minden oldalról körülfogtak és kérdezősködtek:

- Ki vagy és honnan jössz?

- Szegény idegen vagyok! - feleltem nekik, és elbeszéltem történetemet, mind a szörnyűségeket és veszedelmeket, amiket kiállottam.

Erre így szóltak:

- Istenünkre, csodálatos történet ez! De hogyan s miképpen menekültél

meg a fekete emberektől, hisz oly sokan vannak a szigeten. Senki se tud megszabadulni tőlük!

Elbeszéltem nekik, hogyan ragadták meg társaimat, miként etették meg őket, míg én nem nyúltam az ételhez. Felette elcsodálkoztak kalandjaimon, szerencsét kívántak megmenekülésemhez, leültettek addig, míg munkájukat befejezik. Aztán ennem adtak. Igen éhes voltam, derekasan hozzáláttam. Egy ideig ott pihentem náluk, azután hajóra szálltam velük, és elhajóztam a szigetükre. Itt bemutattak királyuknak. Üdvözöltem, ő viszonozta a köszöntést, és szívélyesen vendégül látott. Viszontagságaim felől kérdezősködött, elmondtam neki, tehát mindazt, ami velem történt, attól a naptól, hogy Bagdadot elhagytam, egészen a hozzáérkezésemig.

A király meghagyta, hogy az asztalnál melléje üljek. Odaültem. Ételeket hozatott, ettem jóllakásig, aztán megmostam kezemet, és megköszöntem Allah kegyelmét. Azután búcsút mondtam a királynak. Végigsétáltam a virágzó és népes, kincsekben, élelmiszerben, bazárokban és árukban gazdag városon, csak úgy hemzsegtek benne az árusok és a vevők. Boldog voltam, hogy ide vetett a sors. Felvidult a kedvem, és barátságot kötöttem a város lakóival. Nemsokára nagyobb tisztességem és tekintélyem lett náluk meg a királynál, mint a város népéből való országnagyoknak.

Feltűnt, hogy a városbéliek, fiatalok, öregek egyaránt nemes és szép, ám nyergeletlen paripákon lovagolnak. Elcsodálkoztam ezen és megkérdeztem a királyt:

- Mi az oka annak, uram, királyom, hogy nem nyeregben ülsz? Hisz a lovas kényelmesebben ül úgy, és nehezebben fárad el.

Felelt a király:

- Mi az a nyereg? Soha életünkben nem láttunk olyat, és nem is

hallottunk róla!

Erre így szóltam:

- Megengednéd-e, hogy nyerget készítsek neked, hadd lásd mit ér?

- Készíts csak - felelte a király.

Kértem, hogy hozasson nekem fát. Tüstént megparancsolta, hogy adjanak kezemhez mindent, amit kívánok. Kértem egy ügyes asztalost, magam mellé ültettem, és megtanítottam a nyeregkészítésre. Aztán gyapjút vettem, szétfosztogattam, és nemezt készítettem belőle. Majd bőrt szereztem, bevontam vele a vázat, és simára fényesítettem. Aztán a kengyelvashoz való kengyelt, meg hevedernek való szíjat szereltem föl rá. Kovácsot hívattam, annak megmagyaráztam, mi a kengyelvas. Csakhamar pompás kengyelvasat kalapált. Azt kicsiszoltam, befuttattam cinnel, és selyemrojttal díszítettem. Elővezettettem a király egyik legjobb lovát, fölnyergeltem, a nyeregbe akasztottam a kengyelvasat, és így vezettem a király elé.

A királynak igen tetszett, elragadtatva hálálkodott nekem, aztán felült, és csodamód megörült a nyeregnek. Gazdagon meg is ajándékozott művemért. Amint a vezírje meglátta, hogy nyerget készítettem a királynak, ő is ugyanolyat kért tőlem. Utána következtek az országnagyok, az előkelőségek: mind nyerget kért. Én pedig, csináltam nekik nyerget. Sok pénzt kerestem vele és a király, környezete meg a nagyurak és előkelőségek nagy tisztességben és megbecsülésben részesítettek.

Amint egy napon nagy örömben és vígságban üldögéltem, így szólt hozzám a király:

- Tudd meg, hogy tiszteletben, megbecsülésben van részed nálunk,

közénk tartozónak számítasz. Nem bírnék megválni tőled: azt sem viselném el, hogy egyszer elhagyd városunkat. Kívánom tehát, hogy egy dologban engedelmeskedjél nekem, és ne ellenkezzél szavaimmal.

- Mi az, amit tőlem kívánsz, ó királyom? - kérdeztem. - Nem ellenkezem szavaiddal, mert kegyelmességed, jóságod és barátságod miatt lekötelezetted vagyok: szolgáid közé tartozom én is.

Erre így szólt:

- Meg akarlak itt nálunk házasítani, szép, eszes, takaros és takarékos lányt akarok hozzád adni feleségül, hogy végleg letelepedjél nálunk. Palotámban adok neked lakást. Ne ellenkezzél, és ne utasítsd vissza szavaimat.

A király beszéde igen megzavart: hallgattam, és zavaromban nem adtam neki feleletet. Megkérdezte:

- Miért nem válaszolsz, fiam?

Ekkor már feleltem:

- Uram vagy, legyen parancsod szerint.

A király azon nyomban hívatta a kádit, meg a tanúkat, és tüstént összeesketett egy előkelő nemes születésű hölggyel. Előkelő nemzetségből való, szép és kedves teremtés volt, házak, telkek, birtokok úrnője.

Esküvő után a király szép, nagy, különálló házzal, rabszolgákkal és cselédséggel ajándékozott meg, fizetést és jövedelmet szabott meg számomra, így éltem a legteljesebb kényelemben, elégedettségben és vidámságban, elfeledtem mind a kínszenvedést, viszontagságot, veszedelmet, ami engem ért, és így szóltam magamban: »Ha visszatérek hazámba, magammal viszem őt.«

De senki előre nem tudhatja, mi esik meg vele. Mi ketten szívünkből szerettük egymást, és egyetértésben hosszú ideig a legkedvesebb, legkellemesebb életet éltük együtt, mindaddig, amíg Allah - magasztaltassék a neve! - magához nem szólította szomszédom hitvesét. Mivel jó barátom volt, meglátogattam, hogy kifejezzem neki részvétemet. Elszomorító állapotban leltem, mélységes bánat, sötét kétségbeesés ült szívén-lelken. Vigasztaltam, erőt próbáltam önteni belé, így szólván hozzá:

- Ne búsulj oly nagyon hitvesed miatt, Isten majd még jobb asszonnyal kárpótol.

Keserves sírásra fakadt, és így szólt hozzám:

- Barátom, hogy vegyek el más nőt, és hogy adhat Isten jobb feleséget kárpótlásul, mikor már csak egy nap az életem?

- Ó, testvérem - feleltem - térj eszedre, és ne jósolj magadnak halált, íme lásd, egészséges vagy, ép és erővel teljes.

De ő így válaszolt:

- Barátom, lelkemre, holnap elveszítesz engem és soha az életben, nem látsz többé!

Megkérdeztem tőle:

- Hogy tudhatod ezt?

- Ma eltemetik feleségemet - felelte - és vele együtt engem is, ugyanabba a sírba; mert országunkban az a szokás, hogyha a feleség meghal, a férjét elevenen eltemetik vele, a feleséget viszont a férjjel, hogy a házastárs halála után a másik se élvezhesse tovább az életet.

Erre felkiáltottam:

- Istenemre, ez gyalázat, ezt én nem tűrném!

Miközben így beszélgettünk, odagyűlt a város népének jó része; az emberek vigasztalgatták barátomat felesége elvesztéséért meg saját sorsáért. Majd az asszony holttestét hordágyra tették és vele meg a férjjel kivonultak a városból. Addig mentek, amíg csak el nem értek egy tenger felé lejtő magaslathoz. Odamentek, felemeltek egy nagy sziklatömböt. Alatta kőből való káva látszott, mint amilyen a kutaké. Az asszonyt ebbe a mélységbe vetették, a férfi mellén pedig pálmarostból font kötelet kötöttek át és leeresztették a kútba. Egy korsó vizet és hét kenyeret adtak vele - ez volt az útravalója. Mihelyt leeresztették, a férfi odalent leoldotta a kötelet; azt fölhúzták, s a mélyedést megint lefödték a kővel. Barátomat, hitvese holttestével, a barlangban hagyták, s elmentek. Ekkor így szóltam magamban: »Istenem, ez még az előbbinél is rosszabb halálnem«. Elmentem a királyhoz és megkérdeztem:

- Uram, miért temetnek el országotokban elevent a holtak mellé?

Ő így felelt:

- Tudd meg: őseinktől öröklött szokásunk, hogy a házastársat elhalt házastársával együtt elevenen eltemetjük, hogy sem, az életben sem a halálban el ne váljanak egymástól.

Ekkor megkérdeztem tőle:

- Ó, Idők Királya, ez történik-e idegen férfival is, amilyen én vagyok, ha a felesége itt nálatok meghal?

- Ez bizony - felelte - eltemetjük őt is; úgy járunk el vele, ahogyan láttad.

E szavak hallatára úrrá lett rajtam a bánat és az aggodalom, eszem szinte megzavarodott. Folytonos félelemben éltem, hogy feleségem korábban talál meghalni, mint én, és engem elevenen eltemetnek vele. De kis idő múlva megnyugodtam, és azt mondtam magamban: »Talán én halok meg előbb, hiszen nem tudhatjuk, melyikünkre kerül előbb sor.« Közben iparkodtam magamat mindenféle foglalatossággal elszórakoztatni. Ám nem telt bele sok idő: megbetegedett a feleségem, és néhány nap leforgása után meg is halt. Ekkor eljött hozzám a király, és a nép jó része, hogy nekem és feleségem rokonainak kifejezzék részvétüket, ahogy ez náluk szokás. Azután asszonyt fogadtak, megmosatták vele a holttestet, felékesítették legpompásabb ruháival és leggazdagabb ékszereivel, nyakláncaival és drágaköveivel, ravatalra fektették. Majd elindultak vele a tengerparti magaslat felé. Felemelték a követ a nyílásról, és belevetették a holttestet. Ezután barátaim, meg feleségem rokonai körém sereglettek, és elbúcsúztak tőlem. Ekkor így kiáltottam:

- Én idegen vagyok! Nem fogadom el a ti szokásotokat!

Ám ők meg sem hallgattak, ügyet sem vetettek rám. Lefogtak, erőszakkal megkötöztek, és hagyományuk szerint hét kenyérrel, meg egy korsó édesvízzel leeresztettek a kútba. Ez, amint láttam, a hegy

alatt elhúzódó tágas barlang volt. Amikor leértem, ezt kiáltották utánam: »oldd ki a kötelet«, de én vonakodtam. Ekkor utánam dobták a kötelet, a nagy kővel elzárták a mélység nyílását, és eltávoztak.

Ott álltam hát a barlang mélyén. Sok halott feküdt szerteszét. Átkoztam magamat eddigi cselekedeteimért, és így szóltam: »Istenemre, megérdemlem sorsomat!« Meg sem tudtam különböztetni a nappalt az éjszakától, az élelemből pedig csak igen keveset fogyasztottam. Csupán akkor ettem és ittam, ha az éhség és szomjúság túlságosan kínzott, - féltem, hogy elfogyhat kenyerem és vizem. Közben így siránkoztam: »Nincs más hatalom és erő, csak a magasztos és felséges Istené. Mi is csábított arra, hogy ebben a városban házasodjam meg? Alighogy egyik szerencsétlenség eltávozott fejem felől, lám: még nagyobbá jutottam. Az égre: szörnyű halál ez, amelyet itt halnom kell! Bárcsak a tengerbe vesztem, vagy a hegyek közt pusztultam volna el! Jobb lett volna nekem, hogysem ily gyalázatos véget érjek!«

Mindegyre csak szidtam magamat, aztán lefeküdtem egy csonthalmazra és elaludtam, míg az éhség és a szomjúság fel nem keltett. Akkor felültem, kitapogattam a kenyeret, ettem egy falatot, ittam rá egy korty vizet. Fölkeltem és bejártam a barlangot. Messzire terjedt ki és sok üres bemélyedése volt; a földjén halottak feküdtek; sok csont fehérlett ott a régi időkből. A barlang egyik végében, a friss holttestektől távol csináltam magamnak helyet és aludtam, ha elért az álom.

És íme, egyszer álmomból mozgás és kaparás hangja ébresztett fel. A barlang egyik sarkából hallatszott. »Mi lehet ez?« - kérdeztem magamban. Felkeltem és a hang felé tartottam. Egy vadállat volt. Amint észrevett, a barlang belseje felé futott. Nyomába szegődtem. Egy idő múlva halvány világosságot vettem észre, amely hol felvillant, hol megint kialudt. Minél inkább közeledtem hozzá, annál nagyobb lett a világosság. Biztosra vettem, hogy valamiféle nyílás van a barlangon, amely a szabadba vezet, így szóltam magamban: - »Ez egészen biztosan kivezető nyílása a barlangnak, mégpedig olyan lehet ez is, mint amelyen át lebocsátottak.«

Mentem tehát a fény irányában.

Csakugyan nyílás volt, a hegy túlsó felére vezetett, vadállatok vájták, hogy bejárhassanak a barlangokba, és kedvükre lakmározhassanak a holttestekből. Mihelyt megbizonyosodtam erről, nyugalom, béke és csend szállt szívembe, lelkembe. Ismét hittem az életben, miután már a halált is elszenvedtem. Szinte álomban, addig vesződtem, amíg csak ki nem másztam a nyíláson. A tengerparton találtam magamat, óriási hegy tetején. A hegy a tenger és a város között feküdt, úgyhogy a szigetről senki se juthatott a közelébe. Magasztaltam Allahot, hálálkodtam neki, és nagy volt az én örömöm. Megerősítettem szívemet, és a nyíláson át még egyszer visszatértem a barlangba, minden értéket, ami csak ott hevert, kihordtam, és batyuba kötöztem.

Egy napon, sorsomon tűnődve ültem a tengerparton, hát látom: hajó közeledik a bőszen tajtékzó tengeren. Egy fehér halotti leplet botra kötöttem és azt lobogtatva fel-alá futottam a parton, amíg csak a hajósok figyelmesek nem lettek rám, és észre nem vették, hogy ott vagyok, fönn a hegyen. A hajó csónakot küldött értem. A tengerészek megkérdezték:

- Ki vagy te? Miért vagy itt, és miképpen kerültél erre a hegyre? Itt még soha életünkben nem láttunk embert!

Elmondtam nekik, hogy kereskedő vagyok, s a hajó, amelyen utaztam, elsüllyedt; holmimmal együtt egy deszkára kapaszkodtam és Allah erre a partra segített poggyászostul, rettentő fáradságok árán.

Erre felvettek a csónakba, berakták mindazt a ruhákba kötött holmit is, amelyet a barlangból hoztam, és visszaeveztek. A hajón a kapitány elé vezettek. A kapitány megkérdezte:

- Hallod-e, te ember, hogy kerültél erre a helyre? Itt egy óriási hegy van, mögötte hatalmas város. Én egész életemben járom ezt a tengert,

és hajózom e hegy mellett, de sohasem láttam rajta egyebet, mint vadállatokat és madarakat.

Így feleltem:

- Kereskedő vagyok; egy nagy hajón utaztam, hajótörést szenvedtem, és vízbe esett minden portékám. A végzet meg a jószerencse pártomra állt: a hajó egy nagy deszkájának segítségével ki tudtam mászni erre a hegyre. És vártam, hogy valaki erre jár, és magával visz.

Nem szóltam semmit arról, ami történt velem. Attól tartottam, hogy a hajón van valaki, aki abból a városból való. Előszedtem néhány darabot kincseimből, és azt mondtam a hajó gazdájának:

- Uram, neked köszönhetem megszabadulásomat erről a hegyről: fogadd el tőlem ezt, annak viszonzásául, amit velem tettél.

Nem fogadta el, hanem azt mondta:

- Senkitől sem fogadunk el semmit. Hogyha hajótöröttet látunk a tengeren, vagy valamelyik szigeten, magunkhoz vesszük, etetjük-itatjuk és ha nincs ruhája, felöltöztetjük. Mikor pedig biztonságos kikötőbe érkezünk, megajándékozzuk a magunkéból, szívélyesen és kedvesen bánunk vele Allah nevében.

Így beszélt a hajó gazdája. Én pedig fohászkodtam érte, hogy hosszú legyen az élete. Eközben továbbhajóztunk, szigettől szigetig, tengerről tengerre.

Most már reméltem, hogy végleg megmenekülök. Boldog voltam, de valahányszor eszembe jutott a barlangbeli élet, puszta emlékére is

majdnem eszméletemet vesztettem. Ám megérkeztünk Basrahba. Kiszálltam, néhány napig ott maradtam, aztán elindultam hazafelé. Megöleltem enyéimet, barátaimat, kérdezősködtem hogylétük felől. Mindnyájan örültek és. szerencsét kívántak, hogy épségben megmaradtam. Elraktároztam mindent, amit magammal hoztam, ajándékokat osztogattam, felruháztam az árvákat és a szűkölködőket. Visszatértem régi szokásaimhoz, meglátogattam barátaimat, pajtásaimat, atyámfiait, derűsen, vígan éltem.

Ezek voltak a legcsodásabb események, amelyek velem negyedik utazásomon történtek. De most, testvérem, vacsorázzál meg nálam, és szokásod szerint gyere el holnap ismét, hadd meséljem el, mi minden történt velem ötödik utazásomon, mert az még csodásabb és hallatlanabb minden előzőnél.

És megparancsolta, hogy fizessenek ki a teherhordónak száz aranyat, aztán asztalt teríttetett. Az egész társaság megvacsorázott, és ki-ki ment útjára, nagy álmélkodással, mivelhogy eddig mindegyik történet nagyszerűbb volt az előzőnél.

Mikor pedig nemsokára rávirradt az éjszakára a bíbor hajnal, felkelt Teherhordó Szindbád, elmondta reggeli imáját és ment, míg el nem ért Tengerjáró Szindbád házához. Jó reggelt kívánt neki, ő meg istenhozottal köszöntötte, maga mellé ültette, amíg a társaság többi tagjai megérkeztek.

Ettek-ittak, mulattak, vigadtak, amíg Tengerjáró Szindbád ismét mesélni kezdett.

Tartalom

Szindbád ötödik útja

- Nem volt sokáig otthon maradásom - kezdette az ötödik utazás történetét Szindbád. - Árukat vásároltam, elutaztam Basrahba. Ott a tengerparton megvettem egy hajót, amely több kereskedővel éppen indulóban volt. Kapitányt és matrózokat fogadtam a hajóra, aztán több szolgát és egy rabszolgát. Hosszabb utazás után egy elhagyatott szigetre értünk s ott, amint ide-oda járkáltunk, egy rukh-tojásra akadtunk. A rukh-fióka éppen kitört a tojásból, már látszott a csőre. Figyelmeztettem társaimat, hogy ne bántsák a tojást, mert abból nagy veszedelem származhatik. Ámde nem hallgattak figyelmeztetésemre, s amíg én aludtam, kővel nagy nyílást vertek a tojáson, kivették a fiókát, és megették.

Egyszerre csak elsötétült a levegő, fekete felleg borult a napra, s látjuk, hogy a rukh-madár ott kereng a magas levegőégben: keresi a tojását. A kapitány magánkívül kiáltozott utánunk, hogy a lehető leggyorsabban siessünk vissza, futás közben is jól láttam, hogy a rukh-madár rettenetes rikoltással leszáll nagy hirtelen a magas levegőégből, vele a párja. Üldözőbe vettek minket. Ott lebegtek már hajónk felett, mikorra mi odaértünk. Rémülten vettük észre, hogy mind a kettő iszonyú nagyságú szikladarabot tart karmai között. A hímmadár egyszerre csak ledobta a karmában tartott sziklát; az lehullott a tengerbe, oly szédítő, sebességgel és oly nagy erővel, hogy ott, ahol leesett, magasra csaptak a hullámok, felkapták a hajót, s a következő pillanatban le is dobták a mélységbe. A hajó szerencsére nem süllyedt el, de alig voltunk túl a veszedelmen, a nőstény rukh-madár is ledobta a maga szikladarabját, egyenesen a hajó fedélzetére, oly erővel; hogy az utasok nagy része a vízbe fúlt, én is víz alá kerültem, és csak úgy menekültem meg, hogy a szétrombolt hajónak egy darabjába kapaszkodtam. Teljes három napig hánytak-vetettek a hullámok, míg aztán egy kedvező szélroham egy szigetre dobott.

Éhségtől, fáradságtól kimerültén, keserű szemrehányásokat tettem magamnak, hogy ismét veszedelmekkel cseréltem fel nyugalmas életemet. Aztán elnyomott az álom, s amikor kissé megerősített a

pihenés és az alvás, elindultam, hogy körülnézzek a szigeten. Ez a sziget is gazdag volt gyümölcsben, édesvizű patakban és forrásban, s csak úgy zengett a madarak énekétől. Ettem, ittam és este ismét álomra hajtottam fejemet, de nagy aggodalmak közt, mert sehol a szigeten emberi lelket nem találtam.

Amikor másnap valamivel távolabbra mentem, be, a sziget közepe felé, íme: egy öregembert pillantottam meg egy forrás mellett. Meztelen testét csupán pálmalevélkötény és falevelekből font öv takarta. Azt hittem, hogy az öregember is idegen itt, akárcsak én, hozzáléptem és üdvözöltem. Megkérdeztem tőle, hová való, ki és miféle, és hogy milyen helyen vagyok én most. Nem válaszolt, csupán jelekkel kérte, hogy vigyem át a forrás másik felére. Azt hittem, hogy az öreg állapota csakugyan megkívánja ezt a segítséget. Vállamra vettem, nyakamba ültettem, és úgy vittem a megjelölt helyre. Amikor azonban szóltam neki, hogy szálljon le, úgy tett, mintha nem is hallaná. Megpróbáltam hát, hogy letegyem a váltamról, de a lábával oly szorosan körülfogta nyakamat, hogy képtelen voltam. Éreztem, hogy új szerencsétlenségbe sodródtam, szívem megtelt rettenetes félelemmel, szemem előtt elsötétült a világ, s élettelenül zuhantam a földre. Egy kissé engedett a combja szorítása. Újra megpróbáltam kiszabadítani magamat, ő azonban azt követelte, hogy hordozzam ide-oda a fák alatt. Ezt megtagadtam, de ő kezével szorította a nyakamat, lábával pedig úgy megrugdosta oldalamat, miként a lovat sarkantyúzzák. Így kellett tovább cipelnem az öreget, aki nyugodalmasan szedte a fákról a gyümölcsöt, jóízűen eddegélt, és sem nappal, sem éjjel nem szállt le rólam. Képtelen voltam megszabadulni tőle, s ha nem engedelmeskedtem parancsának, és nem álltam föl, vagy nem mentem tovább úgy, amiképpen ő parancsolta, oly kegyetlenül ütött-vert, hogy az ostorcsapás sem lehetett volna ennél fájdalmasabb. Szüntelenül keserű szemrehányásokkal illettem magamat, és szívemből kívántam a halált. Állapotomat különösen reménytelenné és kétségbeesetté tette az, hogy sem közel, sem távol nem láttam emberi lényt, akit segítségül hívhattam volna.

Egyszer, amint ide-oda cipeltem az öreget, egy elszáradt tököt találtam. Ennek kivájtam a belét és szőlő nedvével töltöttem meg. Amint a tök tele volt szőlőnedvével, elzártam a felső nyílást, aztán kitettem a napra. Ott a szőlőnedv a melegtől forrni kezdett. Ittam belőle, és ittam aztán mindennap, amíg egy kicsit erőre nem kaptam. Egyszer azonban ittas lettem a bortól, énekelni kezdtem, össze-

összevertem a tenyeremet, s nyakamon az öreggel ide-oda ugráltam.

Az én átkozott öregem észrevette a bor hatását, és jelt adott nekem, hogy ő is szeretne inni belőle. Odaadtam neki a tököt, s mind egy cseppig megitta a bort. Nemsokára széles jókedve kerekedett, tapsolt, rittyentgetett a kezével, ficánkolt a vállamon, aztán egyszerre csak reszketés fogta el minden tagját. Végre engedni kezdett combjának nyomása. Letettem a földre. Szertelen nagy volt az örömöm, hogy végre megszabadultam tőle.

Ismét kimentem a tenger partjára, s mily nagy volt az örömem, amikor láttam, hogy egy hajó kötött ki ottan! Amikor a legénység partra szállt, felette csodálkozott, hogy engem ott talál. Miután elbeszéltem viszontagságaimat, azt mondta a kapitány:

- Az az öreg a tenger véne volt. Senki még élve nem szabadult keze közül. Azokat, akiket halálra sanyargatott, később felfalta.

Szerencsét kívántak megszabadulásomhoz, ennem, innom adtak, tisztességes ruhába öltöztettek, felvettek a hajóra. Néhány nap múlva egy nagy, várossal szemben kötöttünk ki. Fallal volt körülvéve, és vaskapun át lehetett oda belépni. Ezen a kapun át, jártak a tenger partjára a város lakói, aztán csónakba szállottak, és úgy mentek ki a nyílt tengerre: ott töltötték az éjszakát, hogy biztonságban legyenek a majmoktól. Mindezt elbeszélték nekem, amíg a várost körüljártam, és mondhatom, erősen megijesztettek ezzel az elbeszéléssel, mert már volt találkozásom ezzel a veszedelmes népséggel. Közben, amíg én összevissza csatangoltam a városban, a hajó anélkül, hogy észrevettem volna, tovább vitorlázott.

Képzelhetitek, milyen kétségbeesetten jártam-keltem az utcákon. Nem tudtam, hová-merre, amikor egyszerre csak megszólított egy ember:

- Úgy látszik, te idegen vagy itt.

- Valóban az vagyok - válaszoltam - és rettenetes bajban vagyok, mert itthagyott a hajóm.

- Ne aggódjál - mondta az ember - gyere velem az én csónakomon, mert halálfia vagy, ha éjjelre itt maradsz a városban.

Követtem a jó embert, beszálltam a csónakjába. A parttól körülbelül egy mérföldre távolodtunk. Reggel aztán visszatértünk a városba. Ez a város a feketék szigetének szélén feküdt. Este rengeteg majom árasztotta el, és aki éjjelre ottmaradt, azt a majmok megölték és megették.

Az a derék ember, aki engem felvett csónakjára, megkérdezte értek-e valami mesterséghez.

- Nem értek - válaszoltam - én kereskedő vagyok, de hajótörés következtében mindenemet elvesztettem.

Elbeszéltem életem egész történetét, a jó ember nagy csodálkozással hallgatta végig kalandjaimat. Aztán egy kővel telt zacskót nyújtott át nekem, majd elvezetett egy társasághoz, és így szólt:

- Íme, egy hajótörött idegen, akinek semmije sincs, és semmiféle mesterséghez nem ért. Fogadjátok magatok közé, és tanítsátok meg rá, hogyan kell szüretelni. Ezzel szerezhet annyit, hogy hazájába visszajuthasson.

Az emberek szívesen fogadtak. Pártfogóm ezzel vált el tőlem:

- Tedd, amit ők tesznek, és gyere el hozzám, mielőtt visszatérsz hazádba.

Aztán elmentem a társasággal. Nemsokára oly magas és sima fákat láttam meg, amelyekre senki ember fel nem mászhatott. Alattuk rengeteg majom hevert. Amikor a majmok megláttak minket, hirtelen felmásztak a fára, az emberek pedig köveket szedtek ki zsebükből, és a majmok után dobálták. Erre a majmok gyümölcsöt szaggattak le a fákról, és azt dobálták felénk. Amikor közelebbről megnéztem a gyümölcsöket, láttam, hogy kókuszdiók. Erre én is dobálni kezdtem a majmokat, s azok kókuszdióval dobáltak vissza, így telt el az egész nap. Este visszatértünk a városba. Én a kókuszdiót, amit összegyűjtöttem, jó emberemnek adtam át. Ő pedig ideadta raktárának kulcsát, hogy oda rakjam be kókuszdió-készletemet.

Majd így szólt:

- Eredj mindennap ezekkel az emberekkel, és hozd el, amit összegyűjtesz. Előbb-utóbb annyi pénzed lesz, amivel haza utazhatsz.

Megköszöntem jótanácsát, szorgalmasan gyűjtöttem a diót, és félretettem az érte kapott pénzt.

Egy nap hajó kötött ki a város előtt. Kérésemre jó emberem helyet bérelt az én részemre a hajón, s ellátott élelmiszerrel is. Aztán a kókuszdiómat beraktam a hajóra. (Mert csak egy részét adtam volt el.) Szigetről szigetre mentünk s végre egy nagy, városhoz értünk. Ott a dióm egy részét mindenféle fűszerért elcseréltem. Aztán oly sziget mellett kötöttünk ki, ahol gyönyörűen virult az aloéfa, és ahol a halászok drágagyöngyöt halásztak. Kókuszdióért sok drágagyöngyöt kaptam itt. Újra meggazdagodtam! Végre megérkeztünk Basrahba, de ott csak néhány napig maradtam, hogy kipihenjem magamat. Aztán hajót béreltem, áruimmal szerencsésen megérkeztem Bagdadba. Családom és barátaim végtelen nagy örömmel fogadtak, mert már lemondtak minden reményről, hogy valaha még életben látnak.

Tartalom

Szindbád hatodik útja

Tudjátok meg, ó testvéreim, barátaim és társaim, hogy amikor visszatértem ötödik utazásomból, csupa vidám időtöltésben, szórakozásban, mulatozásban és jókedvben feledtem el mindazt, amit elszenvedtem. Merő öröm és boldogság volt az életem, így folyt ez mindaddig, amíg egyszer a legnagyobb vígság közepette egy sereg, kereskedő látogatott meg. Meglátszott rajtuk, hogy messzi útról jöttek. Láttukra eszembe ötlöttek azok a napok, amikor én érkeztem meg utamról.

Lelkemet ismét elfogta a vágy az utazás és kereskedés után. Elhatároztam hát, hogy útrakelek. Értékes, pompás árukat vásároltam, amilyenek tengeri útra alkalmasak, bálákba csomagoltam, és Bagdad városából elmentem Basrah városába. Ott egy nagy hajó ötlött szemembe. Kereskedők és előkelő férfiak voltak utasai, akik drága árukat vittek magukkal.

Ebbe a hajóba rakattam fel báláimat, és nemsokára szerencsésen el, vitorláztunk Basrah városából.

És utaztunk helységről helységre, városról városra, adtunk és vettünk és sok ország, látnivalójában gyönyörködtünk. A szerencse kedvezett utunknak, jó hasznot hozott. Míg aztán egy napon, amint javában utaztunk, a kapitány egyszerre jajveszékelni kezdett, földhöz csapta turbánját, verte az arcát, tépte a szakállát, és keserves fájdalmában végigdőlt a hajó fedélzetén. A kereskedők és a többi utasok köréje gyűltek és így szóltak hozzá:

- Mi bajod van, ó, kapitány?

Így felelt nekik:

- Tudjátok meg, társaim, hogy eltértünk irányunktól és arról a tengerről, amelyen hajóztunk, olyan tengerre kerültünk, amelyiknek nem ismerjük útjait. Ha Allah nem segít, hogy kimeneküljünk innét, mindnyájan elveszünk. Könyörögjünk hát, hogy mentsen ki bennünket ebből a bajból.

Ezután a kapitány felkelt, és felkúszott az árbocrúdra, hogy kioldja a vitorlákat. Ámde hajónk heves szélbe került, tehetetlenül hánykolódott, és kormánya egy sziklafok közelében eltörött. A kapitány leszállt az árbocról és így szólt:

- Nagy veszedelembe jutottunk és nincs mód rá, hogy kikerüljünk belőle!

Az utasok, valahányan voltak, siratni kezdték sorsukat, búcsúzkodtak egymástól, mivelhogy életük lejárt, és reményük fonala elszakadt. A hajó nekiment a sziklafoknak, és darabokra zúzódott, gerendái szétforgácsolódtak. A tenger mélységébe merült, ami csak a hajón volt. A kereskedők a vízbe estek, többen belefulladtak. Ámde néhányan elérték a sziklafokot és szárazra jutottak.

Én is azok közt voltam, akik a sziklafoknál partot értek, és íme: nagy szigeten találtuk magunkat. Sok hajó pusztult el itt és a parton sok mindenféle áru hevert. Ezeket mind a hajótörést szenvedett hajókról vetette ki a tenger, amikor utasai vízbefúltak. Olyan bőségben hevert a kincs a tengerparton, hogy látása szinte megzavarta az emberfia eszét és értelmét. Én a sziget közepén édesvizű folyót pillantottam meg. Közel, a hegyekben eredt, és az ellenkező oldalon ismét a hegyekbe torkollott. A többiek szétszóródtak, és magukról is megfeledkeztek, szinte eszük is megzavarodott mindannak láttán, ami pompa, drágaság feküdt szerte a partokon. Én is láttam a forrás közepén garmadával drágaköveket, ékszereknek mindenféle fajtáját, jáspiskővel, nagy gyöngyökkel ékesítve: királyoknak való gyönyörűség! Annyi volt belőlük a mezőn keresztülfolyó víz medrében, mint a kavics; a folyó

medre csillogott az ékszerektől és minden drága kincstől.

Kóboroltunk a szigeten, és élveztük a dús természetet. De elgondolkoztunk állapotunkról s mindarról, amit ott láttunk, és félelem szállott ránk. A tenger partján összegyűjtöttünk némi élelmiszert és nagyon takarékosan bántunk vele: naponként vagy kétnaponként egyszer ettünk, mivel aggódtunk, hogy kifogy a készlet és keserves halált halunk nagy éhségünkben és a rettegéstől. Akik közülünk meghaltak, azokat megmostuk és a tengerből a sziget partjára vetett ruhákba meg vásznakba burkoltuk, így cselekedtünk, mígnem igen sokan haltak meg közülünk, és csak egynéhányunk maradt meg: de azok is legyöngülten, a tenger okozta betegségtől. Rövid idő múltán minden társam és barátom meghalt, mindegyiket eltemettem.

Egyedül maradtam a szigeten. Sírtam egymagamban és így szóltam:

- Bár pusztultam volna el társaim előtt, hogy engem is eltemettek volna!

Egy ideig még ott maradtam, aztán felkerekedtem, mély sírt ástam a tenger partján, és így szóltam magamban:

- Ha megbetegszem és érzem, hogy jön a halál, belefekszem ebbe a sírba, és ott halok meg, a szél pedig majd homokot hord rám és betakar; nem maradok én sem temetetlen.

Átkoztam magamat ostobaságomért, hogy eljöttem hazámból és szülővárosomból, és idegen országba utaztam, holott annyit szenvedtem első ízben és másod-, és harmad-, negyed- és ötödízben. És mindegyik utazásomon küzdelmesebb és nehezebb viszontagságokat szenvedtem, mint korábban. Már nem is hittem, hogy valaha eljutok onnét és megmenekülök; megbántam, hogy tengeri utakra mentem, és hogy visszatértem ehhez az élethez. Hiszen

nem voltam vagyonnak híján, hanem olyan bőségben éltem, hogy el se fogyaszthattam volna, amim volt, de még a felet sem, egész hátralevő életemben. Mindenem volt bőségesen, több is, mint kellett.

Aztán elgondolkozva így szóltam:

- Ennek a folyónak, miképpen eredete van, azonképpen torkolatának is kell lennie, valahol, lakott vidéken. Legokosabbnak véltem hát, ha kis tutajt készítek magamnak. Lemegyek, rábocsátom a folyóra és elindulok rajta. Ha sikerül: megmenekülök és kijutok a bajból. És ha nincs mód rá, hogy megmeneküljek, jobb lesz, ha a folyóban lelem halálomat, mint ezen a helyen.

Ilyenképpen sóhajtoztam sorsomon. Aztán nekiláttam, hasábfákat gyűjtöttem össze a szigeten található aloéfából és összekötöztem azokat a hajóroncsok köteleivel. Deszkákat is hoztam a hajó maradványaiból, és a fákra erősítettem. Úgy készítettem a tutajt, hogy keskenyebb legyen, mint a folyó. Jó erősen összekötöztem, majd magamhoz vettem egy csomót azokból a drágakövekből, ékszerekből és kincsekből meg nagyszemű gyöngyökből, amelyek akár a kavics, szerteszét hevertek; miegymást, amit a szigeten összegyűjtöttem és eleségem maradékát magammal vittem. Aztán lebocsátottam a tutajt a folyóra, két darabból evezőformát csináltam, és elindultam a folyó sodrán.

Azon elmélkedtem, vajon miképpen fordul sorsom, és íme: elérkeztem arra a helyre, ahol a folyó a hegybe torkollik. Mély sötétségbe kerültem. A tutaj tovább vitt a víz sodrával a hegy belsejébe, oly szűk helyen, hogy a tutaj széle a folyó partját súrolta, fejem pedig minduntalan a boltozatba verődött. Visszafordulni lehetetlenség volt, szidtam hát magamat azért, amit tettem és így gondolkoztam:

- Ha még szűkebbre válik ez a csatorna, a tutaj aligha tud keresztüljutni rajta; de vissza sem tud fordulni! Akkor pedig itt kell vesznem ezen a boldogtalan helyen, menthetetlenül!

Arccal a tutajra feküdtem, oly alacsony volt már a folyó csatornája. Szüntelenül sodort a víz előre. Nem tudtam, mikor van éjszaka, mikor nappal: szakadatlan volt a sötétség a hegy belsejében. Megtelt a szívem rémülettel és félelemmel, hogy el kell pusztulnom. Ily állapotban folytattam utamat a folyón. Ez hol kiszélesedett, hol meg összeszűkült. De a mélységes sötétség végtelenül elcsigázott és keserves nyomorúságomban elnyomott az álom. Így feküdtem arccal a tutajon, az meg csak vitt tovább, amíg csak aludtam; azt sem tudom, rövid vagy hosszú ideig-e?

Végre felébredtem és világosságban találtam magamat. Mikor kinyitottam a szememet, tágas kikötőt pillantottam meg, tutajom pedig egy sziget partjához volt kikötve. Egy sereg indiai és abesszíniai vett körül. Amint látták, hogy felébredtem, megszólítottak nyelvükön. De én nem értettem, mit mondtak; azt képzeltem, hogy álom az egész: hogy a gyengeségtől meg a fáradtságtól még mindig alszom.

Nem válaszoltam. Ekkor egyikük odalépett hozzám, és arab nyelven szólított meg:

- Béke legyen veled, ó, testvérünk! Ki vagy, és honnan jöttél? Mi vagy, és mi volt idejöveteled célja? Mi földművelőnép vagyunk. Kijöttünk, hogy megöntözzük rétjeinket és szántóföldjeinket, és itt találtunk téged: a tutajon aludtál. Megállítottuk a tutajt, kikötöttük itt mi nálunk és vártuk, hogy kedvedre kialudjad magad. Mondd el nekünk, mi okból jöttél erre a helyre, így feleltem neki:

- Könyörgök neked, Allah nevében, ó uram, hozzál nekem valami élelmet, mivelhogy éhes vagyok, aztán kérdezz, amíg jólesik.

Ő erre elsietett, és élelmet hozott. Én pedig ettem, amíg be nem teltem vele. Kellemesen éreztem magamat, bőségesen jóllaktam, félelmem eloszlott, és lelkem erőre kapott ismét. Elbeszéltem töviről hegyire mindazt, ami velem történt, és hogy mit tapasztaltam azon a folyón,

milyen keskeny volt a föld alatt, és mindent. Tanácskoztak egymás között, és azt mondták:

- Okvetlenül magunkkal kell vinnünk, hogy bemutassunk királyunknak, hadd mondjad el neki is, mi minden történt veled.

Így is lett, magukkal vittek, és velem együtt a tutajt mindenestül, ami kincs, jószág, ékszer és drágakő, nemesfém és ötvösmunka rajta volt. Királyuk elé vezettek, és elmondták neki, mi történt. Ő istenhozottal köszöntött, és kikérdezett, ki és miféle vagyok, és mi minden történt velem. Én pedig elmeséltem neki az egész történetemet, és mindent, amit átéltem, töviről hegyire.

A király nagy álmélkodva csodálkozott az elbeszélésen és szerencsét kívánt megmenekülésemhez. Azután a tutajon hozott drágakövekből és ékszerekből sok ajándékot adtam a királynak. Elfogadta tőlem, nagy tisztességgel bánt velem, és a maga hajlékában adott szállást. Összebarátkoztam a nép legkülönbjeivel, akik mind nagy tiszteletben részesítettek, és én sokáig el sem hagytam a királyi lakot.

Sokáig éltem ennél a királynál, a legnagyobb tisztességben, tekintélyben és a legjobb sorban. Egy nap azonban hallom, hogy a város néhány kereskedője hajót szerel fel, hogy Basrah városa felé vitorlázzék. Azt mondtam magamban:

- »Nem tehetnék okosabbat, mint hogy én is elmenjek ezzel a kalmárcsapattal«.

Azonmód elmentem a királyhoz, kezet csókoltam neki, és megmondtam, hogy útra szándékozom kelni avval a társasággal, a most felszerelt hajón, mert vágyom enyéim és hazám után. A király ezt felelte:

- Tégy akaratod szerint. Ha maradni akarsz, azt is választhatod, mert szívünknek-lelkünknek kedves lettél.

- Királyom - mondtam neki - elhalmoztál kegyeiddel és jóságoddal. De én vágyódom enyéim, hazám, családom után.

Meghallgatván szavaimat, maga elé hívatta azokat a kereskedőket, akik a hajót felszerelték, és összeismertetett velük. Aztán nagymennyiségű ajándékot adott kincseiből, és megfizette értem a hajódíjat. Harun-al-Rasid kalifának pedig, Bagdad városába, nagyszerű ajándékot küldött velem. Elbúcsúztam tőle és minden ismerőstől, akikkel érintkeztem, majd hajóra szálltam a kereskedőkkel.

Elvitorláztunk. A szél és a tenger kedvezett nekünk. Épségben megérkeztünk Basrah városába és kiszálltunk. Ott töltöttem néhány napot és éjszakát, amíg rendbeszedtem magamat, és felraktam csomagjaimat. Ezután elindultam Bagdadba, a béke honába. Bementem Harun-al-Rasid kalifa elé, átnyújtottam neki az ajándékot, és elmondtam mindazt, ami velem történt. Majd pedig elraktároztam összes javaimat és holmimat és siettem haza.

Atyámfiai és barátaim eljöttek hozzám, én pedig ajándékokat adtam minden rokonomnak. Alamizsnát és adományokat osztogattam. Egy kis idő múlva értem küldött a kalifa és megkérdezte, milyen alkalomból kapta azokat az ajándékokat, és ki küldte. Elmeséltem neki, hogyan folyt az utazásom, miként szabadultam ki a folyóból, és jutottam arra a szigetre; mi mindent éltem át ott és hogyan került sor az ajándékküldésre. A kalifa nagy álmélkodva csodálkozott mindenen, és megparancsolta krónikásának, hogy jegyezze fel történetemet, tegye a kincstárba, okulására mindenkinek, aki majd elolvassa. És kitüntetett nagy kegyével.

Én pedig ismét megállapodtam Bagdad városában, mint azelőtt, újra elfeledtem, mennyi vész viharzott el felettem, minden viszontagságom emlékét sutba vetettem. Vidámság, játék és mulatozás közepette folyt életem. Ezek voltak élményeim hatodik utamon, kedves atyámfiai. És

ha Allah - magasztaltassék a neve! - úgy akarja, hát holnap elmesélem nektek hetedik utazásom történetét.

Ezzel Szindbád asztalt terített, és a vendégek megvacsoráztak. A Teherhordó Szindbádnak kifizettetett száz aranyat; ez átvette a pénzt és elment isten hírével. És elszéledt a vendégsereg is nagy álmélkodással, csodálkozva a hallottakon.

És Teherhordó Szindbád meghált otthon, majd reggeli imádsága után elment Tengerjáró Szindbád házába, ahol a társaság már gyülekezett. Mikor mind együtt voltak, Tengerjáró Szindbád megint mesélni kezdett.

Tartalom

Szindbád hetedik útja

- Halljátok, ó, barátaim - szólott Tengerjáró Szindbád - hogy amikor visszatértem hatodik utazásomból, és folytattam régi életmódomat, vígságban, örömben, kedvtelésekben és mulatozásban: így éltem jó ideig háborítatlan örömben és boldogságban, éjjel-nappal. Bőséges nyereséget, nagy hasznot is szereztem magamnak. De a lelkemben megint csak felébredt a vágy, hogy vándorolva megcsodáljak idegen városokat, bejárjam a tengereket, kereskedőkkel társuljak, és új dolgokat ismerjek meg. Összecsomagoltam hát tengeri útra alkalmas bálákat, csupa értékes árut, és Bagdadból Basrah városába indultam. Ott megláttam egy útrakész hajót, és benne előkelő kalmárok társaságát. Hajóra szálltam, barátságot kötöttem velük, és elvitorláztunk.

A legnagyobb boldogságban és örömben folyt utunk, utazásról, mesterségünkről társalogtunk egymással. Amint ilyen békességben utaztunk, íme, hirtelen szélvihar kerekedett a hajó orrának irányából, és heves zápor szakadt ránk. Egészen átáztunk mi is, báláink is. Erre betakartuk báláinkat nemezzel és vászonnal, mert féltünk, hogy az eső megrontja áruinkat. Könyörögni kezdtünk Allahhoz, hogy fordítsa el tőlünk a csapást, amely ránk zúdult. Ezután a hajó kapitánya fölkelt, megszorította övét, feltűrte köntösét, és felmászott az árbocra. Jobbra-balra fordította tekintetét, majd lenézett a hajó népére, csapdosni kezdte arcát, és tépdesni szakállát. így szóltunk hát hozzá:

- Jaj, mester, mi történt?

Ő pedig így felelt:

- Kérjétek Allahot, hogy mentsen meg a veszedelemtől, amibe jutottunk. Sírjatok és vegyetek búcsút egymástól, mivel tudjátok meg, hogy a szél ellenünk fordult, és a világ legtávolibb tengerére vetett

bennünket.

A kapitány aztán lekúszott az árboc tetejéről, kinyitotta ládáját, vászonzacskót vett elő, és kibontotta. Hamuszerű port szórt ki belőle, ezt vízzel megnedvesítette, várakozott kicsit, majd megszagolta. Ezután kis könyvet vett elő ládájából, olvasott belőle, és így szólt hozzánk:

- Tudjátok meg, ó, utasok, ennek a könyvnek csodálatos varázsereje van; most azt jelzi, hogy aki a tengernek erre a tájára vetődik, nem menekül ki belőle, hanem elpusztul. Mivel ezt a tájat úgy hívják, hogy Királyok Égöve, és itt van a sírja Salamonnak, Dávid fiának - békesség legyen mind a kettőjükkel! - és ebben a sírban óriási és szörnyűséges kígyók vannak. Bármiféle hajó érkezik erre a vidékre, odaúszik hozzá a tengerből a nagy hal, és elnyeli mindenestül.

Mikor mi a kapitánynak ezeket a szavait meghallottuk, igen elcsodálkoztunk. Még be sem fejezte beszédét, és íme: a hajó egyszerre felemelkedett velünk, aztán megint lefelé süllyedt. Olyan robajt hallottunk, mint a mennydörgés és majd holttá váltunk, mivel biztosak voltunk benne, hogy végünk van. És íme: a nagy hal már közeledett is hajónk felé. Akkora volt, akár egy magas hegy és rémületbe ejtett bennünket. Keserves zokogással sirattuk magunkat, és készültünk a halálra. Csak néztük a nagy halat, bámultuk rettentő testét, amikor észrevettük, hogy egy másik nagy hal is tart felénk. Annál szörnyűbbet, nagyobbat nem láttunk soha. Elbúcsúzkodtunk, és sirattuk magunkat, de íme: egy harmadik hal is közeledett. Ez még nagyobb volt, mint a korábbiak. Ekkorra már egészen elvesztettük eszünket és értelmünket, lelkünk elhalt a szörnyű ijedelemben és rémületben. A három nagy bal keringeni kezdett a hajó körül, és a harmadik alámerült, hogy elnyelje a hajót mindenestül.

De hirtelen nagy szél kerekedett, a hajó felemelkedett, egy nagy sziklára hullott és darabokra forgácsolódott szét. Gerendái szert hullottak és a bálák mind, meg a kereskedők meg a többi utasok a tengerbe merültek. Minden ruhát ledobtam magamról, csupán egyetlen kötőt tartottam magamon, úsztam egy ideig, mígnem elértem egy hajógerendát. Felkapaszkodtam rá, és magamhoz öleltem. A szél

meg a hullámok játszottak velem, én meg csak kapaszkodtam a gerendába. Ide-oda dobáltak a hullámok, a legkeservesebb nyomorúság és félelem éhség és szomjúság kínozott. Vádolni kezdtem magam azért, amit cselekedtem, fáradt lelkem nyugalom után sóvárgott, és így szóltam magamban:

- Ó, Tengerjáró Szindbád, nem tersz te meg soha. Mindig csak viszontagságokat és fáradalmakat szenvedsz, mégsem bántad meg, hogy tengereken utazol, és ha azt mondtad, hogy bánod, akkor hazudtál. Hát most csak tűrj mindent, ami ér, mivelhogy megérdemelsz mindent, ami veled történik.

De harmadnapra elértem egy lombos fákban, hűs forrásban gazdag nagy szigetre. Ettem, ittam, élveztem a gyümölcs ízét, és szürcsöltem a patak vízét, mígnem felüdültem, lelkem feléledt, testem megerősödött, és keblem tágult.

Végigjártam a szigetet. A túlsó felén nagy, édesvízű folyót pillantottam meg.

Eszembe jutott a tutaj, amelyen régebben hajóztam, és azt mondtam magamban:

- Ahhoz hasonló tutajt kell csinálnom, talán kiszabadulok ebből a helyzetemből is. Ha így megmenekszem, és vágyam teljesül: istenhez fordulok - magasztaltassék a neve! - szánva-bánva, hogy útra keltem; ha pedig elpusztulok, szívem megszabadul a viszontagságoktól és keservektől. Aztán nekiálltam, szálfákat gyűjtöttem. Drága szantálfát, amelynek nincs párja; de én nem ismertem fel. Együvé gyűjtvén a szálfákat, ágakat és indákat kötélszerűen összesodorva, összekötöztem velük a tutajt. Felszálltam a tutajra, s lefelé úsztam a folyón, mígnem elértem a sziget másik végére. Aztán azt is elhagytam és hajóztam egy napot, két napot, három napot a sziget elhagyása után. Majdnem mindig aludtam, egész idő alatt nem ettem semmit, de ha megszomjaztam, ittam a folyó vízéből.

Olyan voltam, akár egy kábult madárfióka, végső kimerültségemben, éhségemben, félelmemben, amíg csak a tutaj el nem ért velem egy magas hegyhez, amelybe a folyó beletorkollott. Ezt megpillantván, aggódni kezdtem életemért, mivelhogy eszembe jutott, milyen nehézségeket szenvedtem tutajommal az előbbi utazásomban. Meg akartam állítani a tutajt, hogy kiszálljak róla a hegyoldalra. De a víz sodra elragadott, és vitte magával a tutajt, engem meg rajta. Sodródtam a hegy belseje felé. Ezt látva biztos voltam vesztemben. De a tutaj továbbhaladt, és nemsokára tágas helyre ért. És íme: nagy völgybe jutottunk, azon keresztül zúgott a folyó, olyan hatalmas hangon, akár a mennydörgés, és olyan sebességgel, akár a szél. Megragadtam a tutaj szélét; féltem, hogy leesem róla, mert a hullámok jobbra-balra dobáltak a folyó hátán. A tutaj meg továbbrohant a víz sodrával a völgy vége irányában. Nem tudtam megfékezni, sem a parthoz nem tudtam irányítani.

Végül is egy pompás, jól épített, és népes városhoz ért velem a tutaj. És mihelyt az emberek észrevették, hogy a folyó közepén tutajt sodor a víz, hálót meg kötelet vetettek felém, és partra vontatták járművemet.

Úgy estem közéjük, akár a halott. Elcsigázottan éhségtől, álmatlanságtól és félelemtől. A tömegből egy idős ember, méltóságos külsejű sejk közeledett felém, és több szép ruhadarabot adott rám. Én pedig, amiképpen a szemérem parancsolja, befödtem meztelenségemet. Majd fürdőbe vezetett, erősítő italokat és finom illatszereket hozott. Amikor a fürdőből kijöttünk, elvitt házába. Családja pedig örvendezett jöttömön. A főhelyre ültetett, és dús lakomát készített részemre: ettem hát, míg jól nem laktam. Azután szolgái meleg vizet hoztak elém, megmostam kezemet, rabnői pedig selyemtörülközőt hoztak, megtöröltem kezemet és számat.

Ekkor a sejk fölkelt, és külön helyet jelölt ki számomra háza egy részében, meghagyván szolgáinak és rabnőinek, hogy szolgáljanak ki és járjanak kezemre, minden kívánságomban. Ezek nagy szolgálatkészséggel viselték gondomat, így éltem a vendégszerető házban három napig. Jó evés-ivás és édes illatok élvezetében, mígnem

lelkem újra megerősödött, félelmem eloszlott, szívem megnyugodott, és elmémet kellemes, jó érzés hatotta át. A negyedik napon odajött hozzám a sejk és így szólt:

- Társaságod felvidított bennünket, ó, fiam. Volna-e most kedved felkerekedni, és eljönni velem a folyó partjára, onnan le a piacra, és eladni portékádat? Az árán majd vásárolsz magadnak olyasmit, amivel kereskedhetel.

Erre kicsit eltöprengtem, és így szóltam magamban:

- Honnan van nekem portékám, és házigazdám szavainak mi az értelme?

A sejk pedig ezt mondta:

- Fiam, ne aggódjál, és ne töprengj, hanem kelj fel, és gyere velünk a piacra, ha látjuk, hogy akad vevő, aki jól megfizeti az áruidat, én átveszem az árát a te javadra, de ha nem kínálnak érte annyit, amennyit elegendőnek találsz, elhelyezem áruidat az én raktáraimban, addig, amíg az adásvétel napja el nem érkezik.

Gondolkodtam a dolgon, és azt mondtam magamban:

- Cselekedjél az ő akarata szerint; majd meglátod, miféle árukról van szó.

Így szóltam hozzá:

- Hallom és engedelmeskedem, ó, sejk, és amit te cselekszel, áldás lesz azon, és lehetetlen bármiben is ellenkeznem veled.

Elmentem hát vele a piacra, és látom, hogy szétszedte a tutajt, amelyen érkeztem. A tutaj szantálfából való volt. A sejk megbízta a kikiáltót, hirdesse ki, hogy eladó. A kereskedők odasereglettek és megkezdődött a versengés. Ezer aranyig verték fel a vételárat. Ekkor beszüntették az árverést, a sejk pedig hozzám fordult és így szólt:

- Hallgass ide, fiam: a te árudnak a mostani időkben ez az ára. El akarod adni ezen az áron, vagy inkább vársz még? Mert én megőrzöm számodra.

Így feleltem:

- Ez az ügy a te ügyed és tedd azt, amit akarsz.

Erre megkérdezte:

- Mondd, fiam: eladod nekem ezt a fát, száz arannyal többért, mint amennyit a kereskedők ígértek?

Azt feleltem:

- El, máris eladtam neked, és meg is kaptam az árát.

Ő akkor megparancsolta a legényeinek, hogy hordják be a fát a raktárába. Aztán visszamentem vele a házába, leültünk, leszámolta kezemhez a fa teljes árát, zacskóba rakta a pénzt, és aztán a zacskókat

lezárta vaslakattal és átadta nekem a kulcsot.

Jó pár nap elteltével a sejk így szólt hozzám:

- Kedves fiam, javallok neked valamit, remélem, teljesíted óhajomat.

Megkérdeztem:

- Miről van szó?

Így felelt:

- Én már megöregedtem, és nincs fiúgyerekem. De van egy leányom, korra fiatal, alakja sudár, kincsekben, bájakban gazdag. Szeretném, ha feleségül vennéd, telepedjetek le a mi vidékünkön, én pedig rád ruházom minden tulajdonomat, mindent, ami az enyém. Megöregedtem, töltsd be te a helyemet.

Hallgattam, semmit se szóltam. Ő pedig így folytatta:

- Fogadd meg, ó, fiam, amit mondok neked, mivelhogy csak a javadat kívánom. Ha engedsz óhajomnak, összeházasítlak leányommal, fiammá fogadlak és minden, ami a tulajdonom, a tied lesz. De ha kereskedni akarsz és visszatérni a hazádba, senki sem akadályoz meg benne; tiéd a döntés joga. Tedd hát azt, amit kívánsz, és amit jónak látsz.

Így feleltem:

- Allahra, ó, sejk, olyan lettél számomra, mintha atyám volnál: sok borzalmat átszenvedtem; ítéletem, tudásom meggyöngült: a te akaratodon áll, hogy úgy cselekedjél, amint jónak látod.

Ekkor a sejk megparancsolta szolgáinak, hívják el a kádit és a tanúkat. El is hívták, és a sejk hozzám adta leányát. Nagy mulatságot, ünnepséget rendezett számunkra, és mikor bevezetett leányához, láttam, hogy végtelenül szép, gyönyörű, arányos növésű. Tele volt csodálatos ékszerekkel, gazdag volt ruházata, drágakövekkel, aranydíszekkel, értékes gyöngynyakékekkel és egyéb kincsekkel, amelynek értéke millió aranyra is rúgott, de felbecsülni nem is lehetett.

Mihelyt megpillantottam, megtetszett nekem. Kölcsönösen megszerettük ezután egymást, és vele maradtam jó ideig végtelen örömben és boldogságban. Apját aztán magához szólította Allah, mi pedig eltemettük. Én birtokosa lettem minden jószágának, egész szolgahada, cselédsége az én hatalmamba jutott. A kereskedők pedig beiktattak az ő hivatalába, mert ő volt a főnökük és senki sem vásárolhatott, csak az ő tudtával és beleegyezésével, mivelhogy ő volt a sejkjük. Most pedig én kerültem a helyére.

Hozzáláttam, hogy pénzzé tegyem a sejk áruit, egyiket a másik után, és utána nézzek valakinek, aki útra indul ebből a városból, hogy vele mehessek. És amíg evvel foglalatoskodtam, megtudtam, hogy egy csapat városbeli ember útra szeretne kelni, de nem talál hajót magának. Ezért fát vásároltak, és nagy hajót ácsoltak. Én bejelentettem, hogy velük tartok, és megfizetem nekik az egész költséget. Aztán hajóra szálltam feleségemmel és minden javammal, egyéb tulajdonaimat és birtokaimat otthagyva, haladtunk szigetről szigetre és tengerről tengerre.

A szél és az út kedvezett nekünk, épségben megérkeztünk Basrah városába. Ott nem időztem, hanem helyet váltottam egy másik hajóra, arra átraktam mindent, ami velem volt, és Bagdad városába tartottam. Hazatértem, beléptem otthonomba, viszontláttam családomat,

pajtásaimat és barátaimat. Minden javamat, ami velem volt, tárházaimba raktároztam. Családom kiszámította, meddig voltam oda hetedik utazásomon: bizony huszonkét esztendeig! Már le is tettek minden reményről, hogy valaha is visszatérek.

De hogy visszatértem közéjük és elmeséltem élményeimet, mi minden ért engem: mindnyájan nagy álmélkodással csodálkoztak a hallottakon, és szerencsét kívántak megmaradásomhoz. Én pedig megfogadtam, hogy nem utazom soha többé se vizén, se szárazon az után a hetedik kóborlásom után, amelyen úgy megkínlódtam, megszenvedtem, hogy kalanddal torkig lettem.

Ó, Teherhordó Szindbád, vésd jól emlékezetedbe, mi minden történt, mi minden esett meg velem, hogy folytak dolgaim. És Teherhordó Szindbád így szólt a Tengerjáró Szindbádhoz:

- Az istenre kérlek, bocsásd meg, ha valamit véteni találtam volna ellened!

És soká éltek egymás társaságában, öröm, vigasság, boldogság közepette, amíg el nem jött értük szüntetője jajnak-bajnak, elmetszője víg kacajnak, erős várnak feldöntője, sírveremnek megtöltője, eggyé forrtnak szétválása: az elmúlás zord kaszása.

Tartalom

Ali baba és a negyven rabló

Élt Perzsia egyik városában két testvér. Az egyiknek Kászim, a másiknak Ali Baba volt a neve. Kászim gazdag nőt vett feleségül, aki boltot, nagy áruraktárt és sok földbirtokot örökölt a szüleitől, úgyhogy Kászim a város leggazdagabb emberei közé számított. Bezzeg Ali Baba szegény nőt vett feleségül, és szegényesen is élt. Azzal szerezte meg mindennapi kenyerét, hogy fát vágott a közeli erdőben, ezt szamarain a városba vitte, és ott eladta.

Történt egyszer, hogy Ali Baba, amikor az erdőn fát vágott, látja, hogy a közelben nagy porfelleg támad. A felleg egyre közeledett. Nemsokára egy lovascsapat bontakozott ki belőle, és mert Ali Baba attól félt, hogy ezek a lovasok rablók, sorsukra bízta szamarait, ő maga pedig egy fára mászott, és sűrű lombos ágak között kényelmesen elrejtőzött. A fa egy szikla tövében állott, amely magasabb volt a fánál, meredek, hogy arra semmiképpen sem lehetett feljutni.

A lovasok nagy szál, felfegyverzett emberek voltak, szám szerint éppen negyvenen. Ali Baba most már nem is kételkedett abban, hogy ezek rablók. Valóban, azok is voltak, de ezt a környéket nem háborgatták, jó messzire innen űzték mesterségüket: ez csak gyülekezőhelyük volt. A szikla tövében megállottak, lovaikat lekantározták, abrakos tarisznyát húztak a lovak fejére, aztán letették a földre úti tarisznyájukat. Ezek a tarisznyák olyan nehéznek látszottak, hogy Ali Baba azt hitte, csak arany és ezüst lehet bennük, semmi más,

A rablókapitány most a sziklához közeledett; éppen a mellett a fa mellett haladt el, amelyen Ali Baba rejtőzködött. Néhány bokron átgázolt, majd megszólalt:

- Szézám, nyílj ki!

A sziklában kinyílt egy ajtó, azon át beléptek az emberei, ő maga is utánuk. Aztán az ajtó bezáródott. A rablók sokáig maradtak a sziklában, de végre ismét nyílt az ajtó, most a kapitány lépett ki elsőnek és a negyven rablót elvonultatta maga előtt, majd így szólt:

- Szézám, zárulj!

Erre az ajtó bezáródott. Ekkor valamennyien felkantározták lovukat, és ugyanazon az úton, amelyen idejöttek, elvágtattak.

Ali Baba jó sokáig várt, amíg a rablók messzire eltávolodtak, aztán szép lassan leereszkedett a fáról, az ajtó elé lépett, amelyet egy sűrű bokor egészen elrejtett, és miként a rablókapitány, szólt ő is:

- Szézám, nyílj ki!

Az ajtó azonnal kinyílt, és Ali Baba világos barlangba lépett, amely felülről kapta a napfényt. A tágas barlangban rengeteg élelmiszer, drágábbnál drágább áruk, selymek és brokátok, pompás szőnyegek hevertek nagy halmokban. Ali Babát azonban egy vertarany- és ezüsthalom vonzott a leginkább, amelynek egy része bőrzsákokban volt elhelyezve. Annyi mindenféle volt itt és oly nagy mennyiségben, hogy Ali Baba azt hitte: évszázadok óta gyűlt, halmozódott össze. Nem nyugtalanította, hogy az ajtó bezáródott mögötte, mert már ismerte a titkát, hogyan lehet ismét kinyitni. A zsákokban levő vertaranyból fölszedett annyit, amennyiről gondolta, hogy a szamarai elbírják. Amidőn aztán ezeket felrakta a szamarakra és a drága rakomány fölé még fát is tett, nehogy valaki észrevegye, mit visz, odaszólt az ajtónak:

- Szézám, nyílj ki!

Az ajtó azonnal kinyílt, majd, amikor Ali Baba kilépett, mindjárt becsukódott utána.

Szép csendesen visszament a városba, a fát lerakta az udvaron, a zsákokat pedig bevitte a szobába. Amikor a felesége meglátta a tartalmát, nagyon megijedt. Első pillanatban azt hitte, hogy férje lopta ezt a rengeteg aranyat, de Ali Baba megnyugtatta az asszonyt, töviről hegyire elbeszélte, hogy hol és hogyan szerezte. Az asszony, amikor magához tért a csodálkozásból és az ijedtségből, igen-igen örült a nagy szerencsének, és szerette volna az aranyat egy halomban látni. De Ali Baba azt mondta, hogy mielőbb gödröt kell ásni, és el kell rejteni.

- Mégis - mondta az asszony - jó volna tudnunk, mennyi aranyunk van, mielőtt elrejtjük. Amíg te a vermet ásod, én átmegyek a szomszédhoz, vékát kérek, és azzal lemérjük a pénzt.

Semmiképpen sem akart ehhez hozzájárulni Ali Baba, de végre is engedett, hadd teljék kedve az asszonynak. De erősen lelkére kötötte, hogy a titkot valahogy el ne árulja.

Az asszony a sógorasszonyához, Kászim feleségéhez ment vékáért. A sógorasszony adott is neki vékát, mivel azonban tudta, hogy Ali Baba oly szegény, akár a templom egere, kíváncsi volt, vajon miféle gabonát mérnek a vékával, és a véka fenekét, mielőtt átadta volna, nagy hirtelen bemázolta szurokkal.

Eközben Ali Baba megásta a vermet, aztán ketten lemérték az aranyat. Bizony nagyon meg voltak elégedve, mert rengeteg aranyat temettek a verembe. Az asszony ezután visszavitte a vékát, és szertelen nagy örömében nem vette észre, hogy egy arany a véka fenekéhez ragadt.

Bezzeg szeme-szája tátva maradt Kászim feleségének, amikor a véka fenekén az aranyat meglátta. Valósággal elsárgult az irigységtől és magánkívül kiáltotta:

- No lám, ezek a szegény ördögök vékában mérik az aranyat! Vajon hol szerezték?

Este, amidőn Kászim hazajött az üzletből, a felesége közölte vele a nagy csodát. S Kászim is, ahelyett, hogy örült volna testvére szerencséjének elkékült az irigységtől, egész éjjel nem bírta lehunyni a szemét. Reggel aztán jó korán meglátogatta Ali Babát, és keserű szemrehányással illette, hogy titokban tartja a gazdagságát.

Ali Baba rettenetesen megijedt, amikor Kászim megmutatta az aranyat. Mit tehetett egyebet, elbeszélte a testvérének, hogyan jutott a pénzhez. Aztán megígérte, hogy osztozik vele, csak tartsa titokban a dolgot.

- Az osztozás magától értetődik - monda Kászim - de én azt is akarom tudni, mégpedig pontosan, hol található a kincs, hogy aztán onnét, ahányszor akarom, aranyat és miegyebet hozhassak. Ha vonakodol megmondani, a törvényszéken feljelentelek.

Ali Baba pontosan leírta, hol található a kincs, és milyen szóra nyílik és záródik az ajtó.

Másnap reggel Kászim tíz öszvért megterhelt nagy ládákkal, ment egyenest a kincset rejtő sziklához, és így szólt az ajtó előtt:

- Szézám, nyílj ki!

Nyílt az ajtó tüstént, Kászim belépett, és az ajtó bezáródott mögötte. Sokkal nagyobb kincshalmokat talált, mint amekkorát Ali Baba elbeszélése nyomán sejtett, hamarosan megtöltött egy zsákot, és vitte az ajtóhoz. Minthogy azonban minden egyébre többet gondolt, csak a

legfontosabbra nem: elfeledte, miféle szóra nyílik az ajtó. A »Szézám« egy gabonafajtának a neve, Kászim tehát sorba mondogatott »árpát«, »rizst«, »búzát«, de az ajtó zárva maradt, mivel az igazi szót nem találta meg.

Rettenetes félelem szállotta meg Kászim lelkét, és a boldogtalan mennél erősebben, kétségbeesettebben akarta visszaidézni emlékezetébe a »szézám« szót, annál erősebben megzavarodott. Magánkívül, eszeveszetten dobta le a zsákot, nagy léptekkel járt-kelt a barlangban, és most már semmi ingere nem volt rá annak a rengeteg kincsnek, amit körös-körül látott.

Délfelé a rablók visszatértek barlangjukba. Amikor a szikla előtt megpillantották a tíz öszvért, mind a tízet elhajtották onnét, és utánuk lovagoltak, hogy a gazdájukat is megtalálják. A kapitány és néhány társa azonban nem ment az öszvérek után, hanem kivont karddal az ajtó elé lépett. Az ajtó a kapitány szavára azonnal kinyílt, s a rablók ott találták Kászimot. Nem tudták elképzelni, hogyan jutott be a barlangba, mivelhogy azon a nyíláson, amelyen át a világosság beárad, a barlang megközelíthetetlen volt. Arra nem is gondoltak, hogy valaki megtudta az ajtó titkát.

A kapitány, amint megpillantotta Kászimot, kardjával összevissza vagdalta, s egy hatalmas csapással egyik karját is levágta. Szörnyethalt Kászim, és a rablók elhatározták, hogy holttestét a barlangban felakasztják, elrettentő például mindazoknak, akiknek még valaha bátorságuk lesz arra, hogy oda belépjenek. Úgy tettek, ahogy elhatározták, aztán eltávoztak.

Minthogy Kászim még éjfélkor sem került haza, felesége szörnyen aggódni kezdett és ugyancsak megbánta, hogy érdeklődött Ali Babáék dolga iránt. Nem mert hangosan sírni és panaszkodni, hiszen a titkot meg kellett őriznie a szomszédság előtt. Kora reggel azonban elment Ali Babához, megkérte, nézzen utána, mi történt a fivérével. Ali Baba tüstént elment három szamárral a sziklához. Nagy rémületére vérnyomot fedezett fel az ajtó előtt.

Amint az ajtót kinyitotta, először is fivérének holtteste és levágott karja tűnt a szemébe. Gyorsan lepedőbe takarta a holttestet, rátette az egyik szamárra és fával betakarta. A másik két szamarat arannyal terhelte meg és ezt szintén betakarta fával. Hazaérkezve, az arannyal megrakott szamarakat a feleségére bízta, hogy szedje le róluk a terhet, a harmadik szamárral a sógorasszony udvarába ment, és kopogtatott az ajtón.

Morgiána, a sógorasszony rabszolganője nyitott ajtót. Ez a Morgiána rendkívül okos és ügyes nő volt, és ravaszságával túljárt másoknak az eszén. Ali Baba, amikor a fát lerakta a szamárról, félrehívta Morgiánát, és így szólt hozzá:

- Hallod-e, Morgiána, mélységes hallgatást kívánok tőled, mert ez nemcsak az én érdekem, hanem az asszonyod érdeke is. Ebben a lepedőben a gazdád holtteste van. Úgy kell őt eltemetnünk, mintha természetes halállal halt volna meg. Értetted?

Ekkor Ali Baba bement sógorasszonyához, és mindent elbeszélt neki.

- Nagy okod van a szomorúságra - fejezte be elbeszélését Ali Baba - de a szerencsétlenségen már változtatni nem lehet. Mindenekelőtt arra kell gondolnunk, hogy ez a dolog titokban maradjon, és még sejteni se sejtse egy fia lélek, hogy az urad nem természetes halállal halt meg.

Amint Ali Baba hazatért, Morgiána elment a gyógyszerészhez, aki a közelben lakott, és bizonyos orvosságot kért tőle, veszedelmes betegség gyógyítására. A gyógyszerész adott orvosságot, és arra a kérdésre, hogy ki a beteg Kászim házában, Morgiána azt felelte, hogy gazdája: egy idő óta sem beszélni, sem enni nem tud. Másnap reggel ismét elment ugyanahhoz a gyógyszerészhez és most olyan orvosságot kért, amilyet csak a legrendkívülibb esetben szoktak használni.

Következő nap virradatkor a piacra ment Morgiána. Ismert ott egy

öreg becsületes csizmadiát, aki a műhelyét mindig a legkorábban nyitotta ki. Köszönt az öregnek, aztán egy szót se szólt többet, csak a markába nyomott egy darab aranyat. A csizmadia, aki városszerte ismeretes volt vidám, tréfás természetéről, megkérdezte: mit csináljon ezzel a pénzzel? Morgiána arra kérte, az öreget, hogy vegye magához minden szerszámját, menjen vele, azt azonban előre megmondja, nagy egy bizonyos helyen beköti a szemét, úgy vezeti tovább. Az öreg ebbe nem akart beleegyezni, mert azt hitte, valami különös dolgot kíván tőle Morgiána. De Morgiána még egy aranyat nyomott a markába, és szóval is igyekezett megnyugtatni, hogy semmi törvényelleneset nem kíván tőle.

Kissé megnyugodott az öreg, tovább ment Morgiánával, aki aztán egyszerre csak megállott, bekötötte az öreg szemét, s úgy vezette holt gazdája házához.

Itt aztán azt mondta:

- Itt van, öreg, ez a holttest és ennek a levágott karja. Ezt a levágott kart úgy varrd vissza, hogy a varrást ne lehessen észrevenni rajta, akkor aztán ismét kapsz egy aranyat.

Az öreg csizmadia teljesítette Morgiána kívánságát, meg is kapta az aranyat, meg kellett azonban esküdnie, hogy ezt senkinek el nem árulja. Aztán ugyanazon a módon, ahogy idejöttek, visszavezette az öreget.

Nem sok idő múlva a negyven rabló ismét visszatért a barlangba. Nagy csodálkozással látták, hogy a holttest eltűnt, és az arannyal telt zsákok is erősen megfogyatkoztak.

- Most már bizonyos - mondotta a kapitány - hogy az a tolvaj, akit mi megöltünk, ismerte az ajtónyitás titkát, de ismernie kell egy másiknak is, aki a holttestet innét elvitte. Az elsővel már végeztünk, most majd a

másodikkal számolunk le. Valamelyikünknek idegen utas ruhájában be kell mennie a városba, ott aztán érdeklődjék, vajon mit beszélnek annak az embernek a haláláról, akit mi öltünk meg. Meg kell tudnunk, ki volt ez az ember és hol lakott.

Mindjárt ajánlkozott egy rabló, hogy ő mindezt kinyomozza. Még akkor éjjel útnak indult a város felé, virradatkor meg is érkezett. A piacon még csak egyetlenegy bolt volt nyitva, mégpedig az öreg foltozó csizmadiáé.

A rabló belépett hozzá, és üdvözlés után így szólt:

- Ugyancsak korán fogsz munkába, öreg. Lehetetlen, hogy a te korodban a szemed elég erős legyen ahhoz, hogy pitymallatkor foltozó munkát végezzél.

- Akárki vagy - felelte a csizmadia - azt már látom, hogy nem ismersz engem. Azt eltaláltad, hogy öreg ember vagyok, de azt nem, hogy nekem milyen nagyszerű szemem van. Olyan szemem van nekem, hallod-e, hogy még nem is, oly rég egy halottnak a karját is fölvarrtam, mégpedig olyan helyen, ahol nem volt világosabb, mint most itt.

Hej, megörült a rabló! No lám, mindjárt talált egy embert, aki útba igazíthatja.

- Egy halottnak a karját? - kérdezte csodálkozva. - És miért varrtad föl? Nem csak álmodtad?

- Nem, nem - felel az öreg - jól tudom, mit beszélek, de azt is tudom, hogy te engem szóra akarsz bírni, ez azonban nem sikerül neked.

Ekkor a rabló kivett a zsebéből egy aranyat, és azt mondta az öregnek:

- Eszembe se jut, hogy titkod iránt érdeklődjem, ámbár biztosítalak, hogy abból semmit ki nem fecsegnék. Mindössze annyit kérek tőled, mutasd meg azt a házat, vagy írd le, ahol a halott karját visszavarrtad.

- Ha szívesen meg is tenném - mondá a csizmadia - lehetetlen volna, mert egy bizonyos helyen bekötötték a szememet, nem láttam hát, milyen úton vezettek el a házhoz.

- De legalább vezess el oda, ahol a szemedet bekötötték - mondta a rabló. - Ott én is bekötöm a szemedet, s körülbelül mégis emlékeznél, hogy merre vezettek. Minthogy azonban a szolgálatért jutalom jár, íme még egy aranyat adok neked.

A csizmadia igen örült a második aranynak is, s a jelzett módon csakugyan elérkeztek Kászim házához. A rabló krétával megjegyezte a ház kapuját. Arra a kérdésre azonban, hogy ki lakik ott, a csizmadia nem tudott felelni, minthogy nem volt ismerős abban a városnegyedben.

A rabló visszament az erdőbe, értesítette társait, hogy mit végzett. Alig távozott, Morgiána észrevette az ajtón a jelt, sokáig vizsgálgatta, aztán ezt mondta magában: »Vagy tréfát akar űzni valaki, vagy valami gonoszságot művelni. Akár így, akár úgy, nem árt az óvatosság«. Azonnal krétát vett elő és három egymás után következő kaput, amelyek tökéletesen hasonlók voltak az ő házuk kapujához, megjegyzett ugyanazon a helyen, ugyanazzal a jellel anélkül, hogy valaki észrevette volna.

A rablók pedig elhatározták, hogy hamarosan jól felfegyverkeznek, és álruhában egyenként a városba mennek, ott a piacon gyülekeznek, miközben a kapitány a hírszerző rablóval megkeresi a házat. De ugyancsak nagy zavarban volt a hírszerző rabló, amidőn a kapitányt a

megölt Kászim házához vezette: minden kapun ugyanazt a jelet találta! Mennyre-földre esküdözött, hogy ő csak egyetlenegy házat jegyzett meg.

Mit tehetett egyebet a kapitány, visszatért bandájával az erdőbe és másnap más hírszerzőt választott. Az is elment a foltozó csizmadiával a házhoz és vörös krétával jegyezte meg a kapuját. Ám Morgiána ezt is észrevette, s ismét meghiúsította a rablók tervét. Ezután már a kapitány maga vállalkozott arra, hogy megnézze, és megjegyezze azt a házat.

Őt is odavezette a foltozó csizmadia, ő azonban nem jegyezte meg semmivel a ház ajtaját, hanem többször fel és alá sétált a ház előtt, alaposan megnézte, hogy soha de soha el ne felejtse. Majd visszament az erdőbe s megparancsolta embereinek, hogy oszoljanak el a szomszédos falvakban, vásároljanak tizenkilenc öszvért, és ezenkívül negyven nagy, bőrből készült olajtömlőt. A tömlők közül csak egyet töltsenek meg olajjal, a többit hagyják üresen.

Három nap alatt a rablók teljesítették a kapitány parancsát. Akkor aztán minden üres tömlőbe egy-egy felfegyverzett rabló rejtőzött el. Amikor minden rendben volt, a kapitány az ő öszvéres csapatával elindult a városba. Alkonyatkor érkeztek meg. Egyenesen Kászim házához ment, ahol most Ali Baba lakott a sógorasszonyánál. Ali Baba éppen az ajtó előtt ült, a rablókapitány üdvözölte és így szólt:

- Uram, amint látod, olajat szállítok, mégpedig messze földről, hogy holnap reggel eladjam a piacon. Minthogy azonban már késő, nem tudom, hol találhatok szállást. Igen hálás lennék, ha szállást adnál éjszakára.

- Istené a szállás - felelte Ali Baba. A kapitány öszvéreivel bement az udvarra. Ali Baba nyomban szólította rabszolgáját és megparancsolta neki, hogy az öszvérekről szedje le a terhet, vezesse őket az istállóba, adjon nekik szénát és árpát. Aztán a konyhába ment, szólt Morgiánának, hogy az újonnan érkezett vendégnek gyorsan készítsen

jó vacsorát, és vessen ágyat az egyik szobában.

A kapitány, aki az éjszakát a szabad ég alatt akarta tölteni, kénytelen volt a házban hálni, de azalatt, amíg Ali Baba a konyhában volt, hogy Morgiánával egyet-mást megbeszéljen, kiment az udvarra, azzal az ürüggyel, hogy megnézi az istállóban öszvéreit.

Ali Baba megparancsolta Morgiánának, hogy készítse elő fürdőruháját, mert másnap korán fürdőbe akar menni, aztán gondoskodjék jó húslevesről, hogy mire a fürdőből visszajön, kész legyen. Ezalatt a kapitány végigment a tömlőkön az elsőtől az utolsóig, és odasúgta embereinek:

- Ha a hálószobámból kis kövecskéket dobok le, azonnal hasítsátok fel a tömlőt, és másszatok ki belőle, aztán mindjárt ott leszek én is.

Ezalatt Morgiána rendbe hozta a fürdőruhát, egy vízzel telt fazekat pedig a tűzre tett. Miközben ezzel foglalkozott, a lámpa hirtelen kialudt. Véletlenül az egész házban nem volt egy csepp olaj, sem egyéb világító készség. No, most mit csináljon? Eszébe jutott, hogy az egyik tömlőből kaphatna egy kevés olajat és ment is mindjárt az olajoskorsóval. Ám: amidőn az első tömlőnél megállott, a rabló, aki ebben a tömlőben rejtőzködött, azt kérdezte egész halkan, szinte suttogva:

- Itt az idő?

Morgiána első pillanatban szörnyen megrémült, de csakhamar összeszedte magát s mondotta:

- Még nincs, majd később.

Így tett minden tömlőnél, egészen az utolsóig, melyben az olaj volt. Hirtelen megtöltötte korsóját, meggyújtotta a lámpát, majd egy nagy üsttel ismét kiment az udvarra, azt is megtöltötte olajjal. Jó nagy tüzet csinált, fölébe tette az üstöt, és mikor az olaj javában forrt, a forró olajból minden tömlőbe annyit töltött, hogy a rablók mind szörnyethaltak. Mindezt zajtalanul végezte Morgiána, aztán visszatért a konyhába, eloltotta a lámpát, és figyelt, mi történik majd az udvaron.

Nemsokáig kellett várakoznia, a rablókapitány kinyitott egy ablakot. Mivel sehol sem látott világosságot, a megbeszélés szerint jelt adott embereinek. Minthogy azonban egyik sem mozdult, lement az udvarra, aztán megállt az első tömlőnél, de amikor kérdezni akarta, hogy alszik-e, aki benne van, a tömlőből csak úgy áradt feléje a forró olaj szaga. Mindjárt sejtette, mi történt. Magánkívül szaladt egyik tömlőtől a másikhoz, véges-végig, és kétségbeesetten látta, hogy bosszúterve meghiúsult.

Mit tehetett egyebet, a kerítéskapun át a kertbe rohant és kertből kertbe szökve át, elmenekült a városból.

Morgiána hallgatózott, és várt, mígnem minden elcsendesedett, s mivelhogy kétszeresen is el volt zárva a ház ajtaja, meggyőződött ebből, hogy a rablókapitány csak a kerten át távozhatott. Az okos Morgiána boldogan feküdt le, hogy a házat és az egész családot megmentette a veszedelemtől.

Már jó magasan ragyogott a nap, amikor visszatért a fürdőből Ali Baba, és igen csodálkozott, hogy az ő vendége még nem ment a piacra. Kérdezte is Morgiánától ennek az okát, mire az Ali Babát a tömlőkhöz vezette és ott mindent elbeszélt neki.

- Életemet köszönhetem neked - mondotta Ali Baba. - Ezennel szabaddá teszlek téged, de remélem, hogy ezután is szolgálatomban maradsz. Mindenekelőtt ezeknek a zsiványoknak a holttestét temessük el egész csendben, nehogy valaki valamit észrevegyen, és fecsegni

kezdjen erről a dologról.

Hamarosan két széles gödröt ástak a magas fák alatt, és eltemették a halottakat.

Eközben a rablókapitány visszatért az erdőbe, de szörnyű haragtól háborgott a lelke, és a kincses barlangban szüntelen azon törte a fejét, miképp bosszulja meg Ali Babán társainak meggyilkolását.

Már másnap előkelő úri ruhát vett magára, bement a városba, s megszállt az egyik fogadóban. Minthogy valószínűnek tartotta, hogy az Ali Baba házában történt dolgokról városszerte beszélnek, kérdezősködött ettől is, attól is, mi újság a városban. Ám mindenről beszéltek neki, csak arról nem, ami őt különösen érdekelte.

Gondolt egyet, lovat vett, többször ellovagolt az erdőbe, és mindenféle selyemkelmét és finom fátyolkendőt vitt a fogadóbeli szobájába. Aztán kibérelt egy bolthelyiséget, éppen szemben azzal, amely egykor Kászimé volt, és ahol most Ali Babának a fia rendezett be üzletet. A rablókapitány, aki Husszein Hodzsa nevet vett fel, szokás szerint meglátogatta a szomszédos kereskedőket. Minthogy Ali Baba fia még fiatal, de műveit és igen okos ifjú volt, többször beszélgetett vele, sőt nemsokára össze is barátkoztak, és ő gyakran meghívta a fiút asztalához. A fiú beszélt erről apjának, ő maga is többször meghívta Husszeint, Ali Baba is megismerkedett vele, és szintén meghívta vacsorára. Pénteki napra hívta meg, és meghagyta Morgiánának, hogy pompás vacsorát készítsen.

Bezzeg örült Husszein, hogy végre közeledik a céljához, és itt az alkalom, hogy legnagyobb ellenségét elpusztítsa. Ám Morgiána, amikor a vacsorát bevitte, nyomban megismerte a rablókapitányt, és észrevette, hogy tőrt rejteget ruhájában.

- Ez a gazember - gondolta magában - meg akarja gyilkolni gazdámat, de én túljárok az eszén!

Mihelyt felszolgálta a vacsorát, hozzáfogott, hogy - amíg az urak esznek - végrehajtsa tervét. Ugyanekkor a rablókapitány így gondolkodott:

»Itt a kedvező pillanat, kezembe került Ali Baba. Leitatom az apát is, a fiút is. Az apát leszúrom, aztán, míg a szakácsné és a rabszolga vacsorázik, elmenekülök a kerten át.«

Ám a derék Morgiána nem engedett időt a rablónak, hogy gonosz szándékát tettre váltsa. Nem ült le vacsorázni, ehelyett hamarosan felvette táncruháját, aranyozott ezüst övet kötött a derekára és abban tőrt rejtett el. Amikor így felöltözött, szólt Abdallahnak, a szolgának:

- Vedd a csörgős tamburádat, gyerünk be és mulattassuk a gazdánkat meg vendégét.

Bementek és Abdallah tamburázni kezdett, Morgiána pedig táncra perdült. Amikor vége volt a táncnak, Morgiána tányérozott a gazdájától és a fiától meg a vendégtől. Ali Baba egy aranyat adott neki, a fia szintén. Most az idegenhez közeledett. Mikor ez a pénzes zacskóját kihúzta, hogy szintén megjutalmazza, Morgiána a tőrével hirtelen szíven döfte. Az idegen menten szörnyethalt. Ali Baba és fia elszörnyedtek Morgiána tettén, ő azonban kivette a halott övéből a tőrt és így szólt:

- Íme, lássátok, ez az ember a rablók kapitánya, aki egyszer, mint olajkereskedő bosszút próbált állni rajtad, Ali Baba!

A gazda mindennél nagyobb hálára kötelezettnek érezte magát Morgiána iránt, s ezt mondotta:

- Megígérem neked, hogy én még ennél is többet teszek érted: feleségül adlak fiamhoz.

A fiú örömmel egyezett bele, és még aznap megtartották a lakodalmat. Ali Baba, amióta testvére holttestét megtalálta, nem járt a kincses barlangban. De végre, most, egy esztendő után, elhatározta, hogy újra felkeresi a kincseskamrát.

Lóháton ment a sziklához, és sem embernek, sem állatnak nyomát sem látta a közelben. Mikor aztán a varázsszóra felnyílt az ajtó, meggyőződhetett, hogy senki se járt itt a rablók halála után, tehát az egész rablóbanda kipusztult, és ő az egyetlen, aki ismeri az ajtó titkát, övé tehát az itt elrejtett kincs! Egy átalvetős zsák volt nála, azt megtöltötte arannyal, rátette lovára, visszament a városba.

Ez időtől fogva Ali Baba és fia, akit beavatott a titkába, meg az utánuk következő utódok mind élvezték szerencséjüket, de módjával. A legnagyobb boldogságban és tiszteletben éltek, mígnem kihalt az egész nemzetség és csak a róluk szóló történet él tovább...

Tartalom

Az ébenfa ló

Valamikor réges-régen élt Perzsiában egy király, Szabur volt a neve s a legnagyobb és a legbátrabb volt korának valamennyi uralkodója között.

Ez a király, amilyen bőkezű és szánakozó volt a szegények iránt, éppoly szigorú és könyörtelen a gonosztevőkkel szemben. Rokonait gyöngéden szerette, az idegennel jól bánt, és védelemért egyetlenegy alattvaló sem fordult hozzá hasztalan.

Ennek a derék királynak volt három leánya meg egy fia. Történt egy ünnepnapon, hogy három tudós és bölcs érkezett a király városába: az egyik indiai volt, a másik görög, a harmadik perzsa. Mind a hárman megjelentek a király színe előtt, mégpedig ajándékkal. Az indiai aranyszobrot ajándékozott, a szoboralak aranykürtöt tartott a kezében.

- Ennek a szobornak az a tulajdonsága - mondotta - hogy ha kém jön a városba, azonnal belefúj az aranykürtbe. Erre a kém reszketni kezd és holtan esik össze.

- Ó, te bölcs ember - mondotta a király - ha igazat szóltál, teljesítem minden kívánságodat.

Most a görög bölcs lépett a király elé s egy ezüsttálat nyújtott át neki. A közepén aranypáva ült s körülötte huszonnégy aranycsirke.

- Ez a páva - mondotta a görög - óránként egyszer megcsipkedi egyik csirkéjét és havonként egyszer, újholdkor kinyitja a csőrét.

A görög bölcsnek is ezt mondta a király:

- Ha igazat szóltál, neked is minden kívánságodat teljesítem.

Most a perzsa került sorra. Ő egy ébenfa lovat mutatott be a királynak; pompás nyereg, kantár és kengyelvas volt a lovon.

- Ez a ló olyan fajta - szólt a perzsa - hogy mindennap egy esztendei utat tesz meg lovasával, mivelhogy ez a ló a levegőben repül.

Ámult-bámult a király és ezt mondotta:

- Ha igazat szóltál, előre biztosítalak, hogy minden kérésedet teljesítem.

A bölcsek három napig voltak a király vendégei. Eközben bebizonyosodott, hogy mindaz, amit ajándékukról mondtak, való igaz. Az aranyszobor belefújt a kürtbe, az aranypáva megcsipkedte csirkéit, a perzsa felszállt lován a levegőbe, majd leereszkedett a földre.

Szertelen nagy volt a király öröme és ígérte a három bölcsnek, hogy teljesíti a kívánságukat, bármit kérnek is.

A három bölcs a három királykisasszonyt kívánta és a király nem is utasította vissza kérésüket, feleségül ígérte leányait a bölcseknek.

A királykisasszonyok függöny mögül nézték a bölcseket. A legkisebbik

rémülten látta, hogy a perzsa legalább százesztendős vén ember, arca, homloka csupa ránc; a királykisasszony pedig a föld legszebb leánya volt. Sírva szaladt szobájába, tépte, szaggatta ruháját és oly hangosan jajveszékelt, hogy a bátyja, aki éppen útról tért haza, meghallotta. Rémülten futott be húgához és megkérdezte, mi a baja. A királykisasszony elbeszélte, mi vár rá. A királyfi nyomban apjához sietett s kérve kérte, hogy egy ajándékért ne okozzon leányainak halálos bánatot. A perzsa tudós, aki hallotta ezt, rettenetesen megharagudott a királyfira, a király pedig csak ennyit válaszolt a fiának:

- Ha láttad volna, mit tud ez a ló, nem csodálkoznál, hogy húgodat feleségül ígértem annak az embernek, aki a lovat nekem ajándékozta.

A király tüstént elővezettette a lovat. A királyfi jó lovas volt, s annyira megtetszett neki az állat, hogy menten nyeregbe pattant és a kengyelvassal oldalba bökte. Ám a ló meg sem mozdult. A bölcs erre odalépett és a királyfinak a ló jobboldalán egy csavart mutatott, amely arra szolgált, hogy a lovat a levegőbe emelje. A királyfi megnyomta a csavart és abban a pillanatban a ló csakugyan felszállott a magasba és oly szédítő gyorsasággal repült tovább, hogy csakhamar eltűnt a földön állók szeme elől. A király azonban mélységesen aggódott fiáért és megkérdezte a bölcset:

- Hogyan fogja fiam a lovat a földre irányítani?

- Felséges királyom - mondotta a bölcs - ennek a módját csak én értem; a királyfi hibája és nem az enyém, ha ítéletnapjáig sem látod őt. A büszke és gőgös királyfi lenézett engem, nem kérdezett meg, miként szállhat vissza a földre, én pedig a felszállás pillanatában megfeledkeztem arról, hogy megmondjam neki.

Rettentő haragra lobbant a király, nyomban börtönbe záratta a perzsát és mindenféle ünnepségnek véget vetettek. Az egész város a királyi családdal együtt gyászolta az elveszett királyfit.

A királyfi pedig eközben a nap közelébe emelkedett lovával. Megbánta már, hogy ilyen hebehurgyán elröppent a lóval, de azt gondolta magában, hogy az, aki csavart készített a felszállásra, talán készített másikat is, amely leszállásra kényszeríti a lovat. Keresgélni kezdett a ló baloldalán, meg is találta a másik csavart és elfordította. Abban a pillanatban a ló ereszkedni kezdett. A királyfi nemsokára egy palotát pillantott meg, gyönyörű rét közepén. Leszállott a palota erkélyére, azzal a gondolattal, hogy ott tölti az éjszakát. Éhes is volt, szomjas is volt, éhségtől, szomjúságtól el is gyengült. Körülnézett, miképpen juthatna be az erkélyről a palotába. Hamarosan talált is egy lépcsőt, azon egy fehér márvánnyal kirakott helyiségbe jutott. Aztán világosságot vett észre, mely a palota belsejéből áradt. Elindult a világosság felé. Egy ajtóhoz ért, az ajtó előtt hatalmas rabszolga feküdt és aludt. A rabszolga mellett egy asztalkán étel és ital annyi, hogy alig fért el. A királyfi félrehúzta az asztalkát, evett, ivott, mígnem jóllakott. Akkor aztán kivonta hüvelyéből az alvó rabszolga kardját és sietve továbbment. Félrehúzott egy függönyt, a mögött egy trón volt, a trón lábánál négy rabszolganő aludt. A trónon egy csodaszép alvó leány ült. Mihelyt a királyfi a közelébe lépett, a leány felébredt és megkérdezte, ki és mi ő. A királyfi megmondta és azt is elbeszélte, milyen különös módon jutott ide. A rabszolganők felébredtek a beszélgetésre, szaladtak az alvó rabszolgához, őt is felkeltették. Magánkívül szaladt a terembe és gyalázó szavakkal illette a királyfit. A királyfi azonban kardot rántott, mire a rabszolga elinalt, hogy jelentse a királynak, mi történt.

Berohant a király a királykisasszony szobájába s szörnyű haragjában szidalmazta és kardjával le akarta vágni a királyfit. A királyfi mentegetőzött, csillapította a király haragját, azután felfedte magát és végül így szólt:

- Felséges királyom, mondanék valamit. Gyűjtsd egybe valamennyi katonádat és én egymagám kiállok ellenük. Ha legyőznek, ezzel lakolok bűnömért. Ám ha én győzök, nagyobb tiszteletre tartok számot, mint amilyet most mutattál irántam.

A király elfogadta az ajánlatot, napfölkeltekor összegyűjtötte katonáit,

csatarendbe állította őket és megparancsolta, hogy a királyfinak lovat és fegyvert hozzanak.

- Én a magam lovára ülök - mondotta a királyfi - csak engedd meg, felséges királyom, hogy az erkélyről, ahol megkötöttem, levezessem.

A következő pillanatban már az ébenfa paripán ült. Körülfogták a csapatok, de a királyfi gyorsan megforgatta a ló jobb oldalán a csavart, és abban a pillanatban madárként szállott a magas levegőégbe. A katonák összevissza kiáltoztak, hogy a lovas ördög, hogy gonosz szellem, és dicsérték Allahot, amiért megszabadította őket tőle. A királyt igen-igen megzavarta ez az eset, fölment leánya szobájába és elbeszélte, hogy mi történt.

Eközben a királyfi visszarepült apja országába, s ott leszállt. Nagy bánatban, mély gyászban találta apját, anyját, nővéreit, akik azt hitték, hogy soha nem látják többé, mert valahol elveszett. Annál nagyobb volt az örömük, midőn a királyfit megpillantották és nagy volt az öröm a városban is, ahol gyorsan elterjedt a jó hír.

A király, fia hazatérésének örömére, nagy ünnepséget rendezett. Amikor azonban bevégződtek az ünnepségek, a királyfinak eszébe jutott a csodaszép királykisasszony, kiosont a teremből, felült az ébenfa lóra és addig repült a levegőégen át, mígnem megpillantotta a csodaszép királykisasszony palotáját. Leszállt az erkélyre, lement a lépcsőn, ott találta most is a rabszolgát az ajtó előtt. Aludt, akárcsak amikor először ott járt. Csöndesen félrehúzta a függönyt, mely a királykisasszony szobájának bejáratát eltakarta, és hallotta, amint a királykisasszony sírva beszél ő róla a rabszolganőkkel.

Elképzelhető, milyen nagy volt az öröm, amikor belépett a szobába! Mihelyt azonban búcsúzni készült, azzal az ígérettel, hogy minden héten egyszer meglátogatja: kérve kérte a királykisasszony, hogy vigye magával. Hogyne vitte volna! A királykisasszony ládikóba csomagolta legszebb és legdrágább holmiját, felült a királyfival az ébenfa lóra s rövid idő múlva a perzsa birodalom fővárosához közel, egy királyi

kertben szállottak földre. A királyfi arra kérte a királykisasszonyt, hogy maradjon a kerti házban, míg a szüleit értesíti megérkezéséről. Azonmód a városba sietett s töviről hegyire elbeszélte a királynak a kalandot. A király is, a királyné is igen örvendett, s a birodalom főbb embereivel és fényes kísérettel elindultak a kert felé.

A perzsa bölcs, akit a király a királyfi első visszatérésekor szabadon engedett, gyakran tartózkodott ebben a kertben. Most is ott volt, amikor a királyfi a királykisasszonnyal megérkezett. Mihelyt a királyfi eltávozott, kopogtatott a kerti ház ajtaján és a királyfi egyik szolgálójának mondotta magát.

- Kérlek - szólott a királykisasszonyhoz - kövess engem, és közelebb viszlek a városhoz, mivel a királyné nem tud ilyen messzire jönni, pedig mielőbb látni szeretne.

A királykisasszony nem sejtett semmi rosszat, felült a perzsával a lóra, ez elfordította a csavart, a ló felemelkedett a levegőégbe s elrepült Kína felé. Éppen megérkezett a királyi család és a fényes kíséret a kert kapuja elé. A királyfi kinyitotta a kerti ház ajtaját, ám a szoba üres volt. Kétségbeesetten futott a kertészhez és halállal fenyegette meg, ha el nem árulja, hova lett a királykisasszony. A kertész azonban semmit sem tudott róla.

- Hát ki járt a kertben? - kérdezte a királyfi.

- Senki más, csak a perzsa bölcs - felelte a kertész.

Bezzeg tudta már a királyfi, hogy a gonosz perzsa elrabolta a királykisasszonyt! A nagy öröm, a nagy boldogság egyszeriben nagy bánattá, nagy boldogtalansággá változott.

A perzsa bölcs, amikor megérkeztek Kínába, gyönyörű zöld síkságon,

egy forrás mellett, a fa tövében szállt le. A királykisasszonynak ez volt az első kérdése:

- Hol az uram és hol vannak a szülei?

- Verje meg az isten őket, mind - felelte a perzsa - most én vagyok az urad. Ez a ló az enyém, mert én alkottam. Ne hidd, hogy valaha még látni fogod a királyfit. De azért ne búsulj, mert én gazdag ember vagyok, töméntelen a birtokom, a rabszolgám meg a rabszolganőm.

- Úgy akarta a sors, hogy a kínai császár, aki a közelben vadászott, éppen ebben a szempillantásban érkezett a forráshoz. Feltűnt neki a gyönyörű leány és megkérdezte a bölcset:

- Ki ez a leány?

- A feleségem - válaszolt a bölcs.

A királykisasszony felugrott a forrás mellől és kétségbeesetten kiáltotta:

- Uram, hazudik! Gonosz varázsló ez az ember, csellel és árulással rabolt el!

A kínai császár azonmód megkötöztette a varázslót, börtönbe záratta, a királykisasszonyt pedig kérte, hogy menjen vele a fővárosba. Ott lakást jelölt ki neki s felszólította, hogy legyen a felesége, és másnap tartsák is meg a lakodalmat. A királykisasszony azonban hirtelen őrültséget színlelt, toporzékolt, ruháját szaggatta, s a király szerfelett aggódott és bánkódott, orvosokat és csillagászokat hívatott, hogy a királykisasszonyt meggyógyítsák.

Eközben a királyfi országról országra vándorolt, végigkutatott minden várost, így elért Kínába is. Egyenesen a fővárosba ment, végigjárta a bazárokat és a nyilvános helyeket, mindenütt hallgatódzott, puhatolódzott. Hallotta, hogy itt is, ott is beszélnek egy leányról, aki a királyi palotában lakik és megháborodott elméjében. Tovább kérdezősködött és megtudta, hogy az ő királykisasszonya az a leány, akit a gonosz varázsló hozott ide.

Egy álló esztendeje már - mondotta egy ember a királyfinak - hogy a császár mindent elkövet a leány meggyógyítására, de még senki sem tudott segíteni rajta.

Na hiszen: épp eleget hallott a királyfi. Tüstént felöltözött csillagásznak, szerzett egy dobozt és megtöltötte homokkal. Aztán egy régi könyvet is szerzett, meg egy botot s egy rózsakoszorút, így ment a palota kapujához és ezt mondotta az őrnek:

- Jelentsd a császárnak, hogy itt van Perzsiából egy bölcs csillagász, aki hallotta ama szerencsétlen leány történetét és meg akarja gyógyítani.

A császár, mihelyt jelentették neki, nyomban felhívatta a királyfit a palotába, egyenesen a királykisasszony szobájába. A királyfi egyedül ment be a szobába, mást nem engedett belépni, még a császárt sem.

A szobában így szólt:

- Ó, leányom, Isten engedelmével közel van a te megszabadulásod, mert én Kamrul Akmar vagyok, a te jegyesed.

Amikor a királykisasszony a királyfi hangját meghallotta, azt sem

tudta, hová legyen az örömtől és a boldogságtól. Nem akart hinni a szemének, hogy itt van a királyfi.

- Mondjad, ó, mondjad, hogyan jöttél?

- Most nincs idő hosszú beszélgetésre - felelt a királyfi - mert még magam sem tudom, hogyan szabadítlak meg innét. Megpróbálom, hogy csellel sikerül-e. De ha ez nem sikerül, visszasietek atyámhoz, és seregeink élén jövök érted.

Ezt mondván, a királyfi a császárhoz ment, és így szólt hozzá:

- Felséges császárom, kövess engem a beteghez, csodát akarok mutatni neked.

Amikor a szobába léptek, a királykisasszony vadul őrjöngött, tört-zúzott. A királyfi azonban hozzáment, mindenféle szavakat mormogott, aztán az arcába fújt és a fülébe súgta: - Gyere, és alázatosan csókold meg a császár kezét.

A királykisasszony szó nélkül engedelmeskedett. Ennek láttán a császár nem bírt örömével.

- Kívánj akármit - mondotta a királyfinak - óhajod azonnal teljesül.

- Felséges császárom - szólt a királyfi - a jutalmazás ideje még nem érkezett el, mert félek, hogy a leány betegsége kiújulhat. Mindenekelőtt vitesd őt a városon kívül arra a helyre, ahol találtad, mivel ott van állandó lakása a gonosz szellemnek, amely beleköltözött.

Kivitték a királykisasszonyt arra a bizonyos helyre. A királyfi ott füstölőt gyújtott, imádságot mormolt, feltekintett az égre, majd lenézett a földre, aztán a császárhoz lepett és így szólt:

- Felséges uram, most már világosan látom, hogy az ördögnek, aki ebbe a leányba költözött, tulajdonképpen fekete ébenfa lóban van a lakása. Ha ezt az állatot meg nem találjuk, a leányt nem gyógyíthatom meg.

- Hiszen te nagy bölcs, nagymester vagy - örvendezett a császár - hiszen saját szememmel láttam, hogy a leány és az öreg varázsló mellett egy fekete ébenfa ló állott. Ezt most a kincseskamrámban őriztetem.

Tüstént megparancsolta, hogy vezessék elő a lovat. A királyfi gondosan megvizsgálta és mihelyt meggyőződött arról, hogy a lónak semmi baja nincs, ismét füstölőt gyújtatott, és ezt mondotta:

- Én most felülök erre a lóra, a leány pedig üljön a hátam mögé. Ha ezeknek a fűszereknek az illata a ló orrába száll, felnyitja a száját, hogy beszívja, de ugyanakkor a leány testéből kitakarodik az ördög.

Amint a királyfi és a királykisasszony felült a lóra, a királyfi elfordította a csavart, a ló pedig madárként felemelkedett a levegőbe.

- Fogjátok meg! Fogjátok meg! - ordított a császár, de mind, akik ott voltak, azt mondták:

- Ó, uram, hogyan fogjuk meg, hiszen ez vagy ördög, vagy gonosz szellem!

A király még hosszú ideig a levegőbe meredt és nézte, miként tűnik el a ló. Iszonyú haraggal tért vissza palotájába, a börtönből nyomban maga elé kísértette a perzsát és rárivallt:

- Te csaló! Miért nem közölted velem a paripa csodálatos tulajdonságát? Te vagy az oka, hogy egy semmirekellő világcsavargó elvitte a leányt!

- Ó, felséges uram - jajveszékelt a perzsa - tudd meg, hogy azt a lovat én alkottam és Szaburnak, Perzsia királyának ajándékoztam. Ezért a lóért a király nekem ajándékozta legfiatalabb leányát. Ezen a lovon rabolta el a királyfi tőled azt a csodaszép leányt.

Aztán a perzsa elbeszélte egész történetét és a császár igen boldogtalan volt, hogy a leányt is, a lovat is elvesztette.

Eközben a királyfi a királykisasszonnyal szerencsésen megérkezett a perzsa fővárosba és ott a király palotájának udvarán leereszkedett. Most volt csak igazán nagy öröm a királyi palotában! Szempillantás alatt elterjedt az örvendetes hír az egész városban. A vezírek, a katonák és mind a nép összegyűltek a király udvarában, együtt örvendeztek a királyi családdal. Azután a király követséget küldött a királyfi menyasszonyának apjához és ez a legdrágább ajándékot küldte leányának és vejének. És íme: a király feldíszítette a várost, hét nap és hét éjjel tartottak az ünnepségek és temérdek pénzt osztottak ki a szegények között. A csodalovat pedig a kincseskamrába helyezték, és ott őrzik az idők végezetéig...

Tartalom

Hasszán

Valamikor réges-régen élt Basran városában egy szép ifjú, Hasszán volt a neve. Hasszán apja gazdag kereskedő volt, és amikor meghalt. Hasszánra meg az édesanyjára sok-sok pénzt és gyönyörű kerteket hagyott.

Hasszán vígan élte világát, egyre-másra rendezte kertjeiben az ünnepélyeket, vége-hossza nem volt a fényűző ebédeknek és vacsoráknak. Csuda-e, ha gyorsan elfogyott a vagyon, és ügy elszegényedett Hasszán, hogy barátai, akik régebben rajta élősködtek, elfordultak tőle, valahol csak látták.

Egyszer, amint nagy búsan ténfergett az utcán, találkozott apjának egy régi ismerősével. Ez megállította és élénken érdeklődött a sorsa iránt. Hasszán elmesélte, hogyan és miképpen jutott ebek harmincadjára a rengeteg vagyon. Az öregember meghallgatta, majd így szólt:

- Figyelj ide, fiam! Van nekem egy testvérem, aranyműves. Ha van kedved, nála kitanulhatod az aranyművességet, tőled függ aztán, hogy tisztességesen élj a mesterségedből.

Hasszán el is szegődött az aranyműveshez, szorgalmasan dolgozott, nem lehetett rá panasz. Történt pedig egy napon, hogy a műhelybe egy nagyszakállú, fehérturbános perzsa nyitott be, üdvözölte Hasszánt és megkérdezte, van-e egy nagy olvasztótégelye?

- Hogyne volna - mondta Hasszán és tüstént behozott egy nagy tégelyt.

A perzsa nyomban beledobott egy darab rezet, tüzet tett alája és

megolvasztotta. Aztán a turbánjából valami fű-féle növényt vett ki és azt is beledobta az olvasztótégelybe. Kevés idő múlva a réz arannyá változott, a perzsa rudat csavart belőle és ezt a rudat Hasszánnak ajándékozta.

Másnap ismét ellátogatott a műhelybe és így szólt Hasszánhoz:

- Úgy szeretlek téged, mintha édes fiam volnál! Szeretnélek megtanítani arra a művészetre, amelyet rajtam kívül senki sem ismer, téged pedig gazdaggá tenne.

- És mikor tanítanál meg? - kérdezte Hasszán.

- Holnap - felelt a perzsa.

Este, miután hazament, mély gondolatokba merülve ült Hasszán: egyre azon a titkon tűnődött, amiről a perzsa beszélt. Vajon, hogyan s miként tanítja meg arra a művészetre, amely gazdaggá teszi?

- Mi bajod, fiam? - kérdezte az anyja. - Ma olyan hallgatag és tűnődő vagy.

Hasszán elmondott mindent, ami napközben történt vele. Édesanyja rettenetesen megrémült.

- Ó, édes fiam, óvakodjál ezektől a szemfényvesztő aranycsinálóktól, mivelhogy kiforgatják vagyonukból azokat, akik hisznek ők bennük.

- Ugyan, édesanyám - mondotta Hasszán - micsoda vagyonból

forgathat ki engem, aki szegény vagyok, akár a templom egere?

Tőlem nem remélhet pénzt. Azt hiszem inkább, hogy megszánta sorsunkat, mivelhogy fiává is fogadott.

Mélyen elszomorodott Hasszán anyja, egész éjjel sóhajtozott. Bezzeg Hasszán le sem hunyta szemét a nagy örömtől. Alig virradt, sietett a műhelybe. Kisvártatva megjelent a perzsa is. Mihelyt megérkezett, meghagyta Hasszánnak, hogy tegyen egy tégelyt a tűzre, aztán megkérdezte, hogy van-e reze?

- Van, van, hogyne volna - felelt Hasszán s azonmód be is hozott egy rézlemezt. Ezt a perzsa ollóval kis darabokra vágta s a tégelybe dobta. Miután a réz elolvadt, a perzsa papirosba csomagolt sárga port vett elő turbánjából és beleszórta az üstbe. A rézlemez rövid idő múlva a legfinomabb arannyá változott.

- No, fiam - szólt a perzsa - tied az arany, add el.

Hasszán hamarosan értékesítette is az aranyrudat: tizenötezer dirhámot kapott érte. Ezt a pénzt hazavitte édesanyjának, és boldogan tudatta vele, hogy megtanulta az aranycsinálás művészetét.

Másnap a perzsa eljött Hasszánék lakásába, azzal, hogy megtanítja Hasszánt a drága por elkészítésére. Evés közben azonban Hasszán borába erős altatószert vegyített. Hasszán ivott, és íme, eszméletlenül terült el a földön. Ekkor a perzsa megkötötte Hasszán kezét-lábát, egy üres ládába fektette, egy másik ládába Hasszánék holmiját rakta bele, a kész aranyrudakat pedig egy ládikába zárta. Elkészülvén pedig ezzel, a folyó partjára sietett - ahol már készen várt rá egy hajó. A hajóskapitány és a legénység elébe mentek, elvették tőle a ládákat, s a hajóra vitték.

- No, most aztán gyorsan! - mondotta a perzsa a kapitánynak. - Én elvégeztem a dolgomat.

A kapitány intett a matrózoknak, azok kifeszítették a vitorlákat, a hajó, kedvező szélben, útnak indult.

A perzsa, akiről eddig beszéltem, talán mondanom se kell: varázsló volt, gyűlölte a muzulmánokat s ahányszor csak tehette, egy-egy muzulmánnak életét vette. Tűzimádó és aranycsináló volt ez a gonosz ember, név szerint: Banram.

Amikor már egy teljes napon át, utaztak, felvitték az egyik ládát, a hajó fedélzetére, a perzsa kinyitotta, ecettel meglocsolta Hasszánt, és levegőt fújt az orrába. Hasszán felébredt és csodálkozva körülnézett. Bezzeg, most eszébe jutottak anyjának intő szavai, s keserűen szemére vetette a perzsának, hogy ily gyalázatosán megcsalta őt.

- Tudd meg, te kutya - mondotta a perzsa - hogy én már sok muzulmánt öltem meg s te éppen az ezredik vagy, akit meg fogok ölni. Meghalsz, mégpedig tűzhalállal halsz meg!

És íme, rabszolgájával nagy tüzet rakatott és így szólt Hasszánhoz:

- Nézd ezt a tüzet, a fenyíték és a szikráknak forrását. Imádd ezt a tüzet, amiként, én imádom. S akkor neked adom vagyonom felét és feleségül a leányomat.

Ám Hasszán így válaszolt:

- Jaj neked, varázsló, mivelhogy a tüzet imádod és nem Allahot.

Szörnyű haragra lobbant a varázsló, letérdelt a tűz előtt és megparancsolta rabszolgájának, hogy Hasszánt teperje le a földre. Akkor aztán korbácsot ragadott és ütötte-verte a szerencsétlen Hasszánt, csak úgy csörgött a vér a testéből.

Hasszán jajgatva kiáltozott segítségért, de senki sem törődött vele.

Akkor a varázsló vízzel végiglocsolta Hasszán testét, aztán enni és inni adott neki, de Hasszán semmit sem akart elfogadni. A varázsló az egész hajóúton minden áldott nap megkínozta Hasszánt. Három hónap múlva rettentő nagy vihart küldött Allah a hajóra. A hajóskapitány és a matrózok így szóltak:

- Ez a vihar az ifjú miatt tört ki, mert a varázsló oly kegyetlenül kínozza.

Összesúgtak a matrózok, és kegyetlenül elverték a varázsló rabszolgáit. Ezután a varázsló került volna sorra, de ő váratlanul feloldozta Hasszán kezét-lábát, új ruhába öltöztette és megígérte, hogy visszaviszi hazájába.

- Hát most hova utazunk?

- A Felhőhegy felé - mondta a varázsló. - Ott található az aranycsináláshoz szükséges por.

És megesküdött a tűzre, hogy a való igazat mondja.

Fél esztendőt töltöttek hajón, akkor kikötöttek egy nagy pusztaság

partján, amelyet fehér, sárga, fekete és kék színű kövek borítottak. Miután kikötött a hajó, így szólt a varázsló Hasszánhoz:

- Jer velem, célhoz értünk.

Kimentek a szárazföldre, előbb azonban a varázsló megparancsolta a. hajóskapitánynak, hogy teljes egy hónapig várjon rájuk. Amikor már jó messzire távolodtak a hajótól, a varázsló a zsebéből egy ezüst dobot vett ki, amelyre mindenféle nevek és varázsszavak voltak írva.

Verni kezdte a dobot.

A dobszóra oly rettenetes por kerekedett a pusztán, hogy Hasszán valósággal megijedt tőle.

- Ne félj - mondta a varázsló. - Ez a por vezeti ide az állatokat, amelyek átvisznek a pusztaságon.

És íme, nemsokára három pompás teve tűnt elő a porfellegből. Az egyikre a varázsló ült, a másikra Hasszán, a harmadikat élelmiszerrel terhelték meg. Hét napi utazás után lakott tájra értek, ahol négy arany oszlopon nyugvó, gyönyörű kupola állt.

Itt leszálltak a tevéikről, ettek és ittak, majd Hasszán megkérdezte:

- Mi ez a gyönyörű, kupolás épület?

- Ez az ellenségemé - felelt a varázsló.

Azután kézen fogta Hasszánt, elsietett vele és közben verte a dobot. Megjelentek a tevék, ők ismét felültek és tovább mentek. Újabb hét nap múlva érkeztek a Felhőhegyhez, a varázsló szerint utazásuk végső céljához.

- A mi mesterségünk - mondotta a varázsló - csak olyan növény segítségével sikerül, amelyre sohasem száll felhő. És ilyet csak ennek a hegynek a tetején lehet találni, mert ez a hegy fölébe magasodik a felhőnek és ködnek.

Mihelyt közelebb értek a hegyhez, Hasszán egy palotát pillantott meg a csúcson.

Megkérdezte a varázslót, vajon ki épített oda palotát?

- Az az ördögök lakása - válaszolt a varázsló.

Aztán kézimalmon búzát őrölt, annak lisztjéből három kenyeret dagasztott és megsütötte. Amint ezzel elkészült, összedobolta a tevéket, az egyiket levágta, s bőrét lenyúzta és Hasszánhoz fordult:

- Hallgasd meg, amit mondok, különben halál fia vagy. Szépen ráülsz erre a bőrre, én pedig belevarrlak. Fent, annak a hegynek a tetején, lakik egy szörnyű nagy rukh-madár, majd észreveszi a bőrt és leszáll, hogy felvigye fiainak. Csak arra vár, hogy én eltávolodjam a két tevével, tüstént leszáll és felvisz téged a hegy tetejére. Vidd magaddal ezt a kést, és amikor fent vagy, hasítsd ki a bőrt. A rukh, mihelyt megpillant, ijedten továbbrepül. Akkor azután nézz le rám: én majd felkiáltom neked, mit kell tenned.

Ezt mondván, három kenyérrel s egy kis korsó vízzel együtt bevarrta

Hasszánt a tevebőrbe és eltávozott.

Mindjárt le is szállt a rukh-madár, felvitte a bőrt a hegyre és letette. Hasszán nyomban felhasította a bőrt, kibújt belőle és lekiáltott a varázslóhoz.

A varázsló táncolt örömében és így kiáltott fel Hasszánhoz:

- Szerencsésen felértél? Hát csak gyere le onnét, ha tudsz!

Azzal kacagva tovább ment, szegény Hasszán pedig nagy búsan ott maradt a hegy tetején. Nem tudta, mihez fogjon. Mi lesz vele ezután? Sokáig töprengett, azután elindult csak úgy, céltalanul, körülbolyongta a hegyet, és szüntelenül arra gondolt, hogy ott kell pusztulnia. És íme, lent, a hegy tövében, sötét tengert pillantott meg, - hullámai a hegy tetejéig csaptak fel. Hasszán elővette a Koránt, olvasott belőle és kérte Allahot, hogy szabadítsa meg, vagy adjon neki könnyű halált. Elmondta a halotti imát és a tengerbe ugrott. Egy hullám felkapta és elvitte oda, ahol a varázsló a tevét levágta. Azután ama palota felé indult, ahol Bahram ellensége lakott. A nyitott kapukon belátott; a palota folyosóján egy pad állt, azon két szép lány sakkozott. Az egyik játék közben felnézett és így szólt:

- Nini, egy ember! Oh, szegény ifjú, azt hiszem te vagy az, akit néhány napja a gonosz varázslóval láttam. Gondoltam is, hogy új áldozat a gonosz szellemnek. Szerettünk volna kiszabadítani a keze közül, de nem tehettük. Most azonban segítségedre leszünk, itt maradhatsz a palotánkban, ameddig jólesik.

A lányok gazdagon megvendégelték Hasszánt, s közben elbeszéltették, mi történt vele. Miután Hasszán elmondta történetét, a fiatalabbik leány így szólt:

- Mi a dzsinnek hatalmas királyának lányai vagyunk. Apánknak egész sereg szellem áll szolgálatában. Van két idősebb fivére, mind a kettő varázsló. Hét lánya van, de egyiket sem adja férjhez, itt kell élnünk ebben a palotában. Öt nővérünk vadászni ment és rajtunk a sor, hogy főzzünk nekik.

Nemsokára hazaért a másik öt lány s igen örültek, mikor megtudták, hogy Hasszán szerencsésen megszabadult a gonosz varázslótól.

Boldogan élt itt Hasszán, a lányok valósággal elkényeztették. És itt is maradt volna, jó szívvel, élete végéig, ha nem emészti a vágy édesanyja után. Azt pedig, hogy viszontláthassa édesanyját, alig remélhette szegény.

Telt-múlt az idő, elfutott egy esztendő. Kerek egy esztendő múlva a gonosz varázsló a palota közelébe érkezett egy megkötözött ifjúval. Hasszán észrevette a varázslót, nyomban közölte ezt a lányokkal, azok meg nagy sietve felfegyverkeztek és elindultak, hogy a foglyot kiszabadítsák. Amikor a varázsló közelébe értek, éppen akkor vágott le egy tevét és nyúzta le róla a bőrt.

- Ne bántsd ezt az ifjút, te gyalázatos! - kiáltott rá Hasszán, aki észrevétlen ért oda. - Nézz reám, megismersz-e? Hasszán vagyok, akit te hamis ígéretekkel ide csaltál, és el akartál pusztítani, de most megfizetek gazságodért!

Megijedt a varázsló; édeskés, hízelkedő szavakkal fordult Hasszánhoz:

- Ó, fiam, édes fiam, hogyan jöttél le a hegyről, mondjad, beszéld el nekem. Kinek köszönheted az életedet?

- Annak - felelt Hasszán - aki kezembe adta a te életedet. íme, itt vagyok, hogy megtoroljam gazságodat.

Kirántotta kardját és a következő pillanatban poklokra szállt a gonosz varázsló lelke. Hasszán pedig felkapta a dobot a földről, összedobolta a tevéket, az ifjút megszabadította kötelékeitől, az egyik tevére ültette, és gazdagon ellátta az útra élelemmel.

Telt-múlt az idő, s egyszer csak oly hatalmas porfelleg verődött fel a pusztán, hogy ég, föld elsötétült tőle.

- Eredj a szobába vagy rejtőzzél el a kertben - mondták a lányok Hasszánnak - akkor aztán semmitől se kell félned.

Hasszán azonmód bezárkózott szobájába. Amint eloszlott a sötétség, kiderült, hogy a lányok apjának, a királynak csapatai verték azt a porfelleget. A palota előtt leszállottak a katonák és három napig ott mulattak. Ezeknek a katonáknak a király parancsára a hét lányt egy ünnepségre kellett elkísérniük és ott egy hónapig kellett maradniuk. Amikor a lányok útra keltek, átadták Hasszánnak a palota kulcsait, azzal, hogy minden ajtót kinyithat csak egyetlenegyet nem. Miután ezt a lelkére kötötték, megmutatták neki azt az ajtót.

Hasszán mindennap vadászaton volt, így aztán elég jól telt az ideje. De csak kezdetben, mert tíz nap múlva már ránehezedett lelkére a szomorúság. Búsan járt-kelt a palotában, s már minden szobát megnézett, megcsudálta a temérdek kincset, drágaságot. Csak egy szobában nem volt még, abban, amelynek ajtaját nem volt szabad kinyitnia. Módfelett izgatta ez a szoba. Végül is kinyitotta az ajtót. De nagy csodálkozására semmit sem talált a szobában, mindössze egy lépcsőt, amely a palota erkélyére vezetett. Körüljárta az erkélyt, pompás kerteket látott, csörgedező patakokat, és látta a tengert is.

Végül egy pavilonhoz ért, amely arannyal, ezüsttel és mindenféle drágakővel volt felékesítve. A pavilon közepén egy kis tó volt, mellette arany oszlopokon nyugvó, aloé-fából készült trón. Hasszán ámulva

nézett körül. Egyszerre csak tíz madár repült oda; leszálltak a tó partján. A trón előtt ledobták tollruhájukat, és íme: a tíz madár helyett a világ tíz legszebb leányában gyönyörködhetett Hasszán. A legdrágább, a legragyogóbb ruha volt rajtuk. Jókedvűen csevegtek, aztán megfürödtek, közben-közben nagyokat nevettek. Napnyugtakor megszólalt az egyik:

- Hercegnők, későre jár az idő, hosszú utat kell még megtennünk hazáig.

Ismét felöltőitek tollruhájukat, és ahogy jöttek, úgy el is repültek.

Másnap visszatért a hét lány a katonákkal, de Hasszán igen szomorkodott, mivelhogy megszegte a tilalmat. De a lányok oly kedvesek és barátságosak voltak Hasszánhoz, mintha mi sem történt volna. Hasszán elmesélte nekik, mit látott a tó partján, aztán bevallotta azt is, hogy szeretné feleségül venni a tíz hercegnő közül a legszebbiket. Kérte őket, legyenek segítségére.

- Hát ez bizony nem oly könnyű - mondta az egyik - minthogy az a lány a szellemek hatalmas fejedelmének leánya, s ennek a fejedelemnek még az én apám is alattvalója. De azért próbálj szerencsét, lesd meg, amikor ismét idejönnek fürödni. És mihelyt levetik tollruhájukat, hirtelen ugorj elő rejtekhelyedből, kapd föl a legszebb hercegnő tollruháját, akkor a többiek elrepülnek, neki azonban ott kell maradnia.

Úgy történt, ahogy a leány mondta. A hercegnő nem tudott elrepülni, ott maradt, és a hét nővér mindent elkövetett, hogy jól érezze magát közöttük.

Sok-sok idő telt el, s a hercegnő még mindig nem akart Hasszánról tudni, szüntelen hazája után sóhajtozott, emésztette szegényt a honvágy. De végül is megadta magát és beleegyezett, hogy felesége

legyen Hasszánnak. Hasszán ugyanakkor álmában az édesanyját látta. Sovány és halovány volt a szegény asszony, az arca szomorú, így szólt hozzá:

- Ó, fiam, élsz-e még? És ha élsz, elfeledtél-e engem? Vajon látlak-e még valaha?

Hasszán e szavakra felébredt és egész nap igen szomorúan járt-kelt. Miután a hét nővér kérésére elbeszélte szomorúságának okát, ezt mondták neki:

- Kedves Hasszán testvér, mi nem akarunk visszatartani attól, hogy édesanyádat meglátogasd. Minden erőnkkel azon leszünk, hogy hazasegítsünk téged. Meg kell azonban ígérned, hogy nem válsz el tőlünk örökre, hanem minden évben kétszer visszatérsz.

Megígérte Hasszán, hogyne ígérte volna meg, hisz oly boldoggá tette a gondolat, hogy megláthatja az ő édes jó anyját. Amikor aztán elérkezett az utazás napja, az egyik leány dobolt, és íme, mindenfelől tevék siettek elő, közülük kiválasztották a legjobbakat. Ezenkívül öt öszvért mindenféle drága ékszerrel és gazdag ajándékkal raktak meg, huszonötöt pedig enni-innivalóval. Akkor aztán a leányok lóra ültek, s három napig kísérték Hasszánt meg a feleségét.

Éjjel-nappal utazott Hasszán a végtelen pusztaságon, hegyeken, völgyeken át, míg végre Allah szerencsésen hazasegítette Basran városába. Hasszán anyja nem győzött eléggé csodálkozni a hercegnő szépségén és kedvességén. Hálát adott Allahnak fia megszabadulásáért és szerencsés hazatéréséért. Azután leült menye mellé, csókolgatta kezét és homlokát, s meleg szavakkal édesgette magához. Másnap a hercegnő elment a bazárba és ott drága ruhákat, kelméket, mindenféle ékszereket vásárolt anyósának. Nemsokára azonban azt mondta Hasszánnak az anyja:

- Fiam, ezzel a sok pénzzel, amit hoztatok, sokáig nem maradhatunk ebben a városban, itt mindenki tudja, hogy szegények voltunk. Varázslóknak vélnek majd minket és nem lesz nyugodalmunk. Menjünk Bagdadba, ott a kalifa védelme alatt nyugodtan élhetünk. Berendezel valamiféle üzletet, és jámbor életet élsz, olyan emberhez illően, akit Allah csodálatos módon megtartott és nagy vagyonnal ajándékozott meg.

Hasszán megfogadta anyja tanácsát, hajót bérelt a Tigris-folyón és kedvező szélben anyjával, feleségével és minden kincsével együtt tíz nap múlva Bagdadba érkezett. Vásárolt egy szép házat meg egy sereg rabszolgát.

Teljes három esztendeig igen boldogan élt Hasszán, boldog volt a felesége is, aki két fiúval ajándékozta meg őt. Az egyik fiúnak Nasszir, a másiknak Manszur volt a neve. Három év leteltével azonban Hasszán vágyódni kezdett barátnői után, akik annyi jóval halmozták el. Mielőtt útra kelt volna, megkérte édesanyját, hogy a tollruhát, amelyet ő egy ládába rejtett, jól megőrizze, nehogy a felesége felfedezze, és gyermekeivel együtt visszarepüljön szüleihez. - Egyáltalán - mondta Hasszán - senkinek se beszélj erről a tollruháról, nehogy fülébe jusson a feleségemnek, hogy elhoztam magammal.

Ám a sors úgy akarta, hogy a hercegnő minden szót halljon, de természetesen Hasszánnak mit sem szólt.

Hasszán vígan összedobolta a tevéket, húsz teve gyűlt össze egy pillanat alatt, mindenféle drágaságot és élelmet rakatott rájuk, aztán elbúcsúzott feleségétől, anyjától, gyermekeitől, felült lovára és indult a hét nővér palotája felé. Tíz nap múlva érkezett meg. Nagy örömmel fogadták. Három hónap múlva alig akarták visszaereszteni. Pedig ez alatt a három hónap alatt is sok minden történt otthon.

Mindjárt a Hasszán elutazását követő napon azt mondta anyósának a hercegnő:

- Ó, anyám, már három esztendeje, hogy itt vagyok és még egyszer sem jártam fürdőben.

- Türelemmel várd haza uradat, lányom - mondotta Hasszán anyja - ő majd berendez neked egy fürdőt.

Ám a hercegnő addig sírt, addig kesergett, hogy ő sehová sem megy, hogy ő milyen magányosságban él, messze, messze az övéitől, míg végül Hasszán anyja megsajnálta és másnap a hercegnőt és gyermekeit fürdőbe vitte. Itt a hercegnőt meglátta a kalifa feleségének egyik rabszolganője, és lelkendezve futott haza. Nem győzött eleget beszélni csodálatos szépségéről.

Zubejda - így hívták a kalifa feleségét - roppant kíváncsi lett a hercegnőre. Nosza, mindjárt szalasztotta hű szolgáját, Maszrurt, menjen Hasszán házához és kérje meg a hercegnőt, hogy gyermekeivel és anyjával együtt látogasson el hozzá.

- Ó - mondta Hasszán anyja - mi idegenek vagyunk itt és a fiam, aki most távol van, szigorúan megtiltotta, hogy a feleségével kimenjek, vagy őt bárkinek is megmutassam. Ne kívánj tőlem olyasmit, amit nem teljesíthetek.

Maszrur azt mondotta:

- Ne félj, asszonyom, az én úrnőm csak látni kívánja menyedet, azután én visszakísérem.

Erre már nem mondhatott nemet az öregasszony, elfátyolozta menyét és elment vele és gyermekeivel a kalifa palotájába.

Zubejdát módfelett elragadta a hercegnő bája és szépsége, maga mellé ültette, gyémánt nyakláncot kötött a nyakára és így szólt:

- Kívánj akármit, tőled semmit sem tagadok meg.

- Nem kívánok mást - mondotta a hercegnő - csak annyit, parancsold meg anyósomnak, hogy hozza ide az én tollruhámat. Szeretném felöltem, hadd lásd és csudáld meg, amint röpködök előtted.

- Hol van a tollruhád? - kérdezte Zubejda.

- Anyósomnál van elrejtve - felelt a hercegnő. - Hozasd el, felséges asszonyom.

Zubejda megesküdött az életére, hogy visszaadja a ruhát az öregasszonynak, csak hozza el.

- A menyem hazudik - szólt ridegen az öregasszony. - Hát van olyan ember a világon, akinek szárnya van, és repülni tud?

- Nem hazudok - mondotta a hercegnő - mivelhogy a tollruhám ott van a palotában, ládába rejtve.

Ekkor Zubejda leoldott nyakáról egy gyémánt láncot, kiakasztott füléből egy drága gyűrűt, mind a kettőt az öregasszonynak adta. És azt mondta neki:

- Eredj és hozd el a tollruhát, hogy egy kicsit mulassunk vele, aztán visszaviheted.

Hasszán anyja ismét azt hajtogatta, hogy ő semmit sem tud ilyen ruháról, ezért szörnyű haraggal kiáltott rá Zubejda. Elvette tőle a palota kulcsát s Maszrurnak azzal a paranccsal adta át, hogy menjen Hasszán palotájába, és addig keressen, kutasson ott, amíg a tollruhás ládát meg nem találja.

Maszrur elment, az öregasszony pedig nagy szomorúan követte és bánta, keservesen bánta, hogy fürdőbe vitte a menyét, mert már látta, hogy menye csak ravaszságból kívánta ezt tőle. Ő maga nyitotta ki most a ládát, Maszrur kivette belőle a tollruhát, kendőbe göngyölte és vitte a kalifa feleségének. Zubejda átadta a ruhát a hercegnőnek. A hercegnő pedig végtelenül boldog volt, hogy rég eltűnt ruháját ismét láthatja és érintheti.

Hirtelen ledobta öltözékét, gyermekeit keblére ölelte és egyszeribe madárrá változott.

Zubejda és mind a jelenlevők ámultak-bámultak, szemük-szájuk tátva maradt, amikor a hercegnő meglebbentette szárnyát, felszállt, ide-oda lebegett, röpködött a teremben.

- Tetszik? - kérdezte a hercegnő.

- Ó, szépség úrnője - mondták mind a jelenlevők - minden gyönyörű, amit te cselekszel.

- De ez még szebb - mondotta a hercegnő és szárnyait kiterjesztve, gyermekeivel együtt felrepült a palota kupolájára.

- Szállj le, szállj le! - kiáltott fel hozzá Zubejda.

Volt is eszébe a hercegnőnek! Így szólt anyósához:

- Mondd meg fiadnak, ha látni akar még, megtalál a Vák-Vák szigeteken.

Ezt mondotta és elrepült gyermekeivel.

Hasszán anyja haját tépte, sírt, kétségbeesetten kiáltozott, de sírás, jajgatás mit sem használt.

- Látod, látod - mondotta a kalifa felesége - ha menyed történetét előre elbeszéled, nem kívántam volna, hogy fölvegye tollruháját. Ne haragudj hát reám, én nem vagyok hibás.

Szegény öregasszony három síremléket építtetett a palotában és sírt, sírt, éjjel-nappal szüntelen csak sírt. A fia, hazaérkezvén, valósággal megijedt, oly rossz színben találta. Annyira gyönge volt szegény asszony, hogy alig bírta fogadni Hasszán köszönését. Majd oly keserves zokogásba tört ki, hogy elvesztette eszméletét.

Sejtette már Hasszán, hogy távolléte alatt valami rettenetes történt. Bejárta a palotát, végül is abba a szobába ment, ahol a láda állt. Izgatottan szakította föl a fedelét, s íme, volt ruha, nincs ruha, nyomtalanul eltűnt. Ebből megértette, hogy felesége elrepült a gyermekekkel. Sietett vissza anyjához s újra kérdezte, hol a felesége, hol vannak a gyermekei? Az asszony jó ideig nem felelt, majd megmutatta fiának a három síremléket. Szegény Hasszán tépte, szaggatta ruháját, sírt és még egyszer átkutatta az egész palotát. Azután megint visszatért anyjához és kérte, hogy beszélje el neki a való igazat. Miután anyja mindent elbeszélt, Hasszán ájultán terült el a földön és egész estig nem tért magához. Éjjel pedig álmot látott:

látta feleségét, aki igen szomorú volt, mintha megbánta volna, hogy elszökött.

Másnap reggel még búsabb volt Hasszán, mint addig; keveset evett, sokat sírt s éjjel egy pillanatra sem hunyta le a szemét, így telt el egy egész hónap. Akkor aztán elhatározta, hogy visszamegy barátnőihez, és tanácsot kér tőlük. Összedobolta a tevéket, az egyikre felült, a többire mindenféle ajándékot rakatott, azután keserves könnyhullatások között elbúcsúzott édesanyjától és meg sem állt a Felhőhegyig.

A leányok rendkívül megörültek Hasszánnak, bár sejtették, hogy ennek a hirtelen visszatérésnek valami különös oka lehet.

Hasszán elbeszélt mindent, ami távolléte alatt történt, s amikor a Vák-Vák szigeteket említette, azt mondták a barátnői:

- Nyújtsd ki kezedet az ég felé. Amiképpen nem tudod elérni az eget, éppoly kevéssé juthatsz el feleségedhez és gyermekeidhez. De azért ne csüggedj! Aki nem veszti el a reményt, célhoz érhet. Akinek tíz évig kell élnie, nem hal meg a hetedik évben. Maradj nálunk, majd kieszelünk valamit, hogy megtaláld feleségedet és gyermekeidet.

Hasszán barátnőinek volt egy nagy hatalmú nagybátyjuk, aki, ha nem hívták, magától csak évente egyszer látogatott el hozzájuk. Most, hogy az év már vége felé közeledett és a nagybácsi még nem járt náluk, azt mondta az egyik leány, hogy jó lenne, ha meghívnák az öreget. Egyszeriben tüzet gyújtottak, valami füstölőt hintettek rá, nemsokára hatalmas por szállott fel a pusztaságon és néhány perc múlva egy öregember érkezett, mégpedig elefánton.

- Nos - kérdezte az öregember, miután a leányok kiörvendezték magukat az érkezésén - miért hívtatok?

Az idősebbik leány így szólt:

- Kedves nagybátyám, mi már beszéltünk neked a mi Hasszán barátunkról, akit Bahram varázsló hozott ide, és aki feleségül vette a hercegnőt, aztán el is vitte hazájába.

- Igen, igen, emlékszem - mondotta az öreg. - Hát mi történt vele azután?

A leányok elbeszélték, ami azóta történt és hozzátették, hogy szegény Hasszán most el szeretne jutni a feleségéhez.

- Ó, kedves húgaim - mondta az öregember - ez a szegény fiú talán soha többé nem látja feleségét. Közte és a Vák-Vák szigetek között hét tenger, hét völgy és hét égig érő hegy van.

A lányok ennek hallatára sírva fakadtak. Ez annyira meghatotta az öreget, hogy megígérte, segítséget nyújt Hasszánnak. A fiú előlépett közeli rejtekhelyéről. Az öreg így szólt hozzá:

- Ne csüggedj, fiam! Ha Isten akarja, célhoz érsz! Most kövess engem.

Hasszán elbúcsúzott barátnőitől és felült az elefántra, az öreg mögé.

Három nap, és három éjjel vágtattak, szélnél sebesebben, még a gondolatnál is sebesebben. Egy magas hegyhez értek, amelyet csupa kék kő borított. Volt ebben a hegyben egy barlang, a barlangon vasajtó. Az öregember szabadon eresztette az elefántot, az egyik kezével megfogta Hasszán kezét, a másikkal meg kopogtatott az ajtón.

Nyomban feltárult az ajtó és kilépett rajta egy rabszolga, fekete, akár az ördög. Kard volt a jobb kezében, pajzs a baljában. Mihelyt megismerte az öreget, eldobta kardját és pajzsát, kezet csókolt neki. Immár beléphettek a barlangba, amely beláthatatlan ül tágas volt. Már egy jó fél órát mentek, akkor nagy síkságra értek, innét pedig olyan helyre, ahol két acélajtó volt egymás mellett. Az öregember kinyitotta, az egyik mondotta Hasszánnak:

- Maradj itt, de nehogy kinyisd a másik ajtót, amíg vissza nem térek.

Nemsokára visszajött az öreg. Hozott magával egy fekete lovat, erre felült Hasszán, az öreg pedig a tevére. A második ajtón keresztül nagy pusztaságra értek. Az öregember egy levelet húzott ki a zsebéből és így szólt Hasszánhoz:

- Most menj tovább ezen a lovon, bízd rá magadat egészen, ő tudja, hová vigyen. Majd megáll egy barlang ajtaja előtt, te szállj le, engedd a lovat szabadon, magától is visszatér oda, ahonnan elhoztam. Neked azonban az ajtó előtt kell állnod, amíg azon egy fekete ruhás, fehér szakállas öregember ki nem lép. Ha kérdi, mi a kívánságod, add át neki ezt a levelet. Átveszi tőled és eltűnik a barlangban. Néhány napig várakoznod kell rá. Ha újra kijön az öreg, akkor teljesül a kívánságod, de ha valamelyik fia lép ki a barlangból, vége az életednek. Ha tehát félsz a veszedelemtől és a haláltól, ülj fel az elefántomra, ez visszavisz húgaimhoz.

Hasszán pedig ezt mondotta:

- Nem térek én vissza, öregapám, amíg a feleségemet meg nem találom.

- Tudd meg hát - mondotta ekkor az öreg - hogy hová igyekezel. Hét szigetből áll a Vák-Vák szigetcsoport. A hat első szigeten nagy sereg leány lakik, az utolsó szigeten pedig ördögök, jó és rossz szellemek

meg varázslók laknak. Azt tanácsolom hát, térj vissza húgaimhoz, mert a te feleséged a hét sziget királyának leánya. Jobb, ha velem jössz, talán rendel Allah más asszonyt a feleséged helyett.

De Hasszánt nem lehetett eltántorítani eltökélt szándékától. Amikor aztán látta az öregember, hogy Hasszán semmiképp sem megy vissza, átadta neki a levelet, mely tanítójának és mesterének, Abu Ruvájis sejknek, az Eblisz-sátán unokájának szólt.

Hasszán ekkor lovára pattant. Repült a ló szélnél sebesebben, mígnem egy olyan helyre ért, amely fekete volt, akár a sötét éjszaka. Megtalálta a barlangot, amelyről az öreg beszélt, leszállt a lováról, szabadon eresztette, a ló menten vissza is vágtatott. Hasszán nagy búsan ottmaradt egyedül. Jó hosszú idő múlva kilépett a barlangból Abu Ruvájis. Hasszán, a lába elé borult.

- Mit kívánsz, fiam? - kérdezte a sejk.

- Ebben a levélben benne van a kívánságom - felelte Hasszán.

A sejk átvette a levelet s egy szót sem szólt. Visszament a barlangba. Másnap reggel kijött és intett Hasszánnak, hogy kövesse. Félnapi út után drágakövekkel díszített acélajtóhoz értek. Az öreg kinyitotta az ajtót és beléptek. Hét bolthajtásos folyosón és szobán keresztül egy nagy terembe jutottak. A terem közepén szebbnél szebb virágok és különféle gyümölcsfák voltak. A fákon madarak énekeltek, de olyan szépen, mintha a mennyből szállt volna alá az énekük. A terem mindenik oldalán emelvény volt, ezeken egy-egy dívány állt, minden díványon, egy-egy sejk ült és minden sejk körül néhány tanítványa, akik könyvet olvastak.

Hasszán vezetője intett a sejkeknek, hogy bocsássák el a tanítványokat. Amikor ez megtörtént, a sejkek Abu Ruvájishoz léptek s megkérdezték, ki az, akit idehozott.

- Majd ő maga beszéli el a történetét - felelt Abu Ruvájis.

Hasszán töviről hegyire elmondott mindent, ami vele történt. Ezután kérték a sejkek Abu Ruvájist, legyen segítségére Hasszánnak, hogy feleségéhez és gyermekeihez eljusson.

- Tudjátok - szólt Abu Ruvájis - mily nehezen lehet eljutni a Vák-Vák szigetekre. Ismeritek a szigetek uralkodójának hatalmát és azt is tudjátok, hogy én megesküdtem neki: sohasem lépek az ő országába és semmit sem kezdek ellene.

Azt mondották a sejkek:

- Ez az ifjú, amint látjuk, szerencsétlen, és nem fél semmi veszélytől. Segítened kell rajta, hiszen levelet hozott öreg barátjától. Ne szalaszd el az égi jutalmat, ezzel a segítséggel kiérdemelheted!

- Jól van - mondotta végre Abu Ruvájis - egész erőmmel azon leszek, hogy ennek az ifjúnak segítsek.

Nyomban levelet írt, lepecsételte és átadta Hasszánnak: adott neki egy bőrzacskót is, valamiféle füstölő volt benne.

- Ha bajba kerülsz - mondotta Abu Ruvájis - vedd elő ezt a kis füstölőt, gondolj rám, és én azonnal melletted leszek.

Ezután megparancsolta az egyik sejknek, hogy hívja ide Dahnast, a repülő szellemet. Mihelyt a szellem belépett, Abu Ruvájis magához szólította és valamit súgott a fülébe. Erre a repülő szellem meghajtotta

fejét, és azt mondotta:

- Engedelmeskedem neked, mester.

Abu Ruvájis pedig Hasszánhoz fordult s így szólt hozzá:

- Menj ezzel a repülő, szellemmel, fiam. Ha fölvisz az ég közelébe, és meghallod az angyalok énekét, egy szót se ejts, mert ha megszólalsz, elpusztultok mind a ketten. Következő nap olyan országba visz, amely fehér, akár a kámfor. Ott tíz napig vándoroltok, majd egy város kapujához értek. Menj be a városba és add át ezt a levelet a királynak.

Úgy történt minden, amint Abu Ruvájis mondotta. A király, elolvasván a levelet, nagy tisztelettel fogadta, Hasszánt és gazdagon megvendégelte.

Négy nap múlva pedig így szólt hozzá:

- Az van ebben a levélben, hogy szeretnél a Vák-Vák szigetekre eljutni, de én most nem küldhetlek oda, mert veszedelmes az utazás. Várnod kell, amíg a Vák-Vák szigetekről jövő hajó itt kiköt, én aztán beajánllak a hajósoknak és velük elmehetsz. Ha valaki kérdi, hogy ki vagy, mondjad, hogy Hasszán királynak, Kámforország urának sógora vagy. Amikor a hajóról kilépsz a partra, egy sereg padot látsz majd, bújj az egyik alá és várj ott késő estig. Akkor egy sereg leány jelenik meg a parton: a hajón hozott portékákat akarják megszemlélni. Kérjed annak a padnak az úrnőjét, amelyik alá bújtál, hogy legyen védelmeződ. Ha meghallgatja kérésedet, célhoz érsz, a leány elvisz feleségedhez és gyermekeidhez, de ha nem hallgatja meg, vége az életednek. De én azt gondolom, ha nem volnál Allah védelme alatt, nem jutottál volna el idáig.

- Ó, hatalmas úr - mondotta Hasszán a királynak - mikor érkeznek ide

a hajók a Vák-Vák szigetekről?

- Egy hónap múlva - válaszolt a király.

Amikor a hajók megérkeztek és rövid idő múlva ismét útra készültek, a király az egyik hajóskapitánynak figyelmébe ajánlotta Hasszánt. A kapitány Hasszánt egy ládában vitette a hajóra. Szerencsésen megérkeztek a szigetekre. Mihelyt kilépett Hasszán a hajóból, a parton azonmód elrejtőzött a legszebb pad alá.

Naplemente után egy sereg leány jött, valamennyi vaspáncélban, kivont karddal. Gondosan megszemlélték a hajókon hozott árukat, aztán mindenik leült pihenni a maga padjára. Hasszán kibújt a pad alól, letérdelt a padon ülő leány elé s könyörögve kérte: szánja meg őt, vezesse el feleségéhez és gyermekeihez. A leányt mélyen megindította Hasszán könyörgése és megígérte, hogy segítségére lesz.

Másnap este ismét eljött a leány, aki Hasszánt pártfogásába vette, hozott neki páncélt, sisakot, kardot, aranyövet, lándzsát, aztán gyorsan távozott, hogy senki meg ne lássa. Hasszán magára öltötte mindazt, amit a leány hozott, aztán leült a padra. Miközben ott üldögélt, egy sereg leány vonult el előtte fáklyával és lámpással. Utánuk ment, követte őket, mígnem olyan helyre értek, ahol sok-sok sátor állt. Ő is bement egy sátorba az egyik leány után. Öreg volt ez a leány és csúnya, a világ legcsúnyább teremtése.

- Ki vagy te - kérdezte Savához (ez volt a csúnya leány neve) - és ki hozott ide?

Hasszán térdre hullott a csúnya leány előtt s könyörögve kérte, hogy vegye védelmébe.

A csúnya lány megsajnálta Hasszánt s megígérte, hogy nem árulja el.

- Ha nem állana melletted Allah - mondotta a csúnya leány - nem jutottál volna el ide.

Másnap megparancsolta a csúnya, öreg leány, hogy a csapatok vonuljanak ki, és halállal fenyegette meg azokat, akik nem engedelmeskednek. Ebből megtudta Hasszán, hogy az ő védelmezője az egész seregnek parancsol. Miután még néhány parancsot adott a csapatoknak, megkérdezte Hasszánt, mi hozta őt ide, mire Hasszán végig elbeszélte a történetét.

Saváhi biztosította Hasszánt, hogy nincs oka többé a félelemre, mert immár az ő védelme alatt áll, és reméli, hogy kívánsága teljesül.

- De a feleséged - folytatta a csúnya lány - nincs itt, mert ő a hetedik szigeten lakik, az pedig messze van innen. Keresztül kell még menned a madarak és a vadak országán. Akkor következik egy égig érő hegy meg egy folyó, amely a Vák-Vák szigetek felé folyik. Egynapi utazás után egy másik hegyhez érsz, annak Vák-Vák a neve. Azért Vák-Vák ennek a hegynek a neve, mert a rajta levő fákon emberfejek lógnak és napfeljöttekor és naplementekor, mind ezt kiáltják: Vák-Vák, dicsértessék Allah. E szigetek szultánnőjének hadserege csupa nőből áll. Folyó választ el minket attól az országtól, ahol a szultánnő férfi alattvalói laknak. De a szultánnő nemcsak a leányoknak parancsol, hanem egy sereg ördögnek és varázslónak is. Azonnal értesítem rólad a szultánnőt és megkérem, hogy segítsen neked.

Saváhi összedobolta katonáit, Hasszán pedig útra kelt a sereggel.

Tudnotok kell Saváhiról, hogy ő régebben nevelője volt a hercegnőnek és nagy kegyben állt a szultánnál meg a feleségénél is. A szultánnőnek Nur al-Huda volt a neve és nővére volt Hasszán feleségének. Apja egy másik szigeten lakott, azt tenger választotta el a többi szigettől. Saváhi mindent elmondott a szultánnőnek Hasszánról és kegyelmébe ajánlotta. De a szultánnő haragra lobbant:

- Hogy mertél férfit ide hozni?! Nyomban küldd ide és állítsd elém!

Savâhi reszketve közölte Hasszánnal a szultánnő parancsát.

Hasszán a szultánnőnek is elejétől végig elbeszélte történetét.

- Ha feleséged azt mondta, hogy jöjj utána a Vák-Vák szigetére - mondta a szultánnő - ez azt bizonyítja, hogy szeret téged. Jól van, én megmutatok neked minden nőt, aki e szigeten lakik. Ha megismered köztük a feleségedet, ismét a tied lehet. Ám ha nem ismered meg, leüttetem a fejedet.

- Elfogadom a feltételt - mondotta Hasszán.

Ekkor Nur al-Huda kiadta a parancsot, hogy minden leány jöjjön a palotába. Jöttek is mind. Miután Hasszán valamennyit megnézte, megkérdezte a szultánnő:

- Ráakadtál a feleségedre?

- Nem - felelt Hasszán.

Rettentő haragra lobbant a szultánnő és megparancsolta, hogy azonnal végezzék ki ezt a vakmerő ifjút. Hadd lássa minden idegen, mi sors vár rá, ha ebbe az országba merészkedik. Ám Savâhi addig könyörgött a szultánnőnek, mígnem lecsendesült és teljesítette azt a kérést, hogy ő is mutassa meg az arcát.

Nur al-Huda nevetve vonta félre arcáról a fátyolt. Hasszán magánkívül kiáltott fel:

- Vagy az én feleségem ő, vagy tökéletesen hasonlít hozzá!

- Ez az ember megháborodott - mondotta a szultánnő - vagy hazudik. Különben hogyan mondaná, hogy én a felesége vagyok?

- Nem, nem - szólt szomorúan Hasszán - látom, hogy nem vagy a feleségem.

- Nézz meg jól - mondotta Nur al-Huda - és mondd meg, miben hasonlítok a feleségedhez.

Hasszán pedig így felelt:

- Övé a te fényes homlokod. Övé orcádnak pirossága. Övé a te szép alakod. Övé a te édes szavad. Övé a kedves szemed. S övé arcod vakító színe!

A királynő kegyes pillantást vetett Hasszánra és így szólt:

- Vezesd vissza ezt a férfit lakásába és szolgáld, amíg tisztába jövök felőle. Mivelhogy az a férfi, aki így szereti feleségét, megérdemli a segítségünket.

Majd azt parancsolta Saváhinak, hogy ezer felfegyverzett lovassal menjen az ő apjához, üdvözölje legifjabb húgát s kérje: küldje ide gyermekeit, mert igen-igen vágyódik utánuk. - Ha egyszer aztán a

gyermekek nálad vannak - mondotta - hívd meg őt is, de aztán siess a gyermekekkel. Majd eljön ő is utánuk... Vigyázz, senkinek se szólj megbízatásodról. Azt azonban megfogadom, hogy ha húgom Hasszán felesége, visszaadom neki gyerekeivel együtt s megengedem, hogy hazamenjen.

Az öreg leány bízott a szultánnő szavaiban, mivel nem tudta, hogy a szultánnő mit határozott magában. Pedig úgy döntött magában, hogy megöleti Hasszánt, ha húga valóban a felesége.

Saváhi három nap múlva az ezer vitézzel megérkezett oda, ahol a szultán lakott legifjabb leányával, Menár esz-Szenával.

Könnyű volt teljesíteni a szultánnő parancsát. Menár esz-Szena elengedte gyermekeit Saváhival, aztán ő is felkészülődött, hogy kövesse gyermekeit. Ám amikor útra akart kelni, magához hívatta az atyja és elmondta álmát, amely igen nyugtalanította.

- Azt álmodtam ma éjjel - mondotta a király - hogy számtalan ékszer volt a kincseskamrámban, ám közülük hét gyöngy tetszett nekem a legjobban. E hét gyöngy között ismét a legkisebb volt nekem a legkedvesebb, mert ez volt a legszebb és legfényesebb. Amikor azonban kezembe vettem ezt a gyöngyöt, idegen országból kincseskamrámba repült egy madár, kikapta kezemből és elszállt vele. Szerfelett elszomorított engem ez az álom. Megkérdeztem az álomfejtőket, mit jelent, ők pedig azt felelték, hogy hét leányom közül a legfiatalabbikat valaki erőszakkal elragadja tőlem. Ki tudja, mi történik veled útközben, édes leányom? Maradj itthon a palotában.

Menár esz-Szena lelkét nagy aggodalom szállottá meg a gyermekei miatt. Magamagáért nem nyugtalankodott és igyekezett megnyugtatni apját, hogy olyan országban, amelynek határát idegen nem lépheti át, semmiféle veszedelem nem érheti őt. A király végül is beleegyezett az utazásba, ám ezer lovaskatonát rendelt melléje kíséretül és megparancsolta nekik, hogy két nap múlva kísérjék vissza.

Nur el-Huda végtelenül megörült a gyerekeknek és ölébe ültette őket. Hasszán túláradó boldogságában felsikoltott, a gyerekek is megismerték apjukat, leugrottak a szultánnő öléből, hozzá rohantak és boldogan kiáltották:

- Édesapánk!

Mindenki mélységesen meghatódott, könnybe borult szemmel nézték a megindító jelenetet, csupán Nur el-Huda szíve nem lágyult meg. Inkább szörnyű haragra gerjedt, amikor megtudta, hogy Hasszán csakugyan férje az ő húgának. A leggyalázatosabb szavakkal halmozta el Hasszánt, és őrjöngve kiáltozta:

- Eredj gyorsan vissza a hazádba, mert esküszöm, ha még egyszer meglátlak, leültetem a fejedet, de még annak a fejét is, aki még egyszer elém vezet téged.

Néhány nappal ezután megérkezett Hasszán felesége a nővéréhez. Éppen arra lépett be, hogy gyerekei keservesen sírnak apjuk után.

- Mi történt az apjukkal? - kérdezte megdöbbenve nővérét. - Meghalt talán?

A szultánnő rettentő szemrehányással fogadta húgát:

- Hogyan feledkezhettél meg magadról annyira, hogy közönséges ember felesége légy?! És még most sem akarsz lemondani róla?

Bilincset rakott húgára, fogságba vetette és őrt állított a börtön ajtaja

elé. Aztán írt apjának, hogy elvetemedett leánya meg akar szökni, ezért ő elzáratta, míg a király határoz, hogy mi történjék vele és gyermekeivel.

A király nyomban válaszolt leányának: ha igaz, amit Menár esz-Szenáról írtál, bánj vele belátásod szerint.

Eközben Hasszán a város kapuja elé vánszorgott. Annyira megrendült szívében-lelkében, hogy alig tudta megkülönböztetni a nappalt az éjszakától. A folyó partján bolyongott, két fiút pillantott meg, amint szörnyen veszekedtek. Odament hozzájuk és megkérdezte a civódás okát.

- Ó, uram - mondotta az egyik - Allah vezérelt téged hozzánk, légy bíró köztünk. Mi testvérek vagyunk és fiai ez ország egyik leghatalmasabb varázslójának. Halála után ezt a kormánypálcát, és ezt a sipkát hagyta nekünk. Mind a ketten a kormánypálcát akarjuk, de nekem van rá elsőbbségi jogom, mert én vagyok az idősebb.

- Mi a különbség a kettő között? - kérdezte Hasszán. - Csekély értékűnek látszik ez is, az is.

- Ó, uram - mondta a másik testvér - csodálatos titok lakozik ezekben. Értékesebbek ezek valamennyi Vák-Vák szigetnél. Aki a sapkát a fejére teszi, láthatatlanná lesz. És akié a kormánypálca, uralkodik a szellemek hét osztálya fölött.

Hasszán, amikor ezt hallotta, lehajtotta fejét, hosszan, sokáig gondolkozott és így szólt magában: - Valójában sajnálom ezeket a gyerekeket, de nekem nagyobb szükségem van erre a két tárgyra mint nekik, ha a gyalázatos Nur el-Huda kezéből ki akarom szabadítani enyéimet.

Felemelte a fejét és mondotta:

- Elfogadjátok-e az én döntésemet?

- Elfogadjuk - felelték a fiúk.

Hasszán felkapott egy követ és eldobta jó messzire.

- Azé lesz a kormánypálca, aki a leggyorsabban visszahozza a követ.

Amíg a fiúk versenyt futottak, Hasszán fejébe csapta a sapkát, és fezébe vette a kormánypálcát. Amikor a gyerekek visszajöttek és a kisebbik mutatni akarta a követ Hasszánnak, híre-nyoma sem volt már. Senki sem látta Hasszánt, amint visszatért a városba és fölment a palotába, ott pedig az öreg leány szobájába.

Hasszán megmutatta neki a sapkát és a kormánypálcát, ez meg nagy örömmel mondotta:

- Ismerem jól: mind a kettő az én mesteremé volt, aki engem a varázslás művészetére tanított, ő készítette művészkézzel ezt a két varázstárgyat. Mielőtt meghalt, így szólt a fiaihoz: »Kedves fiaim, hiába hagyom rátok ezeket a bűvös eszközöket, mert majd messze földről jön egy idegen, aki elveszi tőletek, és nem tehettek ellene semmit.« A fiúk megkérdezték, hogy mi módon veheti el tőlük, de azt már maga az apa sem tudta.

Erre Hasszán elmondta, hogyan szerezte meg őket. Az öreg leány nagyon megörült neki és így szólt:

- Most már egészen bizonyos, hogy sikerül a vállalkozásod. Hát csak tedd a fejedre a sapkát, vedd kezedbe a kormánypálcát, eredj és szabadítsd ki feleségedet a fogságból. Ha ezzel a kormánypálcával a földre ütsz és így szólsz: jelenjetek meg, ti szolgái a talizmánnak, ezek nyomban megjelennek, és bármit parancsolsz, teljesítik.

Hasszán úgy tett, amint Savához mondotta. Odament az ajtó elé, meghallotta felesége könyörgését. Ő hozzá szólt a könyörgés, hozzá, akiről azt hitte, hogy otthon van, messze, messze tőle.

Mikor belépett, feleségét szörnyű kínok, keserves szenvedések közt találta. Levetette a bűvös sapkát, és ekkor gyermekei is megint felismerték. Hasszán keblére Ölelte feleségét és gyermekeit, majd fogta az idősebbiket, felesége a kisebbiket, és megindultak, kifelé a palotából. De már este volt; amikor el akarták hagyni a palotát, a külső kaput zárva találták. Kétségbeesetten bolyongtak a palota udvarán, hátha egy jó leiekre akadnak, aki segítségükre lenne

- Ha megesküsztök, hogy magatokkal visztek, kinyitom a kaput.

Savához volt, aki hozzájuk szólt. Ünnepélyesen megígérték, hogy magukkal viszik.

Amikor a kapu kinyílt, csak akkor látták, hogy Savához agyagkorsón nyargal, amelynek nyaka pálmarost-kötéllel van felkantározva. Gyorsabban száguldott, mint egy arab csikó.

- Kövessetek engem - mondta - és semmitől se féljetek. Én már olyan sokat tanultam a varázslás művészetéből, hogy napfelkelte előtt ezt a várost hullámzó tengerré tudnám változtatni és benne halakká mind a leányokat. Ám félek a királytól, emiatt nem merem ezt megtenni. Hát csak kövessetek gyorsan!

Sietve haladtak át a város utcáin. Amikor a kapu elé értek, Hasszán a földre ütött a kormánypálcával, erre a föld megnyílt és tíz óriás szellem ugrott ki a földből. Háromszor meghajtották magukat Hasszán előtt és megkérdezték:

- Mit parancsolsz?

Hasszán pedig ezt mondotta:

- Hozzátok ide segédcsapataitokat.

- Ó, uram - szóltak a szellemek - féltünk téged, és azokat, akik veled vannak, mivelhogy igen sokan vannak a mi embereink s mindenféle alakúak, arcúak, és színűek. Sokan közülük vadállatokhoz hasonlók. Különben mit parancsolsz?

- Azt parancsolom, hogy engem, feleségemet, gyermekeimet és ezt a jámbor nőt vegyétek hátatokra, és oly gyorsan repüljetek, hogy napfelkeltekor Bagdadban legyünk.

A szellemek földig hajoltak, ám egy szót sem ejtettek. Amikor pedig Hasszán megkérdezte, miért hallgatnak, így válaszoltak:

- Urunk és parancsolónk! Esküszünk Salamonra, Allah prófétájára, hogy még soha embert nem vittünk a hátunkon. Ám hozunk nektek a dzsinnektől felnyergelt lovakat, azok gyorsan elvisznek Bagdadba.

- Milyen messze van innen Bagdad? - kérdezte Hasszán.

- Jó lovas hét esztendő alatt odaérhet.

- Hogyan? - csodálkozott Hasszán - hiszen én nem egész egy esztendő alatt jöttem onnét ide.

- Uram, neked kedvezett Allah - mondták a szellemek - különben sohasem jutottál volna el ebbe az országba. Az elefánton és a repülő lovon három nap alatt három esztendei utat tettél meg s ugyanannyi utat tett meg a másik öreg egy nap alatt. Bagdadtól a leányok palotájáig egy esztendő az út, tehát a távolság Bagdadig hét esztendő.

- Hát a szellemek lovai mennyi idő alatt tehetik meg az utat innét Bagdadig? - kérdezte Hasszán.

- Nem egészen egy esztendő alatt - felelték a szellemek - de sok veszedelmen kell átvágnunk magunkat.

Tüstént meg is jelentek a szellemek lovai. Hasszán és hozzátartozói útra keltek. Eleinte végtelen síkságon vezetett az útjuk, aztán egy hegységen át, majd a föld alatt. Itt, a föld alatt, egy szellemet pillantott meg Hasszán. Ez a szellem füstoszlop alakjában szállott az ég felé. Minél közelebb ért Hasszán ehhez a sötét alakhoz, annál több igét mondott el a szent Koránból. Amikor szemben állt a szellemmel, ez meghajolt és azt mondta neki:

- Ne félj, én a mohamedán hívőkhöz tartozom. Mivelhogy el kívánom hagyni ezt az országot és értesültem érkezésetekről, vezetőtök leszek a további úton.

Már teljes egy hónapja utaztak. Ekkor, a harmincegyedik napon, hátuk mögött hatalmas porfelhő emelkedett és félelmetes lárma hangzott feléjük a felhőből.

- Ó, jaj nekünk - kiáltott Saváhi. - A Vák-Vák szigetek királyának katonái utolértek minket. Gyorsan, üsd meg a földet kormánypálcáddal, Hasszán!

Hasszán megütötte a kormánypálcával a földet. Nyomban előtte termett tíz szellemkirály, így szóltak:

- Ne félj semmit, Hasszán! Feleségeddel és gyermekeiddel menj keresztül ezen a hegyen, mi pedig itt a hegy tövében feltartóztatjuk az ellenséget.

Miközben Hasszán és hozzátartozói átkeltek a hegyen, a sziget lakói csatarendbe álltak, aztán hamarosan megjelentek Hasszán szellemei is seregeikkel. A dzsinnek olyan tüzet okádtak, hogy égig szállt a füstje. A levágott fejek csak úgy repültek a levegőben. Patakokban folyt a vér. A szellemek nem nyugodtak, amíg meg nem törték a király csapatainak erejét. A sereg nagy részét levágták, a többiek megfutamodtak. Nur al-Huda szultánnőt foglyul ejtették, és megbilincselve vitték Hasszán felesége elé. Ez azonban nővérének minden gonoszságát megbocsátotta. Hasszán pedig lóra ültette a gonosz lelkű Nur el-Hudát és visszaküldte hazájába. Ezután ismét paripákat kért a szellemektől. Egyikre ő tilt fel nagyobbik fiával, a másikra felesége a kisebbikkel. Saváhit is lóra ültették, elbúcsúztak tőle és útnak indultak, ki jobbra, ki balra.

Ismét teljes egy hónapot mentek Hasszánék és akkor egy barlanghoz értek.

- Itt lakik a nagymester, Abu Ruvájis, akinek hálával tartozom - mondotta Hasszán. - Menjünk be hozzá, üdvözöljük.

Amikor éppen be akartak térni a barlangba, Abu Ruvájis lépett ki az

ajtón. Hasszán elbeszélt mindent, ami vele a Vák-Vák szigeteken történt. Beszélt a sapkáról és a kormánypálcáról is, mire Abu Ruvájis megjegyezte:

- Bizony, fiam, most anélkül nem volnál itt.

Miközben beszélgettek, jött az öreg is, aki mindig elefánton szokott lovagolni. Ő is elbeszéltette Hasszánnal a kalandjait, azután azt mondta:

- Fiam, visszakaptad feleségedet, gyermekeidet, most már nincsen szükséged a kormánypálcára és a sapkára. Ne feledd, hogy a mi segítségünkkel jutottál a Vák-Vák szigetekre, ajándékozd hát nekem a kormánypálcát és Abu Ruvájisnak a sapkát.

- Szívesen teljesítem kéréseteket - mondotta Hasszán - de apósom üldöz a katonáival, hogyan segítsek ezek nélkül magamon?

- Ne félj - mondotta az öreg - mi ellene és mindenki más ellen megvédünk téged.

Hasszán odaadta a sapkát Abu Ruvájisnak, és azt mondta az öregnek:

- Kísérj hazáig, ott aztán neked adom a kormánypálcát.

Az öreg szívesen ráállott erre; Hasszán és övéi mellé szegődött. Aztán egyszerre csak megpillantotta a Felhőhegy tetejét.

- Örvendj - mondta Hasszánnak az öreg - ma éjjel a húgaim

palotájában fogsz aludni.

Hatalmas nagy volt a leányok öröme, amikor Hasszán feleségével és gyermekeivel megérkezett. Örömükben tíz napig tartó vigasságot rendeztek.

Hasszán pedig átadta az öregnek a kormánypálcát, elbúcsúzott tőle és húgaitól. Hetven nap múlva megérkeztek Bagdadba.

Emberi szó el nem mondhatja Hasszán anyjának örömét, amikor meglátta rég elveszettnek hitt fiát, menyét és unokáit.

A következő napon Hasszán finom ruhát öltött magára, kiment a piacra, rabszolgákat és rabszolganőket vásárolt. És vásárolt finomabbnál finomabb kelméket, ruhákat, ékszereket és mindenféle házi berendezést. Mindennel ellátta magát, akárcsak egy uralkodó, és boldogságban élt édesanyjával, feleségével, gyermekeivel. Amíg el nem jött értük a halál: az örömök megrontója és a kötelékek megbontója.

Tartalom

A kereskedő és a gonosz szellem

Élt Kairó városában egy igen gazdag kereskedő. Maga sem tudta, mije van, oly rengeteg pénze, mindenféle portékája, háza, földje volt. Ez a kereskedő gyakran elutazott üzleti ügyben, ám egyszer igen-igen messzire kellett utaznia. Nagy nekikészülőd essél indult útnak, kétszersülttel, datolyával töltötte meg tarisznyáját, aztán igen-igen nehezen búcsúzott el feleségétől, gyermekeitől, mert tudta, vagy látják egymást, vagy sem. Lovára ült és nekivágott a rengeteg nagy pusztaságnak. A pusztaságon keresztül egyetlenegy élő lélekkel sem találkozott, és semmi baja sem történt. Amikor elvégezte dolgát abban a városban, ahova jó hat hétig utazott, visszafelé indult.

A tizennegyedik napon olyan rettenetes hőség áradt rá, hogy nem volt ereje folytatni az útját. Lovát fához kötötte, ő maga letelepedett a fa alá, amelynek tövében forrás bugyogott, tarisznyájából előszedte a kétszersültet meg a datolyát, és evés közben jobbra, balra, mindenfelé szétdobálta a datolya héját. Evés után mohamedán szokás szerint kezét, arcát, lábát megmosta és imádkozott. De éppen csakhogy bevégezte az imádságát, hirtelen-váratlan előtte termett egy rettentő magas szörnyeteg, akinek kard volt a kezében és így mennydörgött a kereskedőre.

- Állj fel te nyomorult, hadd öljelek meg, mert megölted a fiamat!

- Ó, jaj nekem - rémüldözött a kereskedő - hogy öltem volna meg, hiszen nem is láttam a fiadat?!

- Úgy, még tagadod?! - rivallt rá a szörnyeteg. - Nem te dobtad meg datolyával? Attól halt szörnyet a fiam!

- Hát - mondotta a kereskedő - nem tagadom, hogy a datolya héját eldobtam, de biztosítalak, hogy a fiadat soha nem láttam. Ártatlan vagyok az ő halálában.

- Hát, ha nem tagadod - mondotta a szörnyeteg - készülj a halálra.

- Ó, jaj nekem, hát nincs benned irgalom s kegyelem?

- Sem kegyelem, sem irgalom - mennydörgött a szörnyeteg. - Öltél, tehát megöllek. Ez az igazság.

És hirtelen karon ragadta a kereskedőt, arccal földre nyomta és mindjárt fel is emelte kardját, hogy levágja a fejét.

- Hát van lelked és istened - zokogott a kereskedő - hogy megölj engem? Hogy ne lássam soha többé feleségemet, gyermekeimet? Kegyelmezz, irgalmazz nekem!

- Mondtam már, hogy sem kegyelem, sem irgalom. Szörnyű halálnak halálával kell meghalnod, mint ahogy meghalt az én fiam.

A kereskedő, látván, hogy csakugyan meg kell halnia, csendesen, keseregve mondta e szavakat:

- Az ember életének csupán két napja van; az egyik nap erős bizonyosság, a másik nagy bizonytalanság. Az egyik nap merő vidámság, mosoly, a másik nap: felhő és bánat. Látod-e, hallod-e a szelet, amint zúgatja viharszárnyait? Íme, a szél csak a legmagasabb fákba ütközik, őket rázza meg. Ó, hány szép és hány csúnya fa van a világon, de lám, az emberek csak azokra a fákra hajítanak követ, amelyiken gyümölcs mosolyog. Megszámlálhatatlan csillag ragyog az

égen, de a csillagok között csak a két legnagyobbiknak, a Napnak és a Holdnak van fogyatkozása.

A kereskedő, amint elsírta e szavakat, ismét könyörögve nézett fel a gonosz szellemre:

- Ó, várj még egy pillanatig. Engedd meg, hogy hazamenjek feleségemhez, elkészítsem végrendeletemet, elbúcsúzzam tőle és gyermekeimtől. Ajándékozz meg egy esztendővel, hogy kereskedőtársaimmal minden dolgomat elrendezzem, jó barátaimtól is elbúcsúzzam, és esküszöm neked, hogy egy esztendő múlva pontosan visszajövök ide, e fa alá.

A szörnyeteg gondolkozott egy ideig, aztán azt mondotta:

- Csakugyan visszajössz? Jó. Mehetsz. De jaj neked, ha egy esztendő múlva nem leszel itt, ez alatt a fa alatt.

A szörnyeteg abban a pillanatban eltűnt, a kereskedő pedig nagy nehezen felkelt a helyéről. Alig állt a lábán szegény, reszketett, akár a nyárfalevél és alig-alig tudott felkapaszkodni lovára. Elindult hazafelé és az egész úton sírt, kesergett magában, hogy az ő élete már csak egy esztendő, azután pedig szörnyű halálnak halálával nagy ártatlanul meg kell halnia. Amikor hazaért, a felesége meg a gyermekei nagy örvendezéssel szaladtak elébe, ő azonban keserves sírással ölelte, csókolta őket. És nemcsak sírt, de jajgatott, olyan szörnyen jajgatott, hogy ijedten megkérdezték, mi történt vele? Talán bizony minden vagyonát elvesztette?

- Ó, jaj, nem a vagyonomat, az életemet vesztettem el. Egy esztendő múlva szörnyű halálnak halálával meg kell halnom.

Rémülten nézett rá a felesége, néztek rá a gyermekei: reszketve kérték,

mondja el, mi történt.

A kereskedő elbeszélte elejétől végéig a szörnyeteggel való találkozását és íme, rettentő sírás, zokogás, jajveszékelés verte fel a házat. Hamarosan összefutottak a szomszédok és nagy volt a sajnálkozás, a szomorkodás, mert a kereskedőt mindenki szerette. Segítettek volna is rajta szívesen, de haj! mit tehettek a gonosz szellem ellen? S mi mást tehetett a kereskedő: megírta végrendeletét, rabszolgáinak visszaadta szabadságát, rengeteg sok alamizsnát osztott ki a szegények közt. Alig vette észre, elrepült az esztendő, indulnia kellett. Felesége, gyermekei, jó barátai mind el akarták kísérni az utolsó útra, de ő nem engedte. Keserves könnyhullatások közt elbúcsúzott mindenkitől, felült lovára, és addig ment, mendegélt, mígnem ama bizonyos fához ért, ahol egy esztendeje a szörnyeteggel találkozott.

Leszállott a lováról, a fához kötötte, leült a forrás mellé, ült, üldögélt nagy búsan, hullott a könnye, akár a záporeső. Egyszer csak felnéz, hát egy öregember áll előtte. Nem a szörnyeteg volt ez az öreg, hanem igazi földi ember. Barátságosan köszöntötte. Az öregember nem volt egyedül: egy szarvas állott mellette. A szarvas nyakán szalag volt, ennél fogva vezette az öregember.

- Ugyan mondd csak - kérdezte az üdvözlés után - mi történt veled, te jó ember, miért vagy oly szomorú? S ugyan bizony hogyan s miképpen jöttél ide, hiszen ez a hely a gonosz szellemek tanyája!

- Ó, ne is kérdezd - válaszolt a kereskedő - tudom én, hol vagyok. Hidd el, nem a magam jószántából jöttem ide.

És elbeszélte, mi történt vele.

- No, hallod-e - mondotta az öregember - sok országot-világot bejártam, sokféle embert láttam, ám olyan embert még soha, aki a

gonosz szellemnek tett esküjét megtartotta volna. Itt maradok veled, mivelhogy igazán kíváncsi vagyok, mi történik majd itt.

Azzal leült a kereskedő mellé. Elbeszélgettek erről, arról, mindenről. És íme, egy másik öregember tűnt fel, két fekete kutyát vezetett pórázon. Nyájasan üdvözölte őket, letelepedett melléjük, beszéltek erről-arról, s végül az első öregember elmondta a másodiknak, hogy mi történt a kereskedővel.

- No, még ilyet sem hallottam világéletemben - szólt a második öregember. - Én magam is itt maradok, hadd lám, mi történik itt.

Jóformán le sem ült még a második öregember, ismét jött egy: ez pedig öszvért vezetett. Letelepedett közéjük, s miután elmondták neki a kereskedő történetét, ő is elhatározta, hogy ott marad.

Nem kellett sokáig várakozniuk: egyszerre csak szörnyen vastag köd ereszkedett le a levegőből, mind közelebb és közelebb gomolygott feléjük, aztán hirtelen, váratlanul rettentő nagy forgószél kerekedett a pusztaságon. Ez a forgószél is csak közeledett, közeledett feléjük, aztán hirtelen-váratlanul szerteoszlott: eltűnt. És íme, ott termett mellettük a szörnyeteg.

Egy szót sem szólt, csak kardot rántott, magasra emelte és rámennydörgött a kereskedőre:

- Hát megjöttél, te gyilkos! Állj fel nyomban, hadd öljelek meg, amiként te megölted a fiamat!

A kereskedő felállt, az öregek pedig reszkettek a félelemtől, akár a nyárfalevél, nem tudták, mit szóljanak, mit cselekedjenek. Ám lassan-lassan mégiscsak nekibátorodtak, és megszólalt az első öregember, aki mellett a szarvas állott:

- Ó, szellemek királya - mondotta - szüntesd a te haragodat és hallgasd meg, amit elmondandó vagyok. Engedd meg, hogy elbeszéljem ennek a szarvasnak csodálatos történetét. Ha meghallgattad és érdekesnek ítéled ezt a történetet, arra kérlek, engedd el a szerencsétlen ember büntetésének egyharmadát.

- Hát jól van - szólt hosszú gondolkozás után a szellem - mondd el szarvasod történetét, és ha érdekesnek találom, elengedem a büntetés egyharmadát.

AZ ELSŐ ÖREG ÉS A SZARVAS TÖRTÉNETE

- Ez a szarvas - kezdte el a történetet az öregember - úgy nézzétek meg: a feleségem. Alig volt tizennégy esztendős, amikor feleségül vettem, tehát nemcsak férje, de jóformán apja is voltam. Harminc esztendeig éltünk együtt. E hosszú idő alatt Allah nem áldott meg gyermekkel. Soha nem hibáztattam őt ezért, jó voltam hozzá. Minden kedvét betöltöttem. Ám szerettem volna, ha Allah gyermekkel áld meg, evégből feleségül vettem egy rabszolganőt is. Ennek csakugyan született egy fia, olyan gyönyörű szép gyermek, hogy nem volt párja messze földön. Végtelen nagy örömem telt ebben a fiúban, és amint nőtt, növekedett, vele nőtt, növekedett az örömem is. Hanem a feleségemnek nem volt olyan nagy az öröme, sőt szemmel láthatóan gyűlölte a fiút, és gyűlölte a fiú anyját is.

Amikor a fiú tízesztendős lett, hosszú útra kellett kelnem, és teljes egy esztendeig távol maradnom. Nehéz szívvel váltam meg fiamtól. Lelkére kötöttem a feleségemnek, hogy bánjon jól a fiúval, és bánjon jól a fiú anyjával is. Ám amíg én távol voltam, feleségem megtanulta a bűbájosságot, az én drága szép fiamat borjúvá varázsolta, aztán kiadta a tanyára egyik bérlőmhöz, azzal az utasítással, hogy hizlalja meg. A gonosz asszony nemcsak a fiút varázsolta el, hanem a fiú anyját is:

tehénné változtatta, és ugyancsak kiadta a tanyára, meghagyván, hogy a bérlő ezt is hizlalja meg.

Telt, múlt az idő, eltelt az egy esztendő, szerencsésen hazakerültem. Hát nem találok otthon senki mást, csak a feleségemet.

- Hol a rabszolganő? - kérdeztem.

- Meghalt - felelte ridegen az asszony.

- Hát a fiam hol van?

- Már két hónapja, hogy nem láttam - felelte. - Sejtelmem sincs róla, hová, merre csavargott el.

Mélységesen megszomorított a rabszolganő halála, de még inkább, az én drága szép fiam eltűnése. És e naptól fogva egyebet sem cselekedtem, szüntelen jártam-keltem, kerestem, nyomoztam a fiamat, de hírét-nyomát sem találtam sehol. Hónap hónap után múlt el és közben elkövetkezett a nagy Hajrám ünnepe. Kiüzentem a tanyára a bérlőmnek, hogy hozza be a legkövérebb tehenet, hadd áldozzam fel Bajrám ünnepén.

A bérlő bevezetett egy kövér tehenet. Oszlophoz kötöttem, fel is emeltem rá a bárdot, hogy levágjam, de az állat oly igen keservesen bőgött, oly szomorúan nézett rám, és úgy hullott szeméből a könny, hogy nem volt lelkem s szívem levágni. Kihullott kezemből a bárd.

Feleségem így kiáltott fel:

- Ugyan bizony miért nem akarod feláldozni? Hiszen ez a legkövérebb tehenünk!

Addig hangoskodott, addig veszekedett, mígnem végül is fölemeltem a földről a bárdot, s lesújtottam a tehenet.

Hát, halljatok csodát, miután a bőrét lehúztam, kitűnt, hogy a tehén valójában nem is volt kövér, csupán kívülről látszott annak, belül módfelett sovány volt.

- Ezt ugyan hiába vágtam le - szóltam bosszúsan, aztán odaadtam a bőrt a bérlőnek és megparancsoltam, hogy hozza be a legkövérebb borjút.

A bérlő tüstént kiment a tanyára, hamarosan be is hozott egy gyönyörű szép kövér borjút. Ám ez is épp olyan keservesen bőgött, akár a tehén, amikor ráemeltem a bárdot; éppen olyan szomorúan nézett rám, de még hozzám is dörgölődzött, nyalta-falta, csókolta a kezemet. Mondanom se kell tán, hogy nem tudtam megölni.

- Hát ezt sem akarod megölni? - kiáltott fel a feleségem. - Valamennyi borjúnk között ez a legkövérebb. Mit akarsz egyebet?

- Mondhatsz akármit - szóltam az asszonynak - ezt a borjút meg nem ölöm. Nem látod, hogy nyalja, csókolja a kezemet? Nem látod, hogy hull a könny a szeméből?

Gyávának nevezett, kigúnyolt az asszony, de mondhatott bármit, a borjút visszavitettem a tanyára. Egy más borját hozattam, azt a Bajrám ünnepre le is ölettem.

A következő nap ismét bejött a bérlő, kiszólított a házból, és félrevont azzal, hogy valami különös dolgot akar közölni.

- Hadd hallom - szóltam neki.

- Valóban, különös dolgot akarok neked elmondani, uram. Tegnap, mihelyt visszavezettem a borjút a tanyára, leányom, aki érti a bűbájosságot, amint megpillantotta a borjút, nagy örömében nevetni kezdett, aztán egyszerre csak hangosan sírt, hullott a könnye, akár a záporeső. Megijedtem, nem értettem a dolgot. Megkérdeztem: »Mi történt veled, édes leányom? Mi az oka, hogy előbb kacagtál, most pedig hirtelen sírásra fordult a jókedved?«

»Ó, apám - felelte a leányom - nagy oka van az én kacagásomnak és az én könnyeimnek. Ez a borjú, amelyet visszahoztál, a mi gazdánk fia. Nevettem, amikor megláttam, hogy él, nevettem szertelen nagy örömömben, mert kimondhatatlanul szeretem, aztán sírtam, amikor arra gondoltam, hogy megölték az édesanyját. Mert az a tehén, amelyet megölt a gazdája, ennek a fiúnak az anyja volt.«

Ezt mondta a leány, de mondott egyebet is: azt, hogy a fiút is, az anyját is a feleségem varázsolta el. Mondanom se kell, hogy egy szempillantásig se volt otthon maradásom, futottam ki a tanyára, egyenesen a pajtába. Ott volt a bérlő leánya, simogatta, cirógatta a borjút. Ennek, amint meglátott engem, hullani kezdett a könnye, én meg átöleltem, csókoltam hosszan, sokáig. Hogy szeretett volna mondani valamit, de csak érthetetlen hangokat hallatott és nyalta, csókolta a kezemet, arcomat. Én pedig így szóltam a bérlő leányához:

- Hallottam, te jó leány, az édesapádtól, hogy megtanultad a bűbájos mesterséget. Vissza tudnád-e változtatni ezt a borjút igazi alakjába? Minden vagyonomat neked adnám, ha ezt megcselekedned.

- Nem kell nekem a vagyonod - nevetett a leány - a fiad kell nekem.

Visszaváltoztatom igazi alakjába, de két feltétellel. Az egyik, hogy feleségül vesz engem, a másik, hogy engeded megbüntetni azt az asszonyt, aki fiadat borjúvá varázsolta.

Természetesen azt válaszoltam a leánynak, hogy örömmel fogadom menyemnek, s szívesen megengedem, hogy érdeme szerint megbüntesse azt a gonosz asszonyt.

Ezt hallván a leány, kifutott a pajtából, hozott egy dézsát, tele-töltötté vízzel, föléje hajolt, érthetetlen szavakat mormolt belé, majd a borjúhoz fordult és így szólt:

- Ó, te borjú, ha Allah úgy teremtett téged, abban az alakban, amelyben most vagy, maradj meg benne; de ha ember vagy, változzál vissza emberré.

És vízzel locsolta meg a borjút. Hát íme, abban a szempillantásban előttem állott igazi alakjában az én drága szép fiam. Emberi szó nem képes elmondani az én végtelen nagy örömömet, s az én édes fiam határtalan örömét. Amikor aztán kisírtuk magunkat, azt mondtam neki:

- Édes szép fiam, nézd meg ezt a jó leányt. Neki köszönheted, hogy visszaszerezted igazi alakodat. Megígértem, hogy ha általa visszanyerted emberi formádat, feleségül veszed őt. Mondjad, szíved szerint beszéltem-e?

- Szívem szerint beszéltél, édes jó apám - mondotta a fiam.

Még aznap megtartottuk a lakodalmat. Lakodalom után menyem ismét megtöltötte a dézsát vízzel, valami érthetetlen szavakat mormolt belé, és amikor hazamentem, látom, hogy az udvaron egy szarvastehén futkároz. Ez a szarvastehén a feleségem volt. Azóta bármerre megyek,

mindenüvé magammal vezetem, hadd lássam szüntelenül az ő bűnhődését. Mondjátok, nem ritka, nem különös és csodálatos történet ez?

- Valóban az - mondták mind, nemcsak a másik két öregember, de a gonosz szellem is. Annyira tetszett a gonosz szellemnek a történet, hogy elengedte a kereskedő büntetésének harmadát.

És íme, előállott a második öregember, akinek a két fekete kutyája volt, s mondotta:

- Ó, szellemek ura és királya, érdekes volt a történet, amelyet itt hallottunk, ám én még ennél is érdekesebbet mondok el, ha elengeded e szegény ember büntetésének másik harmadát.

- Elengedem - mondotta a gonosz szellem -, ha csakugyan érdekes lesz a történeted. Hát csak beszélj.

A MÁSODIK ÖREGEMBER ÉS A FEKETE KUTYÁK TÖRTÉNETE

- Úgy nézzétek meg ezt a két kutyát - kezdte a történetet a második öregember - hogy ezek az én testvéreim. Amikor édesapám a halálos ágyán feküdt, ezer-ezer aranyat hagyott reánk. Halála után boltot nyitottunk ezzel a háromezer arannyal, és szépen gyarapodtunk is. Egyszer azonban mit gondolt, mit nem az idősebb bátyám: azt gondolta, hogy pénzzé teszi az ő részét, portékát vásárol rajta, aztán elutazik idegen országba, ott próbál szerencsét. Úgy tett, amint határozta. Távol volt teljes egy esztendeig, ezalatt hírt sem hallottam felőle. Egy esztendő múlva beállít hozzám egy rongyos ember és alamizsnát kér. Jóformán rá sem néztem, csak úgy odanyújtottam neki az alamizsnát.

- Öcsém, hát meg sem ismersz? - kérdezte a rongyos ember.

Csakugyan a bátyám volt! Magamon kívül öleltem, csókoltam és sírva kérdeztem, hogy mi történt vele. Elmondta töviről hegyire, hol, merre járt, hogyan s miképpen veszítette el vagyonát. Felvezettem lakásomba, langyos fürdőt készítettem neki, legszebb ruhámba öltöztettem, és miután jól megvendégeltem, ezt mondtam neki:

- Kedves bátyám, éppen kétezer aranyam van, legyen tied az egyik fele.

Köszönte, hálálkodott, hamarosan boltot is nyitott, és éltünk nagy szeretetben, nagy békességben.

Telt-múlt az idő, s a másik bátyámnak jutott eszébe, hogy ő is eladja vagyonát, és idegen földön próbál szerencsét. Hiába figyelmeztettem, hogy gondoljon idősebbik bátyánk esetére, nem hallgatott reám, eladta vagyonát, portékát vásárolt rajta és egy éppen akkor induló karavánnal útra kelt. Egy esztendő múlva éppoly rongyosán tért haza, akárcsak az idősebbik bátyám. Ezen esztendő alatt ismét megkétszereződött a vagyonom és én neki adtam a felét, az ezer aranyat, ő is boltot nyitott és sokáig nagy boldogságban, nagy békességben éltünk mind a hárman.

De nem tudom, mi bújt a testvéreimbe. Amikor a legjobban ment a dolguk, elfogta őket a nyugtalanság, s szüntelenül biztattak engem, hogy tartsak velük, menjünk idegen országba mind a hárman, hátha úgy nagyobb lesz a szerencsénk. Hasztalanul mondtam, hogy nem megyek, nem hagytak békén, szüntelenül zaklattak, végül is elvesztettem az eszemet: összeszámoltam vagyonomat, éppen hatezer aranyam volt. Két részre osztottam. Ezer-ezer aranyat nekik adtam, egy ezret magamnál tartottam, háromezret pedig elástam házam egyik sarkában, hogy ha netalán szerencsétlenül járunk, s elveszítjük a magunkkal vitt pénzt, legyen otthon, amivel újra boltot nyissunk.

Mindenféle portékát vásároltunk össze, aztán hajót béreltünk. Szerencsésen meg is érkeztünk oda, ahová igyekeztünk a portékánkkal, nagy nyereséggel el is adtuk, aztán olyan portékát vásároltunk, ami nincs a mi országunkban és ezzel visszaindultunk.

Amikor éppen indulóban volt a hajónk, hirtelen előttem termett egy szegényes ruhába öltözött asszony, mind a két kezemet megragadta, sírva csókolta és könyörögve kért, hogy vegyem feleségül, vigyem el magammal az én hazámba. Gondolhatjátok, mennyire megzavart ez a különös kívánság. Sokáig haboztam, nem tudtam, mit feleljek. De az asszony oly szívrehatóan rimánkodott, hogy végül is ellágyultam, és így szóltam:

- Teljesítem kérésedet, jóasszony, gyere velem!

Még volt annyi időnk a hajó indulása előtt, hogy tisztességes ruhát vehettem neki, és megírattam a házassági szerződést is. Aztán elindult a hajó, teltek-múltak a napok, s én napról napra jobban megszerettem az asszonyt, mert egyre jobb és jobb tulajdonságokat fedeztem fel benne. De testvéreim nem nézték jó szemmel, sőt még engem sem, mert megirigyelték, hogy jobb üzletet csináltam, mint ők. Elhatározták, hogy egy éjjel feleségemmel együtt megölnek és a tengerbe vetnek. Feleségem, akiről később kiderült, hogy tündér, jól tudta, hogy testvéreim mit határoztak, és mégsem szólt egy árva szót sem nekem. Engedte, hogy mind a kettőnket a tengerbe hajítsanak. Amikor aztán csakugyan beledobtak a tengerbe, szép gyengéden megfogta a karomat, fölszállt velem a magas levegőégbe, aztán egy gyönyörű szép szigeten leszállt és így szólt hozzám:

- Íme, édes jó uram, megháláltam a te nagy jóságodat. Tudd meg, hogy én nem vagyok földi nő, tündér vagyok. Amidőn megláttalak téged a tenger partján, megszerettelek. Rongyos ruhába azért öltöztem, hogy próbára tegyem a szívedet. Jóságért jósággal fizettem, életedet megmentettem, most pedig nem nyugszom, amíg gonosz testvéreidet érdemük szerint meg nem büntetem.

Sokáig szólni sem tudtam az álmélkodástól, aztán megköszöntem jóságát, de kérve kértem, hogy ne bántsa testvéreimet, mert igaz, hogy gonoszak voltak, de mégiscsak a testvéreim.

De az asszony hallani sem akart arról, hogy büntetlenül hagyja testvéreimet. El akarta süllyeszteni a hajójukat, én azonban addig kértem, addig könyörögtem, hogy elállt ettől a gondolattól. Majd szép gyengéden megfogta karomat, fölszállt velem a magasba, repült velem hegyek, völgyek, erdők, mezők, tengerek felett, aztán leszállt a házam födelére, ott letett, és eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Mit tehettem, hiába néztem jobbra-balra, mindenfelé, nyomtalanul eltűnt. Lekúsztam hát a tetőről, kinyitottam házamat, kiástam a háromezer aranyat s ismét boltot nyitottam.

Egyszer két fekete kutya tért be a boltba, alázatosan, farkcsóválva közeledtek felém. Nem tudtam, mit gondoljak. Hogyan került oda ez a két kutya? És miért oly alázatosak mindjárt az első pillanatban velem, az idegennel. De nem sokáig tartott a csodálkozásom, váratlanul előttem termett a tündér és ezt mondta:

- Édes jó uram, ne csodálkozzál ezeken a kutyákon: testvéreid ők.

- Hogyan? - lobbantam szörnyű haragra - hát mégis megbüntetted őket?

- Nem én - mondotta a tündér - hanem egyik testvérem. Őt bíztam meg, hogy kiossza a megérdemelt büntetést. Elsüllyesztette a hajót, odaveszett a portékájuk, odaveszett a tied is, én azonban kárpótollak téged a te portékádért. Testvéreid miatt se búsulj, mivelhogy csak tíz esztendeig tart a büntetésük: addig maradnak kutyák. Ennyi büntetést bizony megérdemelnek.

Így szólott a tündér s abban a szempillantásban el is tűnt. Teljes tíz esztendeje - folytatta az öregember a beszédét - hogy szüntelenül úton vagyok, keresem a tündért, és viszem magammal ezt a két fekete kutyát is, akik nemsokára ismét emberré változnak, ha a tündért megtalálom. Ezen a tündérkereső utamon találkoztam ezzel a két öregemberrel és ezzel a szerencsétlen kereskedővel, íme, ennyi az én történetem. Elég érdekesnek találod-e, ó, szellemek királya, hogy elengedd-e szerencsétlen ember büntetésének második harmadát?

- Annak találom - mondotta a gonosz szellem - elengedem büntetésének második harmadát.

És íme, megszólalt a harmadik öregember:

- Ó, szellemek hatalmas királya, nekem is van történetem, a két elsőnél jóval érdekesebb. Hallgasd meg ezt is, és ha csakugyan érdekesebbnek találod, engedd el e szerencsétlen ember büntetésének harmadik harmadát is.

- Hadd hallom - szólt a gonosz szellem.

A HARMADIK ÖREG ÉS AZ ÖSZVÉR TÖRTÉNETE

- Ez az öszvér - kezdte beszédét az öregember - a feleségem volt. Történt, hogy egyszer teljes egy esztendeig voltam távol üzleti ügyekben, s amikor hazakerültem, feleségemet egy fekete rabszolga karjai közt találtam. Az asszony, mihelyt megpillantott engemet, felkapott az asztalról egy pohár vizet, hirtelen-váratlanul, szemembe öntötte, aztán valami érthetetlen szavakat mormolt. Azonmód kutyává változtam, a gonosz asszony pedig kikergetett a saját házamból. Képzelhetitek, mit éreztem. Búsan mentem végig az utcákon,

mindenfelé kóboroltam, már-már szinte összerogytam az éhségtől. Egy mészárszék elé vetődvén, nagy szomorúan megálltam, néztem, néztem a mészárost, addig néztem, amíg megakadt a tekintete rajtam, úgy látszik, megsajnált, és egy csontot hajított felém. Tüstént megrágtam a csontot; ott is maradtam, nagy alázatosan a mészároshoz sompolyogtam, hízelkedve dörzsölődtem hozzá, nyaltam kezét, lábát. Hízelkedésem, ragaszkodásom annyira megtetszett a mészárosnak, hogy este hazavitt a szállására.

De, ahogy beléptünk a házba, a mészáros leánya csak reám nézett és menten elfátyolozta arcát. És így szólt apjához:

- Ugyan bizony, édesapám, hogy hozhattál férfit a házunkba?

- Miféle férfit? - csodálkozott a mészáros.

- Ezt a kutyát, ni. Mert tudd meg, hogy ez a kutya férfi volt és a felesége varázsolta kutyává. De értek ám én a varázslathoz, mindjárt visszaváltoztatom szegényt.

- Hát csak változtasd vissza, édes leányom - mondotta a mészáros - mivelhogy ezzel Allahnak tetsző dolgot cselekszel. Meghálálod az ő nagy jóságát, hiszen az ő segedelmével gyógyultál meg nagy betegségedből.

- Igazad van, édesapám - mondotta a leány. És íme, egy poharat megtöltött vízzel, föléje hajolt, valamit mormolt, meglocsolta arcomat és én abban a pillanatban visszaváltoztam emberré. Kezét-lábát csókoltam, és kértem, hogy büntesse meg feleségemet gonoszságáért, varázsolja át valamivé, akármivé, csak emberi alakjában ne maradjon meg.

- Itt van ez a pohár víz - mondotta a leány - vidd haza, és amikor

feleséged alszik, öntsd ezt a vizet az arcára, közben pedig kívánd, hogy változzék át olyan állattá, amilyenné akarod.

Megköszöntem a leány jóságát, nagy hálálkodással elbúcsúztam tőle, aztán hazamentem. Meglestem, amikor elalszik a feleségem, arcát meglocsoltam a vízzel és azt kívántam, hogy öszvérré változzék. Abban a pillanatban azzá is változott.

Az öregember, mihelyt a történet végére ért, az öszvérhez fordult és megkérdezte:

- Igazat beszélek?

És az öszvér bólintott. Mindannyian módfelett csodálkoztak, látván, hogy az öszvér igent bólint, hiszen ebből csakugyan meggyőződhettek, hogy ember volt valaha.

- Nos - kérdezte az öregember a gonosz szellemet - érdekesebb volt-e az én történetem a két elsőnél?

- Az volt - mondotta a gonosz szellem - s én meg is tartom szavamat: a büntetés harmadik harmadát is elengedem. Te pedig - fordult a kereskedőhöz - köszönd életedet ezeknek az öregembereknek, mert nélkülük szörnyű halálnak halálával haltál volna meg.

Abban a pillanatban, mihelyt ezt kimondta, nyomtalanul eltűnt a gonosz szellem. A kereskedő pedig nem győzött hálálkodni az öregembereknek. Még hosszasan elbeszélgettek, aztán felkerekedtek mind a négyen, sokáig mentek, mendegéltek együtt, aztán elbúcsúztak egymástól. A kereskedő egyenesen hazafelé tartott. Szerencsésen meg is érkezett és még sokáig élt feleségével s gyermekeivel, békességben, boldogságban.

Tartalom

Ali Khodzsa és a bölcs kisfiú története

Élt Bagdad városában Harun-al-Rasid kalifa uralkodása idején egy Ali Khodzsa nevű kereskedő. Nem volt se nagyon gazdag, se nagyon szegény, nem volt se felesége, se gyereke, magányosan éldegélt szülőházában, szorgalmasan és eredményesen dolgozott. Egyszer, három éjjel egymás után ugyanazt az álmot látta: egy tisztes aggastyán jelent, meg előtte, szigorúan nézett rá és megrótta, hogy miért nem teljesíti minden mohamedán kötelességét, miért nem zarándokolt még el Mekkába?

Ez az álom nagyon felzaklatta és megzavarta Ali Khodzsát. Mint jó mohamedán tudta, hogy kötelessége erre a zarándokútra elmenni; de ott volt a háza, holmija, üzlete. Azt hitte, ez elég arra, hogy mentesüljön a zarándoklás alól és alamizsnaosztással, meg egyéb jótékonykodással pótolja. De az álomlátás óta lelkiismerete nem hagyta nyugodni, félt is, hogy valami baj éri. Elhatározta hát, hogy nem késlekedik tovább.

Hogy még abban az esztendőben elindulhasson, elsősorban eladta minden bútorát, majd az üzletét és a benne felhalmozott áru nagy részét, csak annyit tartott meg, amennyit magával akart vinni Mekkába. Házát szerződéssel bérbeadta. Miután így elrendezte ügyes-bajos dolgait, készen állt, hogy mihelyt Bagdadból elindul a Mekkába tartó karaván, csatlakozzék hozzá. Egy dolog volt még csak hátra: hogy biztonságba helyezzen ezer aranyat, mivel ily nagy összeg a zarándokúton terhére lett volna. Csupán annyit vitt magával, hogy költségeire és egyéb szükségleteire éppen fussa.

Ali Khodzsa kiválasztott egy megfelelő nagyságú edényt, beletette az ezer aranyat, aztán olajbogyót rakott fölébe, míg csak színültig meg nem telt. Jól lezárta és elvitte egyik kereskedő-barátjához, így szólt hozzá:

- Testvér, ugye tudod, hogy néhány nap még és zarándokútra indulok Mekkába, a karavánnal. Arra a szívességre kérlek, hogy őrizd meg ezt az olajbogyós edényt a visszatértemig.

A kereskedő készségesen felelte:

- Tessék, itt a raktáram kulcsa, vidd oda magad az edényt, tedd, ahová akarod, bizonyos lehetsz, hogy ugyanott meg is találod majd!

Elérkezett a bagdadi karaván indulásának napja. Ali Khodzsa megrakta tevéjét a kiválasztott áruval, csatlakozott a zarándokokhoz, és szerencsésen meg is érkezett Mekkába. Meglátogatta a többi zarándokkal együtt a nevezetes templomot, ahová minden esztendőben összesereglenek a világ négy égtája felől az igazhívő mohamedánok és teljesítik nagy jámborul az előírt szertartásokat. Ali Khodzsa is megtette amit vallása előírt, majd kirakta a magával vitt árut, hogy eladja vagy elcserélje.

Arra járt két kereskedő, megpillantották a portékát és olyan szépnek találták, hogy megálltak nézegetni, bár egyiküknek sem volt szüksége semmire. Miután kielégítették kíváncsiságukat, továbbhaladván az egyik így szólt a másikhoz:

- Ha ez a kereskedő tudna, mekkora nyereséggel adhatná el áruját Kairóban, inkább ott árulná, mint itt, ilyen olcsón.

Ali Khodzsa meghallotta beszédüket és mivel már sokan dicsérték előtte Egyiptom szépségeit, tüstént elhatározta, hogy felhasználja a jó alkalmat és odautazik. Becsomagolta portékáját és ahelyett, hogy hazaindult volna Bagdadba, Egyiptomnak vette útját, egy Kairóba készülő karavánnal. Nem is volt oka megbánni tettét, olyan jól megtalálta számítását; néhány nap alatt minden áruján sokkal

nagyobb nyereséggel adott túl, mintsem valaha is remélte. Új portékát szerzett be, azzal a szándékkal, hogy Damaszkuszba megy. Várakoznia kellett, mert csak hat hét múlva indult oda karaván. Ali Khodzsa nem érte be azzal, hogy Kairó városában minden látnivalót megnéz, hanem elment, megcsodálta a piramisokat is, a Nílus mentét is követte jókora úton és mindkét partján megtekintette a nevezetes városokat.

Mivel a karaván útja Jeruzsálemen át vezetett Damaszkusz felé, élt az alkalommal és meglátogatta a templomot, amely az igazhivők második szent helye Mekka után.

Ali Khodzsa Damaszkuszi gyönyörűséges helynek találta elragadó kertjei, rétjei, bőséges vizei miatt, a valóság mindent felülmúlt, amit valaha is olvasott róla. Hosszasan időzött ott, de most mégsem felejtette el, hogy Bagdad a hazája, végül is hazafelé indult. Elérkezett Aleppóba, ott is eltöltött még néhány napot, onnan aztán, átkelve az Eufráteszen, Hosszul felé vette útját, hogy megrövidítse, a Tigris folyó mentén.

De midőn Mosszulba érkezett, néhány perzsa kereskedő - akikkel az úton nagyon összebarátkozott - becsületességével és kellemes társaságával igen megnyerte tetszését. Nem került nagy fáradságukba, hogy rábeszéljék Ali Khodzsát: tartson velük Sirázig, onnan aztán könnyű lesz Bagdadba visszatérnie, méghozzá jókora nyereséggel. Magukkal vitték Szultanije Rei és Iszpahán városába, onnan Sirázba.

Így aztán, beleszámítva, hogy mennyi időt töltött egy-egy városban, nem sok hija volt már hét esztendőnek azóta, hogy Ali Khodzsa elindult Bagdadból. Végül is elhatározta, hogy most már csakugyan hazatér.

Eközben az a barátja, akire elutazásakor az olajbogyós edényt bízta, nem gondolt sem őrá, sem az edényre. Amidőn Ali Khodzsa Sirázból egy karavánnal elindult, ez a kereskedő éppen vacsoránál ült a családjával. Valahogy szó került olajbogyóról, a kereskedő felesége pedig egyszerre nagyon megkívánta, mert amint mondotta, már rég

néni volt olajbogyó a házukban.

- Ejnye ... olajbogyó - szólt a férje - eszembe juttatod, hogy Ali Khodzsa egy olajbogyós edényt bízott rám, mielőtt Mekkába indult. Ő maga tette be raktáramba, hogy visszatértekor majd elviszi. De hol van azóta Ali Khodzsa?... Igaz, hogy miután a karaván hazatért, valakitől azt hallottam, hogy átment Egyiptomba. Biztos, hogy meghalt azóta, ha ennyi éve nem tér haza; elfogyaszthatjuk olajbogyóját, ha ugyan még jó!... Adjatok egy tálat meg egy lámpást, érte megyek, aztán megkóstoljuk.

- Édes uram - szólt az asszony - Isten óvjon meg ilyen csúf tettől; tudod, hogy nincs szentebb dolog a ránk bízott holminál! Mondottad, hét esztendeje, hogy Ali Khodzsa Mekkába ment és nem jött vissza; de azt beszélték, hogy onnét Egyiptomnak vette útját. Honnan tudod, nem ment-e Egyiptomból ki tudja, hová? ... Halála hírét nem vetted; akár holnap vagy holnapután is visszatérheti Mekkora gyalázat lenne az rajtad meg a családodon, ha nem úgy adnád vissza az edényt, amiképpen átvetted? Halld szavamat, hogy ezt az olajbogyót nem kívánom és nem is eszem belőle!... Ha szóltam róla, hát csak üres beszéd volt. Avagy azt hiszed talán, hogy ennyi idő múlva az olajbogyó még jó és ehető? Megromlott már az. És Ali Khodzsa megjön - mint azt az előérzetem súgja - és észreveszi, hogy hozzányúltunk olajbogyójához, mit gondol akkor barátságod meg hűséged felől? ... Könyörgök, tégy le szándékodról!

Az asszony azért ostromolta ilyen hosszasan az urát, mert makacsságot olvasott le arcáról. Csakugyan: rá se hederített a jó tanácsra, fölállt és egy tállal meg a lámpással raktárába indult.

- Jegyezd meg legalább - mondta erre az asszony - hogy nekem nincs részem abban, amit csinálsz és rám ne hárítsd a hibát, ha bűnbánatra lesz okod.

A kereskedőnél süket fülekre talált minden szó. Megmaradt eltökélt szándékánál. A raktárba ért, fogta az edényt, kibontotta és látta, hogy

az olajbogyó mind megromlott. Hogy megnézze, az alja is olyan romlott-e, mint a teteje, a tálba kezdte önteni. De rázás közben egynéhány aranypénz is kifordult, nagy csengéssel.

Az arany láttára a kereskedő - ugyanis kapzsi volt és ravasz - megvizsgálta az edényt. Látja ám, hogy az olajbogyót már mind kiöntötte és ami maradt, az csupa aranypénz. Ismét megtöltötte az edényt az olajbogyóval, befedte és visszatért házába.

- Igazad volt, asszony - szólt - az olajbogyó megromlott. De én úgy visszazártam az edényt, hogy Ali Khodzsa, ha valaha még hazajön, sose veszi észre, hogy hozzányúltam!

- Jobb lett volna, ha rám hallgatsz és egy ujjal sem érinted - mondotta a felesége. - Csak semmi rossz ne származzék belőle!

A kereskedő éppoly kevéssé hederített felesége utolsó szavaira, akárcsak előbbi intelmeire. Egész éjjel azon törte a fejét, hogyan s miképpen vehetné el Ali Khodzsa aranyát, milyen módon maradhatna az övé akkor is, ha jogos tulajdonosa előkerül és követeli az edényt... Másnap kora reggel elindult, friss olajbogyót vásárolt, visszatért, kiszórta a régi olajbogyót Ali Khodzsa edényéből, kiszedte az aranyat és elrakta. Ezután megtöltötte az edényt a vásárolt olajbogyóval, letakarta régi fedőjével és visszatette oda, ahová annak idején Ali Khodzsa helyezte.

Vagy egy hónappal kereskedő barátjának gaztette után, Ali Khodzsa hosszú utazásából megérkezett Bagdadba. Mivel háza bérbe volt adva, fogadóban szállt meg addig, míg bérlőjét értesíti és az másutt keres lakást.

Másnap Ali Khodzsa felkereste barátját. Az tárt karokkal fogadta és nem győzött örvendezést színlelni, hogy oly hosszú távollét után, végre itt van. Mart bizony, mint mondta, már csaknem reményét

vesztette, hogy meglátja-e még valaha...

A szokásos kölcsönös udvariasságok után Ali Khodzsa kérte a kereskedőt, adja vissza neki a rábízott olajbogyós edényt és bocsássa meg, hogy oly soká alkalmatlankodott vele.

- Ali Khodzsa, kedves barátom! - felelt a kereskedő - sose mentegetőzzél. Edényed nem volt utamban és hasonló esetben én is úgy cselekedtem volna, akárcsak te velem. Tessék, itt a raktár kulcsa, vedd elő az edényt, ott találod, ahová tetted.

Ali Khodzsa bement a kereskedő raktárába, kihozta az edényt, visszaadta a kulcsot, szépen megköszönte a szívességét és visszatért fogadóbeli szállására. Kinyitja az edényt, és amint kezet odáig meríti bele, ahol az elrejtett aranynak lennie kell, legnagyobb meglepetésére nem találja. Azt hitte, hogy téved. Kiürítette az egész edényt, de egyetlen pénzdarabot sem talált. Szinte megdermedt elképedésében és kezét-szemét égnek emelve, felkiáltott:

- Lehetséges, hogy az az ember, akit jó barátomnak tartottam, ezt a gaz hűtlenséget elkövesse?

Ali Khodzsa feldúltan futott vissza a kereskedőhöz.

- Barátom - mondotta neki - ne lepődj meg, hogy ismét itt vagyok. Bevallom, hogy az olajbogyós edényt, amelyet a raktáradból kivettem, a magaménak ismertem fel. De az olajbogyó között ezer arany volt, azt pedig most nem találom. Talán szükséged volt rá és befektetted üzletedbe. Ha így van, nyugtass meg és adj elismervényt a pénzről, azután majd kifizeted kedved szerint.

A kereskedő már előre elkészült Ali Khodzsa mondókájára és a maga feleletére is.

- Ali Khodzsa, barátom - így szólt - amikor te elhoztad hozzám az olajbogyós edényt, hozzányúltam-e? Nem magad helyezted-e el, nem magad találtad-e ugyanazon a helyen, ugyanabban az állapotban, ugyanúgy lezárva? Ha aranyat tettél bele, akkor benne kellett lenni. Te azt mondtad, olajbogyó van benne, én elhittem. Ennyit tudok, semmi többet; hiszed-e vagy nem: én nem nyúltam hozzá.

Ali Khodzsa szelíd szóval próbálta rávenni a kereskedőt a beismerésre:

- Békeszerető ember vagyok - mondotta - és fájna nekem, ha olyan eszközökhöz kellene nyúlnom, amik nem válnának a világ szeme előtt becsületedre. Gondold meg, a magunkfajta kereskedőnek mindennél fontosabb a jó hírneve. Ismétlem, kétségbe ejtene, ha nyakasságod arra kényszerít, hogy törvényes útra vigyem az ügyet, én, aki mindig inkább veszni hagytam igazamat, minthogy utána fussak!

- Ali Khodzsa - felelte a kereskedő - beismered, hogy olajbogyós edényt tettél le nálam. Visszavetted, hazavitted, most meg jössz és ezer aranyat követelsz rajtam! Mondtad nekem, hogy az edényben vannak? Én még csak azt sem tudom, volt-e olajbogyó az edényben - nem mutattad meg nekem. Csodálkozom, hogy csak aranyat keresel rajtam, nem pedig gyémántot vagy drágakövet... Tudod mit, menj el békességben, mert még összecsődül a nép a boltom előtt!

Néhányan csakugyan meg is álltak és a magából kikelt kereskedő hangjára még többen odagyűltek, a szomszéd kereskedők is kijöttek boltjaikból, hogy megtudják, min különbözött össze a szomszédjuk Ali Khodzsával, és hogy megbékítsék őket. Amikor Ali Khodzsa elmondta a dolgot, a legtekintélyesebbek megkérdezték a kereskedőt, mit válaszol erre.

A kereskedő bevallotta, hogy raktárában őrizte Ali Khodzsa edényét, de tagadta, hogy hozzányúlt volna. Megesküdött, hogy csak onnan tudta, mi van benne, mert Ali Khodzsa megmondta neki. Felszólította

a jelenlevőket, legyenek tanúi, hogy milyen durva sértés éri saját házában.

- Magad vonod fejedre a sértést! - mondotta erre Ali Khodzsa és megfogta a kereskedőt karjánál. - De mivel ilyen gonoszul ötölsz-hatolsz, törvény elé idézlek. Meglátjuk, lesz-e merszed ugyanezt állítani a kádi előtt is?!

Ennek a kereskedő sem mert ellene szólni.

- Gyerünk - mondotta - magam is azt akarom; meglátjuk, kinek van igaza: neked-e, vagy nekem?...

Ali Khodzsa a kádi elé vezette a kereskedőt, és azzal vádolta, hogy ellopta a nála letétbe helyezett ezer aranyat. De úgy tünteti fel a dolgot, amiként már elbeszéltük. A kádi megkérdezte, vannak-e tanúi? Azt felelte, hogy erre az óvatosságra nem gondolt, hiszen azt hitte: hogy akire rábízta az edényt, jó barátja és addig becsületes embernek ismerte.

A kereskedő nem védekezett egyébbel, mint amit Ali Khodzsának szomszédai jelenlétében már mondott. Avval végezte, hogy kész megesküdni: nemcsak, hogy hamis a vád, mely szerint ezer aranyat ellopott volna, de nem is tudott az ezer aranyról. A kádi megeskette, felmentette a vád alól és elbocsátotta.

Ali Khodzsát szörnyen bántotta ez a jelentékeny pénzveszteség, tiltakozott az ítélet ellen és kijelentette a kádinak, hogy panaszt tesz magánál Harun-al-Rasid kalifánál, aki majd igazságot szolgáltat. A kádi nem sokat törődött tiltakozásával, a pervesztes ügyfél megszokott módját látta benne, és meg volt győződve arról, hogy helyesen teljesítette kötelességét, amikor felmentett egy olyan vádlottat, aki ellen nem volt terhelő tanú.

A kereskedő nagy diadallal tért haza, lelke mélyén örvendezve a könnyen szerzett ezer aranynak - Ali Khodzsa pedig kérvényt szerkesztett, és már másnap, amidőn a kalifa déli ájtatossága után visszatérőben volt, az egyik utcán a menet elé állt és felemelte karját, amelyikben az írást tartotta. Egy tiszt, akinek ez volt a hivatala, kivált a sorból, elvette tőle a kérvényt és átadta a kalifának.

Mivel Ali Khodzsa tudott Harun-al-Rasid ama szokásáról, hogy a neki átnyújtott írásokat nyomban maga elolvassa, követte a menetet, belépett a palotába és várakozott a tisztre, akinek az írást átadta. Az meg is jelent és azt mondta, hogy a kalifa elolvasta kérvényét és megjelölte az időt a másnapi kihallgatásra. Aztán megtudakolta Ali Khodzsától a kereskedő lakását, hogy őt is odarendelje ugyanarra az időre.

Ennek a napnak estéjén a kalifa álruhát öltött és az ugyancsak álruhát viselő nagyvezíre, Dzsafar, és főporoszlója, Masrur kíséretében bejárta a várost, mint ahogy ezt időnként tenni szokta.

Az egyik utcán zajt hallott a kalifa; arrafelé sietett és egy ajtóhoz ért, amely egy udvarra nyílott. Az udvaron tíz-tizenkét gyerek - még nem tértek éji nyugalomra - játszott a holdfényben. A kalifa egy résen át belesett rájuk.

Kíváncsi volt, miféle játékot játszanak ezek a gyerekek. Leült egy kőpadra, éppen az ajtó közelében és mivel tovább is beleskelődött a hasadékon, hallotta, hogy az egyik fiúcska, a legélénkebb és legeszesebb mindnyájuk között, így szól a többiekhez:

- Játsszunk kádit!

- Én vagyok a kádi! Hozzátok elém Ali Khodzsát, meg a boltost, aki

ellopta az ezer aranyat.

A kisfiú szavaira a kalifának eszébe ötlött az aznap átvett és elolvasott kérvény és ezért kettőzött figyelemmel várta, hogyan szól majd a gyerekek ítélete...

Mivel Ali Khodzsa meg a kalmár ügye nagy port vert fel még a bagdadi gyerekek között is, a többi kisfiú örömmel fogadta az ajánlatot.

Megbeszélték, ki milyen szerepet játszik. Abban mind megállapodtak, hogy a játékot javasló gyerek lesz a kádi, aki le is ült már, kádihoz illő komoly méltósággal. Egy másik gyerek pedig a törvény embereként két fiút vezetett elébe.

Az egyiket Ali Khodzsának nevezte, a másik volt az a kereskedő, aki ellen Ali Khodzsa vádat emelt.

Megszólalt a játék-kádi, kikérdezte nagy komolysággal a játék-Ali Khodzsát:

- Ali Khodzsa, mit kívánsz a jelenlevő kereskedőtől?

A játék-Ali Khodzsa mélyen meghajtotta magát, elmondta a játék-kádinak az egész ügyet töviről hegyire, és avval a kéréssel végezte beszédét, hozzon a kádi olyan ítéletet, hogy őt, Ali Khodzsát, ne érje súlyos veszteség.

A kis kádi, miután meghallgatta Ali Khodzsát, a kereskedőhöz fordult és megkérdezte tőle, miért nem adta vissza Ali Khodzsának a követelt összeget.

A játék-kereskedő ugyanaz okkal érvelt, mint az igazi a bagdadi kádi előtt és ugyanúgy meg akart rá esküdni.

- Nono, lassan a testtel! - felelt a kis kádi. - Mielőtt az esküdre kerülne a sor, szeretném látni az olajbogyós edényt!... Elhoztad magaddal, Ali Khodzsa?

A kisfiú azt felelte, hogy nem, s a játék-kádi elküldte az olajbogyós edényért.

Ali Khodzsa eltűnt egy pillanatra, aztán úgy tett, mintha edényt tenne le a kádi elé, bizonygatva, hogy ezt az edényt helyezte el a vádlottnál és ezt is hozta el tőle. A hivatalos formához híven, a kádi megkérdezte a kereskedőtől, felismeri-e ő is ezt az edényt? Az hallgatásával elárulta, hogy nem mer tagadni. Erre a kádi megparancsolta, hogy nyissák fel az

A kis Ali Khodzsa úgy tett, mintha leemelné a fedőt, a kádi pedig belenézett az edénybe:

- De szép olajbogyó, hadd kóstolom meg!

Úgy tett, mintha kivenne egyet és megízlelné, aztán megjegyezte:

- Kitűnő! - Hanem - folytatta - azt hiszem, hogy a hét esztendeig őrzött olajbogyó nem lehet ilyen jó! Hívjatok ide olajbogyó-kereskedőket, nézzék meg, mi a helyzet! - Két fiút elébe állítottak. - Olajbogyó-kereskedők vagytok? - kérdezte tőlük a kis kádi. Azt felelték, hogy igen, ez a foglalkozásuk. - Mondjátok - folytatta - tudjátok-e meddig áll el az eltevésre annak rendje-módja szerint elkészített olajbogyó úgy, hogy ehető marad?

- Uram - felelték a kis kereskedők - akárhogy vesződik is vele az ember, a harmadik esztendőben már semmit sem ér az eltett olajbogyó, se íze, se bűze, csak a szemétre való!

- Ha így igaz - szólt a kis kádi - nézzétek meg ezt az edényt itt és mondjátok meg, mikor tették bele az olajbogyót, ami benne van?

A kereskedők mímelték, mintha vizsgálnák az olajbogyókat, megkóstolgatták; aztán kijelentették, hogy frissek és jók.

- Tévedtek - mondta a kis kádi - itt van Ali Khodzsa és azt állítja, hogy ezeket a bogyókat hét éve tette az edénybe.

- Uram - szóltak a szakértőknek meghívott kis kereskedők - mi csak azt állítjuk, hogy ez idei olajbogyó és meg vagyunk győződve arról, hogy Bagdad valamennyi kereskedője között egyetlen egy sem akad, aki az ellenkezőjét állíthatná.

A vádlott kereskedő ki akarta nyitni a száját, hogy megcáfolja az olajbogyó-szakértőket. Ám a kis kádi nem adott neki erre időt.

- Hallgass! - rivallt rá - tolvaj vagy! Felakasztatlak!

Így ért véget a gyerekek játéka: ujjongtak, tapsoltak és a kis bűnösre vetették magukat, mintha akasztani vinnék.

El sem lehet mondani, mennyire csodálta Harun-al-Rasid kalifa a kisfiú értelmességét és okosságát, hogy ilyen bölcs ítéletet hozott abban az ügyben, amelyben másnap őneki magának kell ítélkeznie.

Fölkelt és megkérdezte a vezírt - aki ugyancsak nagy figyelmet szentelt a történteknek - hallotta-e, miként ítélt a fiú és mit szól hozzá?

- Igazhívők ura - felelte Dzsafar vezír - mondhatom: ilyen bölcsesség ilyen zsenge korban igazán meglepő!

- De tudod-e azt is - mondta a kalifa - hogy nekem kell holnap döntenem ugyanebben a perben és hogy az igazi Ali Khodzsa ma kérvényt nyújtott be hozzám?

- Most hallom tőled, ó, igazhívők ura!

- Gondolod - folytatta a kalifa - hogy hozhatok más ítéletet, mint amit most hallottunk?

- Ha az eset azonos - válaszolta a nagyvezír - úgy vélem, a kalifa se cselekedhet, sem ítélkezhet más módon.

- Jegyezd meg jól ezt a házat - utasította a kalifa - és hozd el nekem holnap ezt a fiút. Hadd ítélkezzen ő ugyanebben a dologban az én színem előtt. Tudasd a kádival, aki felmentette a tolvaj kereskedőt, hogy ő is jelenjék meg: hadd tanuljon kötelességet egy gyermek példájából és javuljon meg. Arra is legyen gondod, hogy Ali Khodzsa hozza magával az olajbogyós edényt. Aztán két olajbogyó-kereskedő is legyen ott a kihallgatáson.

Így rendelkezett a kalifa, miközben befejezték esti kőrútjukat, amelyen egyéb figyelemre méltó dolog már nem történt.

Másnap Dzsafar nagyvezír felkereste azt a házat, amelyben a kalifa a gyerekek játékának tanúja volt és a házigazda után tudakozódott.

Ilyen nem volt: a ház asszonyához utasították. A vezír megkérdezte tőle, vannak-e gyermekei? Azt felelte, hogy három gyermeke van, elő is hívta őket.

- Gyerekek - kérdezte tőlük a vezír - melyiktek volt tegnap játék közben a kádi?

A legnagyobbik jelentkezett, hogy ő volt, és mert nem tudta miért kérdezik ezt tőle, elsápadt.

- Fiam - mondotta neki a nagyvezír - velem jössz, az igazhívők ura látni kíván!

A fiú anyja igen megrémült, látván, hogy a vezír magával akarja vinni a fiát. Megkérdezte:

- Uram, az igazhívők ura el akarja venni a fiamat, ezért hívatja?

A nagyvezír megnyugtatta és megígérte, hogy fiát egy óra múlva visszaküldik hozzá és hogy majd akkor megtudja, milyen ügyben hívatták és öröme lesz belőle.

- Ha így van uram - felelte az anya - engedd meg, hogy felvehesse a jobbik ruháját, hadd jelenjék meg méltóbban az igazhívők ura előtt. - És gyorsan átöltöztette a fiút.

A nagyvezír elvitte a gyermeket és pontosan megjelent vele a kalifa előtt az Ali Khodzsa és a kereskedő számára kijelölt időben.

A kalifa látta, hogy a gyerek kissé meg van szeppenve, elő akarta hát készíteni arra, amit tőle vár:

- Gyere ide, fiacskám, egészen közel. Te vagy az, aki tegnap az Ali Khodzsa meg az aranytolvaj kereskedő perében ítéletet hoztál? Láttalak, hallottalak és igen meg vagyok veled elégedve!

A gyerek nem jött zavarba, szerényen felelte, hogy ő az.

- Fiam - folytatta a kalifa - most mindjárt megláthatod az igazi Ali Khodzsát és az igazi kereskedőt. Gyere, ülj ide mellém.

Kézen fogta a fiút, felment és leült a trónusára. Maga mellé ültette a gyereket, majd behívatta a peres feleket. Amint a trónhoz kellett járulniuk, mindeniket nevén nevezte, ők pedig leborultak és homlokukkal érintették a trón szőnyegét. Mihelyt felemelkedtek, a kalifa így szólt hozzájuk:

- Mindenki adja elő panaszát. Ez a fiú meghallgatja és ítéletet hoz. Ha hibáz valamiben, én majd helyreigazítom.

Ali Khodzsa és a kereskedő egymás után szóltak. Mikor a kereskedő felajánlotta esküjét, a gyerek megszólalt, hogy ennek még nincs itt az ideje és hogy előbb meg kell vizsgálni az olajbogyós edényt.

Ekkor Ali Khodzsa odanyújtotta, a kalifa lábához helyezte és fölnyitotta az edényt, majd átadták vizsgálatra a behívott szakértő kereskedőknek, s azok kijelentették, hogy az olajbogyó friss és idei. A fiú megmondta nekik, hogy Ali Khodzsa azt állítja, hogy hét éve tette az olajbogyót az edénybe. Erre ugyanazt felelték, mint előző nap a játékbeli szakértők.

Jól látta már a vádlott, hogy a két szakértő az ő ítéletét mondja ki, de a gyermek most nem ítélkezett. Ránézett a kalifára:

- Igazhívők ura - szólt - ez nem játék: az igazhívők urának dolga, hogy komoly halálos ítéletet hozzon, nem pedig az enyém, mint tegnap, játékból.

A kalifa napnál világosabban látta, hogy a kereskedő bűnös, át is adta az igazságszolgáltatás embereinek. De előbb be kellett vallania, hová rejtette az ezer aranyat. Mindjárt vissza is adták Ali Khodzsának. A bölcs és igazságos uralkodó ezután arra intette az első ítélet kádiját, aki ugyancsak jelen volt, hogy tanuljon e gyermektől pontosságot hivatásában.

Azután megölelte a fiút, száz arannyal telt erszénnyel bőkezűen megjutalmazta és hazabocsátotta.

Tartalom

Impresszum

MEK adatbázisa alapján

IPAQ Pocket PC-re alkalmazta a My.hu

elektronikus könyveink a http://www.hpebook.hu/ oldalról tölthetők le

Hewlett-Packard 2003

Tartalom